

Versenyfelügyeleti érdemi bírság szabályozása és alkalmazási gyakorlata 1991. január 1. és 2000. december 31. között

Bevezető

A.) fejezet

Versenytanácsi határozatok évenkénti áttekintése 1991 – 2000

- I. Ügycsoportok szerinti bírság adatok
- II. Bírság kiszabó versenytanácsi határozatok részletezése
- III. A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás
 - 1.) Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása
 - 2.) A versenyt korlátozó megállapodások
 - 3.) Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés
 - 4.) Összefonódások ellenőrzése
 - 5.) Bíróságtól bírság kiszabásra áttett ügyek

B.) fejezet

Néhány versenytanácsi határozatban foglalt bírság indoklása

- I. A Vtv. alkalmazási körében
- II. A Tpv. alkalmazási körében

C.) fejezet

A versenytanácsi határozatok bírói felülvizsgálata

- I. Összeállítás a Versenytanács által kirótt néhány bírságról és azok bírósági felülvizsgálatáról
- II. Néhány általános megállapítás
- III. Egyes ügyekben a folyamat áttekintése a versenytanácsi határozattól a bírósági ítéletig

Versenyfelügyeleti érdemi bírság szabályozása és alkalmazási gyakorlata 1991. január 1. és 2000. december 31. között

Bevezető

Az 1990. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) előkészítése során természetesen felmerült a szankcionálás kérdése is. Egyrészt úgy, hogy milyen saját szankció rendszer legyen a versenytörvény alkalmazásának, másrészt úgy, hogy miként kapcsolódjon, vagy vegyen igénybe más jogterületektől ott alkalmazott szankciókat. A döntésnél több szempontot kellett mérlegelni. Vigyázni kellett arra, hogy a versenytörvény ne legyen pusztába kiáltó szó és ne maradjon hatékony szankció nélkül, de az sem lehetett cél, hogy ágyúval lőjünk verébre. A gazdasági környezet, a verseny viszonyok éppen hogy kialakulóban voltak, tehát a piaci szereplőket nem lehetett a kezdeti próbálkozásoktól azonnal visszariasztani és rögtön pl. a büntetőjogi szankciókkal fenyegetni.

A szankció rendszer kialakításának kezdeti szakaszában szemünk előtt lebegett a múltból a gazdasági bírság intézménye mint közigazgatási szankció és emellett kicsit a polgári jog világába is elkalandoztunk, amit bizonyít a Vtv. bírság megállapító szabálya: okozott kár, elért jogosulatlan előny. Természetesen a szokásos büntetőjogi tényállások némelyike a versenytörvény alapján megállapított jogsértések esetén is alkalmazható lett volna, (pl. árdrágítás, csalás, mérleg adatok meghamisítása), de ez a büntetőjog általában létező szabályaiból ered és nem a versenytörvény erősítésére szolgált.

A versenytörvény megalkotását megelőző kutatási, külföldi jogi megoldásokat áttekintő munkálatok is azt mutatták, hogy a leginkább alkalmazott saját szankció a bírság. Ez a tapasztalat természetesen az európai jogrendszerre vonatkozott, az amerikai versenyjog alkalmazása inkább a büntetőjogi szankciókat vette igénybe.

A.) FEJEZET

Versenytanácsi határozatok évenkénti áttekintése 1991–2000-ig

A GVH 1991. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1991. évben a Versenytanács 77 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 29 esetben került sor 61.744 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

Ft.)	Határozat darabszám	Bírság (e)
Generálklauzula	7	205
Fogyasztók megtévesztése	6	6.190
Kartell	3	8.680
Kartell előzetes véleményezése	-	-
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés	12	46.659
Fúzió	-	-
Bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügy	1	10
Vtv. 65. § alkalmazása („régikartell”)	-	-
Áremelés előzetes bejelentése	-	-
Összesen:	29	61.744

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A generálklauzula alapján jogsértőnek minősített piaci magatartások

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege (e Ft)
Vj 134/91 Szeszesitalok és dohányipari termékek fogyasztásra ösztönző hirdetése	3. § (2)	Futár '90 Kft.	85
Vj 136/91 Tiltott szeszesital reklám megjelenítésével jogtalan versenyelőny szerzése	3. § (2)	Kisvárdai Szeszipari Vállalat	50
Vj 151/91 Jogszabályba ütköző hirdetések megjelentetése	3. § (2)	Hirdető Kft.	10

Vj 29/91 A vállalat nem tett eleget az általa vállalt ajándéksorsolási akció feltételeiben foglaltaknak	3. § (2)	Henkel Budapest Vegyi Kft.	10
Vj 30/91 A nyeremény sorsoláshoz kapcsolódó információk és a nyereményosztályra vonatkozó nyerési esélyek elhallgatása	3. § (2)	Értékmérő Kft.	10
Vj 111/91 Bizonytalanság keltése a megrendelőben a szállító személyét illetően	3. § (2)	Szateprint GMK	20
Vj 44/91 Megtévesztő látszat keltése valamely kiadvány felletti rendelkezési jog tekintetében	3. § (2)	Mentor Mont Kiadói és Tanácsadói Kft.	20
Összesen:		7	205

A fogyasztók megtévesztése tilalmába ütköző magatartás

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege (e Ft)
Vj 6/91 Árun feltüntetett megjelölés valótlan tény volt, megtévesztő felirat használata. Elhallgatása annak, hogy az áru nem felel meg a szabványnak.	11. § (2) a.) pont 11. § (2) d.) pont 11. § (2) c.) pont	Fehérvár Szövetkezeti Áruház Kereskedelmi és Ipari Rt.	10
Vj 100/91 Biztonsági övek kötelező használatára vonatkozóan megtévesztésre alkalmas hirdetés	11. § (2)	Ferropplast Kft.	10
Vj 128/91 Megrendelőlapok megtévesztésre alkalmas módon történő elhelyezése újságokban	11. § (2) d.) pont	Világgazdaság Szerkesztősége Kft.	100
Vj 118/91 Olyan áru reklámozása, amelyik nem, vagy nem kellő mennyiségben áll	11. § (2) e.) pont	Signal Discount Kft. Signal Vállalat	40 10

rendekezésre			
Vj 117/91 Árendegmény mértékére tett megtévesztő reklám	11. § (2)	Ramovill Rt.	20
Vj 132/91 Valós tény a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon állítani	11. § (2) a.) pont	Full Product Kft. Gráf Kereskedelmi Kft.	3.000 3.000
Összesen:		6	6.190

Versenykorlátozás tilalmába ütköző magatartás

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege (e Ft)
Vj 49/91 Piac felosztása: beszerzési források közötti választás korlátozása; áru árának meghatározása	14. § (2)	16 húsipari tagvállalat	4.780
Vj 58/91 Magatartásukat összehangolták: áru beszerzése és értékesítése tekintetében	14. §	Hélix Q Kft. Csavarunió Kft. Pankl és Hoffmann Kft. Rögzítéstechnikai Termékeket gyártó Kft. Patent csavargyártó Kft.	2.000
Vj 80/91 Egységes ár ajánlása összehangolt magatartás révén	14. §	City Taxi Kistermelők Szövetkezet Rádió Taxi Kiszövetkezet Voláncom Kft. Gábriel Taxi Unió Egyesület Budataxi Kiszövetkezet	1.900
Összesen:		3 (1 eljárásban megszüntetés volt)	8.680

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege (e Ft)
Vj 74/91 A termásvíz díja emelésének mértéke jogsértő volt	20. §	Fővárosi Fürdőigazgatóság	50

Vj 140/91 Gazdasági partnerek gazdasági döntését indokolatlan előny szerzése céljából befolyásolni	20. §	Békéscsabai Konzervgyár	500
Vj 27/91 Indokolatlan előny kikötése szerződésen belüli szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbség révén áremelés alkalmával	20. §	Plaket Kft.	34.422
Vj 64/91 Feltűnően alacsony felvásárlási ár érvényesítése	20. § a.) pont	Duna-Tisza Közi Állatforgalmi és Húsipari Vállalat	7.036
Vj 73/91 Az ár meghatározásának módjával indokolatlan egyoldalú előny kikötése. Az árkedvezmény megszerzése feltételeinek elhallgatása	20. § a.) pont d.) pont	Dunai Kőolajipari Vállalat Áfor Ásványolajforgalmi Vállalat	1.000 300
Vj 23/91 Olyan díjkedvezmény biztosítása, ami a versenytárs számára hátrányos piaci helyzetet teremt	20. § c.) pont	Miskolci Postaigazgatóság	403
Vj 75/91 Magasabb ár érvényesítésével más piaci szereplő piacra lépésének akadályozása	20. § d.) pont	Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalat	48
Vj 97/91 Indokolatlan előny szerzése céljából más piaci szereplő gazdasági döntéseinek befolyásolása	20. § a.) és c.) pont	Somogy Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat	500
Vj 101/91 Indokolatlan előny szerzése céljából más piaci szereplő gazdasági döntéseinek befolyásolása	20. § c.) pont	Szolnok Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat	800
Vj 102/91 Indokolatlan előny szerzése	20. § c.) pont	Szabolcs-Szatmár Megyei Gabonaforgalmi és	300

céljából más piaci szereplő gazdasági döntéseinek befolyásolása		Malomipari Vállalat	
Vj 105/91 Indokolatlan előny szerzése céljából más piaci szereplő gazdasági döntéseinek befolyásolása	20. § c.) pont	Hajdú-Bihar Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat	800
Vj 127/91 Indokolatlan előny szerzése céljából más piaci szereplő gazdasági döntéseinek befolyásolása	20. § c.) pont	Szolnoki Cukorgyár Rt.	500
Összesen:		12	46.659

Bíróságtól bírság kiszabás végett áttett ügy

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege (e Ft)
Vj 84/91 Jogosulatlan névhasználat	3. § (2) 43. § (1) f.) pont	Aranynektár Termékgyártó és Kereskedelmi Kft.	10
Összesen:		1	10
Mindösszesen:		29 (+ 1 megszüntetés)	61.744

III.

A versenytanácsi határozatokból adódó néhány megállapítás

A Gazdasági Versenyhivatal és a Versenytanács is ebben az évben tette az első lépéseket a versenyfelügyeleti eljárások rendjének gyakorlati kialakítása érdekében.

- 1.) Az akkor hatályos 1990. évi LXXXVI. sz. törvény is tartalmazott **generálklauzulát**, aminek alkalmazására a GVII is kapott felhatalmazást. A generálklauzula jelentősége abban áll, hogy a versenytörvény egyes konkrét rendelkezéseivel nem szabályozott, de a verseny érdekeit sértő magatartásokkal szemben ennek alapján lehet fellépni. A generálklauzula szubszidiarius szabály, ami akkor alkalmazható, ha az adott tényállásra vonatkozó nevesített tényállás nem szerepel a törvényben.

Az ütközés leggyakrabban akkor jelentkezett, ha az adott tényállás a fogyasztók megtévesztésére is alkalmasnak látszott. Ha a cselekmény a fogyasztók megtévesztéseként jelent meg, de az ott megkívánt célzatosság – áru kelendőségének fokozása – nem volt megállapítható, viszont a „tiszteletlenség” egyértelműen igen, az ügy a generálklauzula (3. §) segítségével került elbírálásra.

A generálklauzula alkalmazása során az esetek két nagy csoportja alakult ki:

- az egyik a jogszabály által tiltott reklámtevékenység (szesz, dohány), amely a verseny tisztaságát akképpen zavarja, hogy a jogszabályi tilalmat fegyelmezetten betartó versenytársak számára hátrányos, a jogszabályt bc nem tartóknak viszont tisztességtelen módon szerzett piaci előnyöket hoz.
- a másik a fogyasztó megtévesztésének az a módja, amelynél nem bizonyítható, hogy a megtévesztés az áru kelendőségének fokozása érdekében történik, s emiatt a versenytörvény 11-13. §-ai közvetlenül nem alkalmazhatók rá. Ennek a jelentősége nem csekély: világossá teszi a piaci szereplők számára azt a speciális felelősséget, hogy tévedésből, apró hibák sorozatából sem állhat elő következmények nélkül az a helyzet, hogy a piac többi szereplőjére a hamis, téves piaci információból károk hárulnak. A hamis piaci információ ugyanúgy „életre kel” a piacon, mint a valódi, melyek alapján hibás fogyasztói és versenytársi döntések születnek és a piaci önszabályozás szükségképpen rosszul működik, ezáltal gazdasági, jóléti veszteségek keletkeznek.

A tisztességtelen piaci magatartás megítélése a versenytörvény 4-10. § -ában foglalt konkrét tényállások tekintetében a bíróságok hatáskörébe tartozik, azonban idevonatkozó törvénysértés megállapítása esetén a bíróságok bírság kiszabása végett az ügyet átteszik a Versenyhivatalhoz. A bírság kiszabása azt célozza, hogy a versenytársnak okozott sérelmen túl a verseny tisztaságához fűződő közérdek megsértése is következménnyel járjon. Ilyen, a bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügyünk az egész év folyamán egy volt: versenytárs sérelmére elkövetett névhasználat.

Az első csoportban leggyakrabban a megtévesztő reklámok miatt indult eljárás. A **Futár Kft.** szeszesitalok és dohányipari termékek fogyasztásra ösztönző reklámot jelentetett meg, amivel a 3. § (2) bekezdésbe ütköző tisztességtelen cselekményt valósított meg. A Versenytanács 85.000.- Ft. bírságot szabott ki. **(Vj 134/1991)**

A **Kisvárdai Szeszipari Vállalat** ellen indított versenyfelügyeleti eljárásban a Versenytanács megállapította, hogy a vállalat tiltott szeszesital-reklám megjelentetésével olyan versenyelőnyt szerző magatartást valósított meg, amely tisztességtelen piaci magatartásnak minősül. E magatartás további folytatását megtiltotta, és az eljárás alá vontat 50.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte. **(Vj 136/1991)**

A Versenytanács megállapította a **Hirdető Kft.** jogsértő magatartását, amely annak révén valósult meg, hogy a kft. jogszabályba ütköző hirdetésekkel jelentetett meg a Hirdetés című lapban, és egyben 10.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte. Ez a magatartás a Vtv. 3. § (2) bekezdésébe ütközik. A hirdetések felvétele sokakban a legalitás képzetét is kelthette, ezért ezzel a magatartásával versenyelőnyre tett szert más lapokkal szemben. **(Vj 151/1991)**

A Versenytanács megállapította, hogy a **Henkel Budapest Vegyi Kft.** jogsértést követett el (3. § (2) bekezdés) azzal, hogy a vásárlással egybekötött „Persil nyereményakció” lebonyolítása során nem minden — a részvételre jogosító — 3 kg-os dobozban volt fellelhető a vásárlóknak a sorsolásban való részvételét biztosító részvételi lap, és egyben 10.000 Ft bírságot szabott ki. Az eljárás arra irányult, hogy megállapítsa: a részvételi kártya hiányával kapcsolatos magatartás megsértette-e a tisztességtelen piaci magatartás tilalmával kapcsolatos rendelkezéseket. A Versenytanács nem látta megalapozottnak a Vtv. 11. §-ában foglalt tényállás megvalósulását, mert a célzat — az áru kelendőségének fokozása — a részvételi lapok hiánya kapcsán nem valósult meg. De alkalmazhatónak találta a Vtv. 3. § (2) bekezdése alkalmazását, amely szerint tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül folytatni. **(Vj 29/1991)**

A Versenytanács megállapította, hogy az **Értékmérő Kft.** a SORS-I sorsjegy I. sorozatának szelvényeinél a II. nyereményosztályra vonatkozó sorsolás tényének és az ahhoz kapcsolódó információknak, valamint a II. nyereményosztályra vonatkozó nyerési esélynek az elhallgatásával jogsértést követett el, és ezért 10.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács döntése szerint a Kft-nek ez a magatartása a fogyasztók érdekét sértette és egyben az üzleti tisztesség követelményeibe ütközőnek is minősült, tehát versenyellenes. Minthogy a kelendőség fokozására irányuló célzat nem volt megállapítható, a fogyasztók megtévesztésének tilalmára vonatkozó szabály alkalmazásának nem volt lehetőségük, ezért történt a marasztalás a Vtv. 3. § (2) bekezdés alapján. **(Vj-30/1991)**

A Versenytanács – a versenyfelügyeleti eljárás eredményeként – megállapította, hogy a **Szateprint GMK-**nak az a magatartása jogsértőnek minősül, amely szerint a „Hatályos Jogsabályok Gyűjteménye” vonatkozásában a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat számára adott megrendelést a saját nevében teljesítette, és egyben 20.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte. A GMK magatartása megtévesztőnek minősül, mert a könyveket anélkül küldte el a megrendelőknek, hogy előzőleg értesítette volna őket a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalattól történő kiválásáról és arról, hogy immáron a GMK önálló, független piaci tevékenységbe kezdett. Ezzel egyrészt azt a látszatot kelthette, hogy a GMK változatlanul a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat valamely szervezeti egysége, másrészt arra is következtetni lehetett, hogy a GMK a megrendelések vonatkozásában a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat jogutódja.

Bizonytalanságot keltett a megrendelőkben a szállító személyét illetően a GMK nevében aláíró személy is. Nem adta meg a megrendelőknek a lehetőséget a választásra. Ez a magatartása alkalmas a Vtv. 3. § (2) bekezdésében írt felelősség megállapítására, mert a versenytárs érdekeit sértő magatartásnak tekintendő. **(Vj-111/1991.)**

A **Mentor Mont Kiadói és Tanácsadó Kft.** ellen tisztességtelen piaci magatartás miatt versenyfelügyeleti eljárás indult. A Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont jogsértést követett el azáltal, hogy 1991. március és április hónapban olyan felhívást jelentetett meg, amellyel annak látszatát keltette, hogy a „Jogásznapló 1992.” elnevezésű kiadvány felett kizárólagosan rendelkezik. Egyben – a Vtv. 3. § (2) bekezdésének alkalmazásával – megtiltotta a jogsértő magatartás további folytatását és a kft.-t kötelezte arra, hogy az 1991. július 2-ig hozzá beérkezett „Jogásznapló 1992.”-re szóló megrendeléseket 15 napon belül adja ki a Magyar Jogászegyletnek. A Versenytanács 20.000.- Ft bírságot szabott ki. **(Vj-44/1991.)**

2.) A **fogyasztók megtévesztése** körében bírálta el a Versenytanács a kalocsai paprika forgalomba hozatalának körülményeit.

A Versenytanács megállapította, hogy a **Fehérvári Szövetkezeti Áruház Rt.** jogsértést követett el, amikor a Szikszai Sándor kiskunfélegyházi östermelőtől beszerzett paprikát „Kalocsai különleges édes paprika” megnevezéssel ellátva forgalmazta. A Versenytanács a jogsértő magatartás további folytatását megtiltotta, és egyben kötelezte a Szövetkezeti Áruház Rt.-t 10.000 Ft bírság megfizetésére.

Az a körülmény, hogy az Áruház a forgalmazott terméket „Kalocsai különleges édes paprika” megnevezéssel látta el, egyértelműen a kelendőség fokozására szolgált, mivel a használt kifejezés alkalmas volt arra, hogy a fogyasztóban azt a képzetet keltse: a piacon általánosan ismert — jó minőségű és keresett — árut vásárolja meg.

A Szövetkezeti Áruház Rt. magatartása a Vtv. 11. § (2) bek. a), c) és d) pontját is megsértette:

- az a) pont szerinti jogsértés abban nyilvánult meg, hogy a Szövetkezeti Áruház Rt. által forgalmazott cikkeken feltüntetett „Kalocsai” megjelölés valótlan ténynek bizonyult, a beszerzési forrás nem volt feltüntetve rajta, illetve hiányzott a fogyasztás szempontjából nélkülözhetetlen gyártási időpontra és szavatossági időre vonatkozó tájékoztatás is is;
- a d) pontba ütköző jogsértés is megvalósult a Szövetkezeti Áruház Rt. által alkalmazott felirat használatával. Megtévesztő árujelzésnek minősül a védjegyoltalomban részesült szóösszetételén túl minden más, az áru lényeges tulajdonságát, eredetét, származási helyét megtévesztésre alkalmas módon használó jelzés, ha az alkalmas arra, hogy a fogyasztóban olyan meggyőződést alakítson ki, hogy az áru azonos a közismert – jelen esetben szabványosított – , a Kalocsakörnyéki Agráripari Rt. által forgalomba hozott termékkel. A Szövetkezeti Áruház Rt. által használt címke ugyan a Kalocsakörnyéki Agráripari Rt. által alkalmazott egyik megnevezéssel sem egyezik szó szerint, de az előzőek értelmében alkalmas a megtévesztésre;
- a c) pontba ütköző jogsértés: a Szövetkezeti Áruház Rt. elhallgatta, hogy a forgalomba hozott paprika nem felel meg a rá vonatkozó külön jogszabályi előírásoknak, illetve az állami szabványnak. **(Vj-6/1991.)**

Egy másik eljárásban a Versenytanács megállapította, miszerint a **Ferroplast Kft.** jogsértést valósított meg azzal, hogy a hátsó biztonsági övek kötelező használatára vonatkozóan megtévesztésre alkalmas hirdetést tett közzé és ezért 10.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

Mint hogy a Ferroplast Kft. üzleti tevékenysége körében biztonsági övek gyártását és forgalmazását végzi, a megtévesztő tartalmú hirdetés vonatkozásában egyértelműen megállapítható volt a Vtv. 11. § (1) bekezdésében megkívánt, a kelendőség fokozására irányuló célzat. A hirdetésnek az a kitétele, amely szerint „hátsó biztonsági övek használata kötelező”, egyértelműen azt célozta, hogy a forgalomban lévő valamennyi személygépkocsi tulajdonosa szerezze be ezeket. **(Vj-100/1991.)**

A **Világgazdaság Szerkesztősége Kft.** ellen indult versenyfelügyeleti eljárás eredményeként a Versenytanács megállapította, hogy a kft. azon magatartása amellyel adott időpontban megrendelőlapokat helyezett el a Világgazdaság című újságban, továbbá Napi Világgazdaság elnevezéssel, a közvetetten a Világgazdaság lapsorszámára utaló lapsorszámozással és zöld lapszínnel újságot jelentetett meg – amelyben a Napi Világgazdaság nevű újságra megrendelőlapokat helyezett el –, alkalmas a fogyasztók megtévesztésére, ezért e magatartás további folytatását megtiltotta, és egyben a kft-t 100.000 Ft. bírság megfizetésére kötelezte.

A Napi Világgazdaság elnevezés, az ezzel párosuló zöld szín, az alkalmazott lapszámozás különösen együttesen alkalmas arra, hogy a fogyasztóban azt a meggyőződést keltse, miszerint az áru azonos a Magyar Gazdasági Kamara által forgalmazott áruval. Mindezekre tekintettel a kft. előzőek szerinti magatartása a Vtv. 11. § (2) bekezdés a) pontjába ütközik.

Emellett a megrendelőlapok közzététele, amelyek az áru lényeges tulajdonságai tekintetében eligazítást nyújtó tájékoztatások, a versenytörvény 11. § (2) bekezdés d) pontja szerint megtévesztésre alkalmas. **(Vj-128/1991.)**

Egy másik eljárásban a Versenytanács megállapította, hogy mind a **Signál Discont Kft.**, mind a **Signál Vállalat** a Vtv. 11. § (2) bekezdés e.) pontjába ütköző jogsértést valósítottak meg azzal, hogy olyan árut reklámoztak a sajtóban, amely nem, illetve nem kellő mennyiségben állt a fogyasztók rendelkezésére. A Versenytanács a Signál Vállalattal szemben 10.000 Ft., a Signál Discont Kft-vel szemben pedig 40.000 Ft bírságot szabott ki.

A Versenytanács a Vtv. 11. § (1) bekezdésében megkövetelt célzatosságot, az áru kelendőségének fokozása érdekében történő megtévesztés fennforgását megállapította, miután a hirdetések közzétételének célja nem vitatottan a forgalom növelése volt. A Vtv. 11. § (2) bekezdés e) pontja értelmében a fogyasztók megtévesztésének minősül az olyan áru reklámozása, amely nem vagy nem kellő mennyiségben áll a fogyasztók rendelkezésére. A Vtv. 11. § (1) bekezdés e) pontjába ütköző jogsértés fennáll, miután a teljes termékskálát és üzemeltetési időt figyelembe véve 5-6%-ra tehetőek azok az esetek, amikor a vásárlók a hirdetésből kiválasztott adott konkrét terméket nem kapták meg. **(Vj-118/1991.)**

Ugyancsak jogsértést állapított meg a Versenytanács a **Full Product Kft.** és a **Gráf Kereskedelmi Kft.** vizsgálata során, mert nevezettek a FOGYI elnevezésű fogyókúra-tabletta reklámozása során valós tény a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon állítottak. A Versenytanács mindkét kft-t – egyenként 3.000.000 Ft. összesen 6.000.000.- Ft. – bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács a reklámkampány során elkövetett sérelmet nem abban látta, hogy annak során elhallgatták a diéta szükségességét, hiszen arra utalást jelent a „fogyókúra-tabletta” kifejezés képi és hangji megjelenítése. A jogsértés abban áll, hogy egyes reklámokban a fogyókúra-tablettát közvetlenül vagy közvetett módon úgy reklámozták, miszerint a fogyasztóban – őt megtévesztve – a FOGYI tablettához a fogyasztószer képzele társulhat.

A Versenytanács álláspontja szerint a reklámkampány, egészében ütközik a Vtv. 11. § (2) bekezdés a) pontjába, amely szerint tilos valós tény – adott esetben a fogyókúra szükségességét a tabletták szedése mellett – megtévesztésre alkalmas módon állítani.

A Versenytanács közömbösnek tartotta, hogy a reklámkampány kiegészült a patikákban folyó szórólapterjesztéssel és felvilágosítómunkával, mert a versenysérelem már bekövetkezett a reklám sugárzásával, az írott sajtóban való közzétételével, és ez a tevékenység már a vásárláshoz kapcsolódott. Versenyjogilag sem igazolható a félrevezető reklám azon az alapon, hogy a reklámozó utólag megfelelően tájékoztatja a fogyasztókat, akár a tömegkommunikáció útján, akár a vásárlás helyén. **(Vj-132/1991.)**

A Versenytanács megállapította, hogy a **RAMOVILL Rt.** által a sajtóban – 17 boltjának felsorolásával – megjelentetett „Nyári vásár a RAMOVILL-nál augusztus 1-től 31-ig” hirdetésben az akció lebonyolítását reklámozó „30%-kal olcsóbb szinte minden” kitétel jogsértést valósított meg, és egyben 20.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A versenyfelügyeleti eljárás során megállapításra került, hogy a RAMOVILL Rt. boltjaiban nemcsak 30%-os, hanem ennél alacsonyabb mértékű kedvezményt is alkalmaztak, és így az egyes boltokban nem valósult meg a 30%-os mértékű kedvezmény, mert helyenként az bolti szinten 20%, illetve 10% alatt maradt.

A jogsértés abban is megvalósult, hogy a kilátásba helyezett 30%-os kedvezmény a fogyasztó számára nem volt maradéktalanul érzékelhető. (Vj-117/1991.)

3.) Kartell ügyek

1991 évben 5 esetben indult tiltott kartell miatt eljárás, ami azonban csak 3 esetben végződött bírság kiszabásával.

A Versenytanács **16 húsipari tagvállalat** terhére a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmába ütköző magatartást állapított meg. A vállalatokat eltérő mértékű, összesen 4.780 c Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A Budapest Húsnagykereskedelmi Közös Vállalat (BHKV) azzal a céllal jött létre, hogy Budapest hús- és húskészítmény-ellátását biztosítsa. A BHKV-nak 16 tagvállalata van. A BHKV-t a tagvállalatok igazgatóiból létrehozott Igazgatói Tanács irányítja. Az Igazgató Tanács határozatainak a végrehajtásért és a vállalat irányításáért az Igazgató Tanács által választott igazgató a felelős. Az Igazgató Tanács több határozatában kimondta, hogy 1991. évben sertés és marhahús forgalmazását Budapesten kizárólagosan a Közös Vállalat végezhet. A Versenytanács megállapította, hogy az Igazgató Tanács határozata a BHKV tagvállalataira nézve a budapesti piacon kizárta a versenyt. A határozat a Vtv. 14. § (2) bekezdésében felsorolt versenykorlátozó magatartások közül egyidejűleg sérti a piac (konkrétan a budapesti tökehús piac) felosztására; a beszerzési források közötti választás korlátozására (a Budapesten húskereskedelemmel foglalkozó vállalatok esetében); továbbá az előbbieken keresztül áttételesen az áru árának meghatározására vonatkozó tilalmat is. (Vj-49/1991.)

A Versenytanács megállapította, hogy a **Hélix Q Kft.**, a **Csavarunió Kft.**, a **Pankl és Hoffmann Kft.**, a **Rögzítéstechnikai Termékeket gyártó Kft.**, valamint a **Patent Csavargyártó Kft.** jogsértést követett el azzal, hogy a gazdasági versenyt korlátozó összehangolt magatartást tanúsított, és eltérő mértékű, összesen 2.000.000 Ft bírságot szabott ki.

A CSIV (Csavaripari Vállalat) egyes részeiből és külföldi tőke bevonásával öt termelő, egy kereskedelmi, valamint egy szerszámgyártó és karbantartó kft alakult. A CSIV az egyes kft-kben 50%-os vagy annál nagyobb arányú tulajdoni hányaddal rendelkezett.

A társasági szerződésekkel egyidejűleg a CSIV mint tag, a társasági szerződések kötésében részt vevő felekkel – tehát nem a kft-kkel – ún. **szindikátusi szerződéseket** is kötött.

Mindegyik szindikátusi szerződésben olvasható: „a CSIV a termékeire vonatkozó megrendeléseket elsősorban saját kft-jei termékeivel teljesíti. A CSIV mint a CSIVKER elődje kötelezi magát arra, hogy csak akkor vesz igénybe importot, ha a konkrét megrendeléseket a kft-k termékeivel nem tudja kielégíteni. A társaság ellenszolgáltatásként vállalja, hogy saját termékeivel – figyelemmel a kft. exportkötelezettségeire (a lízingelt gépek ellentételezéseként) – elsősorban a CSIV kereskedelmi hálózatát (CSIVKER Kft-t) látja el... A társaság tagjai megállapodnak abban, hogy a már meglévő, illetve létrehozni tervezett vállalatokon kívül, nem kezdeményeznek új, konkurens vállalkozásokat, és ilyen vállalkozásokban tagként sem vesznek részt. A társak kötelezik magukat, hogy a már meglévő vállalatokban a kft-k termékeit a termékeik közé nem veszik fel.”

Míg a szindikátusi szerződések a gyártás területén adtak iránymutatást a kft-knek, ugyanezt biztosították a forgalmazás területén a CSIVKER és az öt csavarkötő- elemgyártó kft. között

létrejött **együtműködési szerződések és megállapodások**. Ezek szerint a CSIVKER csak ott vehet igénybe más beszerzési forrást, ahol a gyártók a keresletet mennyiségi vagy minőségi szempontból nem tudják kielégíteni. A gyártók arra kötelezték magukat, hogy termékeiket elsősorban a CSIVKER-nek értékesítik.

A Vtv. 14. §-ában tiltott összehangolt magatartás tanúsításának lehetőségét a szindikátusi szerződések rendszere biztosította. A szindikátusi szerződésekkel a verseny korlátozását, kizárását eredményező megállapodások jöttek létre, amelyek megvalósítják a piac felosztására vonatkozó tilalmat. **(Vj-58/1991.)**

A GVH a versenyt korlátozó megállapodás tilalmába ütköző magatartás miatt eljárást indított a **City Taxi Kistermelők Szövetkezete**, a **Rádió Taxi Kiszövetkezet**, a **Voláncom Kft.**, a **Gábriel Taxi Unió Egyesület**, valamint a **Budataxi Kiszövetkezet** ellen. A Versenytanács a versenyfelügyeleti eljárás eredményeként megállapította, hogy az eljárás alá vontak jogsértést követtek el azzal, hogy összehangolt versenykorlátozó magatartást tanúsítottak a budapesti személyfuvarozó piacon az egységes ár meghatározásának ajánlásával, és egyben eltérő mértékű, összesen 1.900.000 Ft bírságot szabott ki. **(Vj-80/1991.)**

4.) Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

A Versenytanács megállapította, hogy a **Fővárosi Fürdőigazgatóság** jogsértést követett el a termálvíz díjának 1991. január 1-jétől érvényesített mértékű emelésével, és egyben 50.000 Ft bírságot szabott ki.

A Versenytanács – viszonyítási alap hiányában – nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között van-e értékkülönbség, illetve az feltűnően nagyak minősíthető-e. Így az emelt díjra sem lehetett meghatározni az értékkülönbséget.

A Vtv. 20. § a) pontja értelmében alkalmazandó 22. §-ban nevesített tényállás hiányában is megvalósítható azonban a jogsértés, amennyiben más formában megvalósul az egyoldalú előny kikötése.

A felek tartós jogviszonyában az indokolatlan, egyoldalú előny kikötése nem az objektíven meghatározhatatlan szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbségben valósult meg, hanem az 1990. és 1991. év között érvényesített díjemelés mértékében.

Anélkül tehát, hogy a díjak helyességét minősítette volna a Versenytanács, az megállapítható volt, hogy az emelés mértékével a jogsértés megvalósult. A Fővárosi Fürdőigazgatóság ugyanis a díjemelés mértékének kialakításánál prognosztizált központi áremelésre hivatkozott, de az ezáltal indokoltnál lényegesen nagyobb áremelést hajtott végre. Áremelése magasabb volt az ország más területein megvalósult termálvíz-díj-emelésnek a mértékénél is.

Megalapozta a jogsértést az is, hogy a Fővárosi Fürdőigazgatóság az emelés mértékének indokál felhozott állami támogatás megszűnését – ami nem, illetve csak részben a támogatás csökkenésével következett be, és egyébként sem a termálvíz-értékesítéshez, hanem az alaptevékenységhez kapcsolódott – tényként kezelte. Nem volt továbbá indokolt az alaptevékenység várt veszteségét a termálvíz díjának emelésével ellensúlyozni, indokolatlan

hátrányt okozva ezáltal a vállalattal tartós kapcsolatban álló szerződéses partnernek. **(Vj-74/1991.)**

A Versenytanács megállapította, hogy a **Békéscsabai Konzervgyár** jogsértést követett el, mert szerződő partnereinek gazdasági döntését indokolatlanul előny szerzése céljából befolyásolta, egyben 500.000 Ft bírságot szabott ki.

A Konzervgyár – paradicsom és konzerv kukorica szállítására – termelési és termékértékesítési szerződést kötött. Minthogy belföldön paradicsomból az ország egész területén 1991-ben túlkínálat alakult ki, a Konzervgyár a szerződés egyes feltételeit a maga számára előnyösen kívánta módosítani. Végül is a termelők képtelenek voltak a feltételeket elfogadni.

A Versenytanács megállapította, hogy a konzervgyár a szerződésmódosítás kikényszerítésében, szerződéses pozícióban tett szert indokolatlan, jogosulatlan előnyre azzal, hogy a másik felet jogos igénye érvényesítésében korlátozta.

A Versenytanács álláspontja szerint indokolatlan egyoldalú előnynek nem kizárólag az minősül, ha a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között feltűnően nagy az értékkülönbség. Az indokolatlan előny másban, így az előzőekben is megnyilvánulhat. Az eljárás alá vont kényszerhelyzetet teremtett, és ebben a kényszerhelyzetben kénytelenek voltak a termelők a szerződésmódosítást elfogadni. **(Vj-140/1991.)**

A Gazdasági Versenyhivatal – gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt – versenyfelügyeleti eljárást indított a **Plaket Kft.** ellen. Az eljárás eredményeként a Versenytanács megállapította, hogy a Plaket Kft. jogsértést követett el azáltal, miszerint gazdasági erőfölényével visszaélve, indokolatlanul egyoldalú előnyt kötött ki, egyben 34.422.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A BM és a Plaket Kft. 1989-ben szerződést kötött rendszámátlák gyártására. Ezt követően 1990-ben a Plaket Kft. 19 megyei közlekedési felügyelettel és az akkori Fővárosi Tanács VB. Közlekedési Intézetével kötött szerződést a rendszámátlák forgalmazására. A szerződés szerint a forgalmazást a közlekedési felügyelet végzi, és a rendszámátlák termelői ára 480 Ft/pár.

A szerződés 7. pontja rögzítette azt, hogy a szerződés fennállta alatt a Plaket Kft. mikor jogosult árat emelni.

1991. február 1-jével a gyártó Plaket Kft. 176 Ft/pár termelői áremelést hajtott végre. Ezt az áremelést a vele szerződő partnerek nem ellenőrizték, noha az áremelésről előzetes tájékoztatás kaptak.

A Versenytanács az áremelés jogszerűségét vizsgálta. A Versenytanács által elfogadott, a szerződés értelmezésén alapuló költségszámításból megállapítható, hogy a gyártó a rendszámátlák páronkénti termelői árát 176 Ft-tal felemelte, akkor abból csak 106 Ft lett volna végrehajtható. Az ezen túlmenő 70 Ft-os áremelés – amely a teljes árcmélés 40%-a – a szerződéskötés körülményeire, a szerződés egész tartalmára, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokra, így a gyártó által széles körben alkalmazott magatartásra figyelemmel az indokolatlanul egyoldalú előny kikötésén alapuló gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, függetlenül attól, hogy a kft. által érvényesített 656 Ft-os ár 12%-kal magasabb az érvényesíthető 586 Ft-os árnál. Így a gyártó magatartása kimeríti a Vtv. 22. §-ában foglalt, az indokolatlanul egyoldalú előny kikötésére vonatkozó tényállást, amely szerint annak minősül a szerződésen belüli szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbség.

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt – versenyfelügyeleti eljárás indult a **Duna-Tisza Közi Állatforgalmi és Húsipari Vállalat** ellen. A Versenytanács megállapította, hogy a húsipari vállalat azzal, hogy 1991. január-április hónapban feltűnően alacsony áron vásárolta fel a kistermelőktől a 95-120 kg élő súlyú sertéseket, jogsértést követett el, és egyben 7.036.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács leszögezte, hogy amennyiben egy erőfölényben lévő vállalkozó saját kedvezőtlen belső feltételeit el tudja fogadtatni másokkal, visszaél előnyös piaci helyzetével és ezt a magatartását szankcionálni kell. Ennek megfelelően a húsipari vállalat magatartása a Vtv. 20. § a.) pontjába ütközik. **(Vj. 64/1991.)**

A Gazdasági Versenyhivatal által – gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt – az **Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt (OKGT), Dunai Kőolajipari Vállalat (DKV), Tiszai Kőolajipari Vállalat (TIFO)** és az **ÁFOR Ásványolaj- forgalmi Vállalat (ÁFOR)** ellen indított versenyfelügyeleti eljárás eredményeként a Versenytanács a következő határozatot hozta:

- A DKV jogsértést követett el azzal, hogy az 1991. május 1. és december 31. közötti időszakokra megkötött szállítási szerződéseiben az ellenszolgáltatás meghatározásának módjával indokolatlan, egyoldalú előnyt kötött ki.
- Az ÁFOR, majd 1991. május 1-jétől a DKV jogsértést valósított meg azzal, hogy nem tette egyértelművé viszonteladói részére, milyen vásárlási feltételek mellett tarthatnak igényt árkedvezményre.
- A DKV-vel szemben 1 millió forint, az ÁFOR-ral szemben 300 ezer forint bírságot szabott ki.

Az ár meghatározásának bizonytalansága különös tekintettel arra a szerződéses kikötésre, hogy amennyiben a megrendelő a közölt árat nem fogadja el, a DKV jogosult azonnali hatállyal megszüntetni a szerződést, a Vtv. 20. § a) pontjába ütköző indokolatlan, egyoldalú előny kikötésének minősül.

A Vtv. 20. §-a szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, ezen belül is a piacra lépést vagy a műszaki fejlődést akadályozni. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés lehetséges eseteire a versenytörvény nem taxatív, hanem példálódzó felsorolást tartalmaz, és így a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés általános tilalmát mondja ki.

Az a körülmény, hogy 1991 áprilisáig az ÁFOR 650-1420, azt követően pedig a DKV 490-550 Ft-tal magasabb árat alkalmazott a többi viszonteladó részére, mint az ÁFOR és a Shell-Interag Rt. részére, akadályozta e viszonteladók piacra lépését, és ezzel a DKV és az ÁFOR megsértették a Vtv. 20. § d) pontját.

A Versenytanács megállapította, hogy sem a DKV, sem az ÁFOR nem tették egyértelművé vevőik részére, milyen feltételek mellett vásárolhatnak a szokásosnál kedvezőbbben, eleve feltételezve a kedvezményezettekén kívüli viszonteladókról, hogy késedelmes fizetők. Ezt a magatartást a Versenytanács olyannak minősítette, amely sérti a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó általános tilalmat. **(Vj-73/1991.)**

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt versenyfelügyeleti eljárás indult a Miskolci Postaigazgatóság ellen. A Versenytanács megállapította, hogy a **Miskolci Postaigazgatóság** jogsértést követett el, mert a Sasfiók BT szerződéses üzletfelei részére olyan díjkedvezményt érvényesített, amellyel a versenytárs Sasfiók BT számára indokolatlan hátrányos piaci helyzetet teremtett. A Versenytanács a Miskolci Postaigazgatóságot 403.400 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács megállapította, hogy a Miskolci Postaigazgatóság az érintett piacon gazdasági erőfölényben van. Nevezett versenyt sértő magatartást tanúsított akkor, amikor olyan postai díjzabást ajánlott, amely alkalmas volt a Sasfiók BT piaci helyzetének a megingatására. A postai ajánlat kézhezvétele után a Sasfiók BT ügyfeleinek jelentős része átpártolt a postához.

A kedvező ajánlatot a posta kizárólag abban a körben tette meg, amely a Sasfiók BT üzletfeleit jelentette. Emellett ugyancsak jogsértő magatartást tanúsított azzal, hogy az egyik megrendelőre nézve hátrányt helyezett kilátásba az OTP pénzkezelését illetően arra az esetre, ha nem tér vissza a posta ügyfelei közé.

A Versenytanács a posta által megvalósított magatartásokat olyannak értékelte, amelyek alkalmasak a Vtv. 20. § e) pontja szerinti gazdasági erőfölénnyel való visszaélés megállapítására (**Vj. 23/1991.**)

A Versenytanács megállapította, hogy a **Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalat** jogsértést követett el azzal, hogy 1991. június-július hónapban nem termelői áron értékesítette Takács Sándor részére az 1 literes palackozású étolajat. A Versenytanács a vállalatot 48.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A vállalat nemcsak a versenysemlegesség általánosan kötelező követelményét sértette meg, hanem a Vtv. 20.§ d) pontját is, ugyanis a vállalat a nagykereskedőket általában termelői áron szolgáltatta ki, Takács Sándor nagykereskedőt pedig a termelői árnál magasabb, ún. kedvezményes nagykereskedelmi diszkont áron.

A vállalat ezzel a magatartásával megakadályozta Takács Sándor piacra lépését. A diszkont áron történő értékesítésből adódó többletköltségek érvényesítése ugyanis olyan, viszonylag magas nagykereskedelmi árat eredményezne, amelyen nem lehet értékesíteni. A többi nagykereskedő — akik termelői áron szereznek be — által érvényesített árak alkalmazása mellett megmaradó árrés Takács Sándor szükség szerint felmerülő költségeit sem fedezte. (**Vj-75/1991.**)

A GVH a **Somogy Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat** (a továbbiakban: SMGMV) ellen — gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt — eljárást indított. A Versenytanács megállapította, hogy az SMGMV gazdasági erőfölényével visszaélt, mert indokolatlan előny szerzése céljából szerződésmódosításra vezető helyzetet teremtett a termelőkkel szemben, egyben 500.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés megállapítható volt annak ellenére, hogy utóbb az SMGMV visszaállította az eredeti állapotot, és az eredeti szerződés szerint teljesített, ugyanis sem a Vtv. 21. § c) pontja, sem a 20. § a) pontjának első fordulata nem kívánja meg az indokolatlan előny tényleges megvalósulását. A versenytörvény szempontjából az a magatartás is jogsértő, mely a tisztességes piaci magatartással ellentétesen a Vtv. 20. §-ában megjelölt módon zavarja a piac működését. (**Vj-97/1991.**)

A GVH a **Szolnok Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat** (a továbbiakban: SZMGMV) ellen — gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt — versenyfelügyeleti eljárást indított. A Versenytanács megállapította, hogy az SZMGMV jogsértést követett el azzal, hogy szerződő partnerei gazdasági döntését indokolatlanul előny szerzése céljából befolyásolta, és egyben 800.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

1991 júniusában az SZMGMV közölte a termelőkkel, hogy a szerződésben vállalt további szolgáltatási díjakat nem tudja vállalni. Ezt a termelők tudomásul vették. Az SZMGMV azonban azt is közölte, hogy a felvásárlási árat sem tudja a szerződés szerint tartani, hanem a hatósági minimálárra kívánja módosítani, azaz az étkezési búzát 5.500 Ft/t áron, a takarmánygabonát pedig 5.000 Ft/t áron veszi át. Amennyiben a szerződést nem tudják így módosítani, akkor az áru átvételét nem tudja biztosítani.

A termelők végül is nagyrészt elfogadták a szerződésmódosítást.

Az SZMGMV jogsértést követett el azzal, hogy közvetlenül az aratás előtt a termelőkkel folytatott megbeszélés után néhány nappal, amikor a termelők már lényegében elfogadták a szerződés III. pontjára vonatkozó módosítást, újabb módosítási indítványt közölt a vételár viszonylag jelentős csökkentésére. A termelőknek nem volt reális választási lehetőségük a szerződésmódosítás elfogadása tekintetében, azaz jogos igényük érvényesítésében korlátozva voltak. A gazdasági erőfölényben lévő SZMGMV a szerződéses pozícióban jutott indokolatlanul előnyhöz, gazdasági erőfölénnyel való visszaélése ebben nyilvánult meg.

A kialakult gazdasági helyzetben nem volt lehetőségük a termelőknek a szerződésből eredő jogos igényeik érvényesítésére, így e magatartásával az eljárás alá vont megvalósította a Vtv. 20. § c) pontjában foglaltakat, s ezzel a jogsértést elkövette.

A Versenytanács megállapította, hogy az SZMGMV a szerződésmódosítás kikényszerítésében, a szerződéses pozícióban tett szert indokolatlanul, jogosulatlanul előnyre azzal, hogy a másik felet jogos igénye érvényesítésében korlátozta.

A Versenytanács álláspontja szerint indokolatlanul egyoldalú előnynek nem kizárólag az minősül, ha a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között feltűnően nagy az értékkülönbség. Az indokolatlanul előny másban is megnyilvánulhat. Az SZMGMV kényszerhelyzetet teremtett, és e helyzetben kénytelenek voltak a termelők a szerződésmódosítást elfogadni. **(VI-101/1991.)**

A GVH a **Szabolcs-Szatmár Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat** (a továbbiakban: SZSZMGMV) ellen — gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt — versenyfelügyeleti eljárást indított. A Versenytanács megállapította, az SZSZMGMV jogsértést követett el azzal, hogy szerződő partnereinek gazdasági döntését indokolatlanul előny szerzése céljából befolyásolta, egyben 300.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

Az aratás a megyében július közepén kezdődött. Akkor már láthatóak voltak a kedvezőtlen piaci körülmények. Az SZSZMGMV a jelentkező gazdasági veszteségeket meg akarta osztani a termelőkkel, ezért július 15-én közölte velük szerződésmódosítási szándékát. Ezt az érdekeltek részben indokoltnak találták, részben nem fogadták el.

A szerződésmódosítást a termelők egy része aláírta, más része bár aláírta, de kényszerhelyzetére hivatkozott, végezetül a termelők egy csoportja nem írta alá a szerződésmódosítást.

A Versenytanács megállapította, hogy az SZSZMGMV a szerződésmódosítást olyan időpontban kezdeményezte, amikor annak elfogadásáról vagy elutasításáról a termelőnek nem volt reális döntési lehetősége, és ezzel a Vtv. 20. § c) pontjában foglaltakat megvalósította. A szerződéses pozíciója volt olyan, amelyből adódóan a szerződés módosításában indokolatlan előnyhöz jutott, kikényszerítette a szerződés módosítását, miután a gabonaszállítást csak az új szerződéses feltételek elfogadását követően fogadta.

A termelők kiszolgáltatott helyzetben voltak, tartós gazdasági kapcsolatuk alapján jelentős mértékben függnek az SZSZMGMV-től. Az erőfölény egyik megnyilvánulása lehetett az is, hogy az SZSZMGMV a szerződésmódosítást közös megegyezésnek tünteti fel annak ellenére, hogy a termelők választási lehetőségükben korlátozva voltak. **(Vj-102/1991.)**

A GVII a **Hajdú-Bihar Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat** (a továbbiakban: HMGMV) ellen — gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt — versenyfelügyeleti eljárást indított. A Versenytanács megállapította, hogy a HMGMV jogsértést követett el azzal, hogy szerződő partnereinek gazdasági döntését indokolatlan előny szerzése céljából befolyásolta, egyben 800.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A HMGMV 1991 márciusában a termelőkkel mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött, amelyben az étkezési búza árát 6.000 Ft/t-ban, a takarmánybúza árát 5.500 Ft/t-ban határozták meg. A szerződés V. pontja rögzítette, hogy a felek megfelelő módon és időben kötelesek egymást minden olyan körülményről értesíteni, amely a szerződés teljesítését befolyásolja. A HMGMV 1991. július 15-én értesítést küldött a szerződő partnereknek, melyben a szerződéseik V. pontjára hivatkozással a szerződés módosítását kezdeményezte azzal, hogy ha 8 napon belül nem kapnak a termelőktől választ, a szerződésmódosítást elfogadottnak tekintik. A szerződésmódosításban az átvételi árat a mindenkori legalacsonyabb termelői árra kívánták módosítani. A szerződésmódosítási viták eredményeként a szerződésben az étkezési búzára 5.500 Ft/t, a takarmánybúzára pedig 5.000 Ft/t árban állapodtak meg. A szerződésmódosítást nem minden termelő írta alá, illetve akik aláírták, azok utóbb kiszolgáltatott helyzetükre hivatkoztak.

A termelők és a HMGMV által megkötött szerződés V. pontja a felek kötelezettségévé tette egymás tájékoztatását. A HMGMV azonban az értesítés időpontja és annak módja tekintetében nem járt el a tisztességes piaci magatartás követelményeinek megfelelően. Semmivel sem indokolható, hogy a HMGMV az aratás megkezdése előtt közölje szerződésmódosítási szándékát, és így megzavarja a piacot.

Az üzleti tisztesség követelményébe ütközően fogalmazódott meg a szerződésmódosításra irányuló értesítés is. Erre utal az a megjegyzés, hogy amennyiben 8 napon belül a termelők nem válaszolnak, a legalacsonyabb termelői árra szóló szerződésmódosítási ajánlatot elfogadottnak tekinti a vállalat. Az értesítésnek ez a kitétele, összevetve a folytatással, miszerint véleményeltérés esetén a termelő a HMGMV-t a szerződés felbontása céljából keresse meg, a Versenytanács álláspontja szerint megvalósítja az erőfölénnyel való visszaélést, mivel kizárta az egyenrangú partnerek között szokásos szerződési alkut.

A HMGMV visszaélt az erőfölényes helyzetével azáltal is, hogy a válaszára megadott 8 napos határidőt ténylegesen nem minden termelő viszonylatában várta be.

A tisztességtelen befolyás érvényesítése megvalósult azáltal is, hogy a szerződésmódosítási értesítésben a termelőknek megadott alternatíva gazdaságilag nem volt reális választási lehetőség.

Nem állapította meg a Versenytanács viszont a Vtv. 20. § a) pontja szerinti jogsértést. **(Vj-105/1991.)**

A Versenytanács megállapította, miszerint a **Szolnoki Cukorgyár Rt.** jogsértést követett el azzal, hogy szerződő partnereinek gazdasági döntését indokolatlan előny szerzése céljából befolyásolta, ezért a cukorgyárra 500.000 Ft bírságot szabott ki.

A Szolnoki Cukorgyár Rt. a termelészövetkezetekkel 1990. december és 1991. január hónapban kötötte meg az 1991-es évről vonatkozó cukorrépa értékesítési szerződéseket. E blankettaszerződéseknek kiegészítő része a felvásárlási árra vonatkozó melléklet, valamint az úgynevezett cukorrépa szállítási ütemezés is.

A cukorgyár a szerződésben kikötött árat kívánta módosítani, mert a belföldi cukorigény visszaesett és az exportértékesítés is elnehezült. A termelők tiltakoztak a módosítással szemben. A kialakult kényszerhelyzetben az ármódosítást a termelők mégis elfogadták.

A Versenytanács megállapította, hogy a cukorgyár a szerződésmódosítás kikényszerítésében a szerződéses pozíciójában tett szert indokolatlan, jogosulatlan előnyre azáltal, hogy a termelőket jogos igényük érvényesítésében korlátozta. Az eljárás alá vont ugyanis kényszerhelyzetet teremtett, amelyben a termelők a szerződésmódosítást kénytelenek voltak elfogadni **(Vj-127/1991.)**.

A GVH 1992. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1992. évben a Versenytanács 102 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 46 esetben került sor 130.383 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Generálklauzula (3.§)	12	18.938
Fogyasztók megtévesztése (11.§)	19	104.985
Összehangolt magatartás (14.§)	2	2.110
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	12	3.450
Bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügy	1	900
Összesen:	46	130.383

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

Jogsértő magatartás megnevezése	Marasztalt vállalkozó	Kiszabott bírság e Ft
Jogszerűtlen működés, forgalmazási hiányosságok (3.§)	MB-SAMAX Kft.	15.000
	Murányi és Murányi Kkt.	15
	Signál Discont Kft.	400
Tiltott reklám (3.§)	FORKA Lap- Könyvkiadó és Híregyénökségi Kft.	283
	Zwack Unicum Budapest Kft.	200
	Egri Dohánygyár Kft.	2.000
	Népszabadság Rt	180
Fogyasztó megtévesztés célzatosság ill. szándékosság nélkül (3.§)	Mészkö Beszt Kft.	120
	Alvorada Kft.	500
	Menhold Szerencsejáték és Beruházási Kft.	100
Eladó megtévesztés (3.§)	Haffner Fodrászeikk	100
Egyéb versenytársi sérelem (3.§)	Royal Caps Kft.	40
Összesen:	12	18.938
Fogyasztó megtévesztés (11.§)	Modell Kft.	10
	FORKA Lap- Könyvkiadó és Híregyénökségi Kft.	10
	TRACO Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	60
	RÁBA-COM Rt	500
	Unilever Magyarország Kft.	2.000
	Home Shopping Kft. Saatchi és Saatchi Advertising Kft.	100.000 1.000
	Magyar Nyomdász Szakmai Szövetség	300
	Pelle Imréné vállalkozó	30
	Fekete Doboz Videofolyóirat Kulturális Szolgáltató Kft.	100
	Magyar Kutyasport Unió	15
	Novopress Kft	300
	Pannon Kiadó	100
	Creditreform Információ Szolgálat Kft.	100
	Vegy és Műszer Kft.	10
	Borbély Pálné vállalkozó	10
	Nagyatádi Konzervgyár	300
Transz Glóbusz Kereskedelmi Kft.	30	
Daroxszáll Kft.	10	

	Nógrádi Szénbányák	100
Összesen:	19	104.985

Tiltott kartell (14.§)	Borsodi Sörgyár Rt	100
	Bier Nonstop Kft.	10
	Hungarocamion	1.000
	Pannosped Határspedíció Kft.	1.000
Összesen:	2	2.110
Erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	Somogy megyei Településtisztasági és Kertészeti Vállalat	250
	Fővárosi Temetkezési Intézet	200
	MOL Rt.	90
	Lénia Kft	100
	Novotron Informatika Kft	100
	Major '88 Kábeltelevíziós GMK	100
	Pick Szeged Szalámigyár és Húsüzem	1.500
	Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Rt	100
	UNIO Lap- és Könyvkiadó Kft.	100
	Debreceni ÁG	600
	Dunamenti Regionális Vízmű	10
	MÁV	500
	Összesen:	12
Bíróságtól áttett ügy		900
Mindösszesen:	46	130.383

III.

A Versenytanácsi határozatokból adódó néhány megállapítás

1.) A **generálklauzula** alkalmazásával elbírált ügyek több csoportba sorolhatók:

- A más jogszabályok megsértésével kapcsolatos ügyek, mint pl. a tiltott reklámtevékenység, a jogszerűtlen működéssel, illetve forgalmazási hiányosságokkal kapcsolatos ügyek; és olyan, tisztességtelen magatartásként kodifikált ügyek, amelyek a törvényben nem nevesített kiegészítő tényállásokkal együtt jelentek meg.
- A tiltottrklám-ügyek főként dohány- és alkoholreklámokhoz kapcsolódtak. Itt a jogsértés egyik eleme — a reklámjogszabályok megszegése — nem versenyjogi tényállás. Számos esetben kapcsolódott azonban hozzá versenyjogi sérelem, mivel a tiltott reklám feladója és az azt megjelentető média ezzel a piaci versenyben jogosulatlan előnyre tettek szert a jogszabályokat megtartó versenytársakkal szemben, s a fogyasztók törvényes érdekeit is sérthette a közérdekből tilalmazott reklámok léte.

- A vállalkozások jogszerűtlen működése is járt olyan versenyjogi következménnyel, hogy a jogsértők tisztességtelen előnyre tettek szert. sértették a fogyasztók és a versenytársak érdekeit, például különböző kötelezően előírt engedélyek, minőségtanúsítványok, használati utasítások hiányával, adók, vámok meg nem fizetésével.

2.) A **fogyasztók megtévesztése** körében elbírált ügyek többsége megtévesztő reklámhoz, vagy az áru kedvezőtlen tulajdonságainak elhallgatásához kapcsolódott.

A bírságok szélsőséges mértékei ebben az ügycsoportban jól jellemzik a piacgazdaság kialakulásával együtt járó gondokat. Néhány esetben a minimális, 10 ezer Ft-os bírság kiszabására került sor, amikor a jogsértő magatartás mögött a vállalkozó tapasztalatlansága húzódott meg. Ugyanakkor a legnagyobb tételű bírság is fogyasztómegtévesztési ügyben született: a Home Shopping Kft. 100 millió Ft-os bírságával a másik szélsőséges viselkedést kívánta szankcionálni. A cég, a fogyasztók ez irányú tapasztalatlanságát kihasználva, a csomagküldő szolgáltatást is lejárató, a fogyasztók tömegeit tudatosan félrevezető üzleti gyakorlatot folytatott.

Az eljárások már egy másik, a magyar fogyasztó e téren is meglévő tapasztalatlanságát kihasználó reklámfogással is foglalkoznak: a vásárláshoz kapcsolódó irreális nyeresi (pénz és/vagy ajándék) esély alaptalan ígéretése ugyancsak megjelent egyes piaci szereplők eszköztárában.

3.) Ez az időszak még nem volt alkalmas arra, hogy a **kartell tilalmi szabályok** széles körben alkalmazásra kerüljenek. A jelentős kereslet visszacsés nem kedvez a kartell megállapodásoknak. A szűkülő piacért folyó verseny egyes szakmában nagyon erős, a versenytárrsal való összebeszélés túlzottan szűkítené a saját érvényesülés kilátásai, a megmaradt csekély forgalmon is még osztozni kellene a versenytárrsal.

4.) A **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** körében zajló versenyfelügyeleti eljárások azt mutatják, hogy a piaci szereplők a piaci alkuban esetenként nem fejtenek ki elegendő erőfeszítést érdekeik érvényesítésére, mintegy előfeltételezik a partner erőfölényét, és kiszolgáltatottként viselkednek; utólagos versenyjogi segítségben bíznak. Ez azonban nem adható meg akkor, ha az erőfölényt tévesen vélelmezték, ha saját erőpozícióikat nem ismerték fel helyesen.

Az elmarasztaló határozattal zárult eljárások egyike sem volt olyan, amelyben csak az árat vitatták volna a kérelmezők a velük szemben erőfölényben levő partner egyoldalú hátrányt okozó magatartásában; sokkal inkább a szerződési feltételek egyéb tételeit, a nem versenysemleges megkülönböztetéseket kifogásolták: pl. szállítási hely választásának kizárása, a szerződési feltételek változása elfogadásának kikényszerítése, piacra lépés akadályozása, egyoldalú előnyt biztosító speciális szerződési feltétel kikötése.

A temetkezési szolgáltatások tekintetében több erőfölényes ügyet tárgyalt 1992-ben a Versenytanács. Ezek nyomán sajátos piaci átalakulás volt látható. A piac kialakulása ugyanis különös nehézséggel jár amiatt, hogy az önkormányzatokat illetően ellátási felelősség, a másik oldalon pedig igénybevételi kötelezettség volt, s ugyanakkor mindez valóban piaci szolgáltatási elemekkel is keveredik. Nem nélkülözhető, hogy az ellátási felelősséggel bíró szerv világosan szabályozza a szolgáltatás piacos és nem piacos részeinek találkozási pontjait.

A GVH 1993. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1993. évben a Versenytanács 101 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 40 esetben került sor 304.165 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

Ft.)	Határozat darabszám	Bírság (e
Generálklauzula (3.§)	18	37.980
Fogyasztók megtévesztése (11.§)	14	163.935
Összehangolt magatartás (14.§)	1	96.000
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	7	6.250
Összesen:	40	304.165

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozók neve	A kiszabott bírság összege eFt
A generálklauzula alapján jogsértőnek minősített piaci magatartások			
Tiltott reklám	3. § (2)	Avenir Budapest Kft	2.500
		Magyar Hírlap Könyv- és Lapkiadó Rt	2.300
		Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Rt	1.800
		PR Kontakt Vállalkozáspolitikai Hetilap Kft	60
		Reform Hírmagazin Lap- és Könyvkiadó Rt	1.100
		Leo Burnett Budapest Kft	2.000
		Esti Hírlap Könyv- és Lapkiadó Rt	700
		Kurír Lap- és Könyvkiadó Rt	1.500
		Kisalföld Kiadó Bt	400
		Egri Dohánygyár Kft	20.000
Megtévesztő reklám	3. § (2)	VERITÁL Kft	30
Az ügyfél tájékoztatásának elmulasztása	3. § (2)	MÁV	50
A szerződéses partner tájékoztatásának elmulasztása	3. § (2)	Budapest Sportiroda és Sportmarketing Ügynökség	50
A termelők tájékoztatásának elmulasztása a felvásárlás átvételi feltételeiről	3. § (2)	Nagy Gábor (vállalkozó)	5
A fogyasztók hiányos és nem egyértelmű tájékoztatása	3. § (2)	Bakker Holland Kft	2.000
Hamis látszat keltésére alkalmas reklám, illetve egyéb tájékoztatás	3. § (2)	K+EM Kft	20
Lemásolt kezelési útmutató (engedély nélküli) terjesztése áruhoz mellékelve	3. § (2)	Hungarotrade Kereskedelemfejlesztési Kft	15

Kizárólagos forgalmazási jogot biztosító megállapodás és az abban foglaltak lényeges gyakorlása	3- § (1)	MÁV Resti Kft	1.000 1.000

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozók neve	A kiszabott bírság összege eFt
A piac működése megzavarására alkalmas üzleti tevékenység	3. § (2)	Interreklám Marketing és Kiállításszervező Kft	300
A vevő kiszolgálásának (indokolatlan) megtagadása	3. § (2)	GEMENC-PLAST Rt	100
Termék forgalombahozatala megtévesztő külsővel	3. § (2)	IRKA Gmk	50
Hatósági engedély nélküli forgalmazás	3. § (2)	Fitness Products Kft Amfit Kft	500 500

Összesen: 18 határozat bírság: 37.980

A fogyasztók megtévesztése tilalmába ütköző magatartások

Megtévesztő reklám; forgalmazási előírások be nem tartása	11. § (2) a) 3. § (2)	K.B.Kereskedelmi és Marketing Bt Selyem Út Kft ZoikasZ NesztorasZ (vállalk.)	150 50 10
Megtévesztő tájékoztatás	11. § (2) a)	Magyar KutYások Szövetsége	15
Megtévesztésre alkalmas, ill. valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás; engedély nélküli forgalmazás	11. § (1) 11. § (2) a) 11. § (2) c) 3. § (2)	Biotonic Kereskedelmi és Csomagküldő Kft	50.000
Megtévesztésre alkalmas hiányos tájékoztatás	11. § (1)	Magyar Könyvklub Terjesztő és Kiadó Kft	1.000
Megtévesztésre alkalmas (hiányos, pontatlan) tájékoztatás nyújtása	11. § (1)	Halértékesítő és Szolgáltató Kft	100
Megtévesztésre alkalmas tájékoztatás (nyereményjáték szervezése keretében)	11. § (1)	Hhome Shopping Kft	1.000
Megtévesztésre alkalmas tájékoztatás készpénznyereményről	11. § (1)	DIRECT Shopping Internationale Kereskedelmi Kft	5.000
Lényeges információ elhallgatása	11. § (1)	Citroen Centrum Automobil Francé Kft	100

Megtévesztésre alkalmas, valótlan és egyben hiányos tájékoztatás; a vevőkör kialakításának módszere	11. § (1) 13. § (2) a) 3. § (2)	TOP-TRADING Hungary	6.000
Megtévesztésre alkalmas reklám megjelentetése	11. § (2) b)	ALISCAVIN Rt	10

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozók neve	A kiszabott bírság összege eFt
Megtévesztésre alkalmas áruösszehasonlítás - reklámban	11. § (2) b)	IMAGE Imports Kft	300
		HAAS & Singer Alapítvány	100
Megtévesztés -felelőtlen vállalással; - elhallgatással	11. § (1) 11. § (2) c)	Unique Transtrade Kereskedelmi és Szolgáltató Kft	100.000
Megtévesztésre alkalmas árujelző használata	11. § (1) 11. § (2) d)	UTINFORM Utazási Informatikai Szolgáltató Kft	100

Összesen: 14 határozat bírság: 163.935

A versenykorlátozás tilalmába ütköző piaci magatartások

Összehangolt magatartás, mely egységes ajánlati árak kialakítására, ill. a bevezetési időpont egyeztetett megállapítására irányult	14. § (1) 14. § (2)	Mátra Cukor Rt	15.000
		Szerencsi Cukorgyár Rt	9.000
		Szolnoki Cukorgyár Rt	11.000
		Petőházi Cukoripari Rt	9.000
		Kaposvári Cukoripari Rt	7.000
		Kabai Cukorgyár Rt	14.000
		Ácsi Cukoripari Rt	5.000
		Sarkadi Cukorgyár Rt	8.000
		Sárvári Cukorgyár Rt	7.000
		Mezőhegyesi Cukorgyár Rt	9.000
Ercsi Cukorgyár Rt	9.000		
Összesen:	1 határozat	bírság:	96.000

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások

Részleges díjhátralék miatt szolgáltatás beszüntetése; és külön díj felszámítása annak visszaállításáért	20. §	CATV Építő- Szolgáltató Kft	300
Szerződésben egyoldalú kikötés és indokolatlan elzárkózás a szerződéskötéstől	20. § a) 20. § b)	Tóth Sándoré (vállalkozó)	50
Egyoldalú szerződési ajánlat el nem fogadása miatt a szolgáltatások beszüntetése	20. § a)	KOVÁCS Acél- és Fémszerkezet Készítő Rt	800

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozók neve	A kiszabott bírság összege eFt
Szerződési feltételek tárgyalásától való elzárkózása; a szolgáltatás megtagadása	20. § b)	Bakonyi Erőmű Rt	1.000
Szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás	20. § b)	AXEL-Springer Budapest Kiadói Kft.	100
		Magyar Rádió	1.000
Másik fél gazdasági döntéseinek indokolatlan előny szerzése céljából történő befolyásolása	20. § c)	MATÁV Rt	3.000
Összesen: 7 határozat		bírság:	6.250
Mindösszesen: 40 határozat		bírság:	304.165

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) A **generálklauszula** alapján 1993-ban született határozatok legnagyobb csoportját (7 eset, a kiszabott bírság 540 ezer Ft) az olyan nem **tipizálható etikátlan, tisztességtelen** magatartások jelentették, amelyekre jelenleg nincs külön tényállás a versenytörvényben.

A marasztaló határozatok másik nagy csoportja a **reklámtilalom megsértését** szankcionálta (6 eset, a kiszabott bírság 32,36 millió Ft). Ezekben az ügyekben hivatalból indultak az eljárások a tiltott reklámokat megjelentető újságok, a reklámügynökségek és a legnagyobb akciót megrendelő Egri Dohánygyár ellen. Ezeknél az eseteknél az elsődleges jogsértés nem versenyjogi, de járulékosan versenyjogi sérelem is történt.

Az 1993-as évben három olyan marasztaló döntést hozott a Versenytanács a generálklauzula alapján, amikor a vállalkozók **megettévesztették a fogyasztókat**, de a fogyasztó megettévesztése 11. §-beli definíciójának bizonyos elemei hiányoztak (nem volt bizonyítható a kelendősfokozási célzat, vagy nem az árura, hanem a fogyasztó döntését befolyásoló egyéb körülményre követték el a megettévesztést).

Az előzőekben említett esetekben a 3. § (2) bekezdésének — a versenytársak, a fogyasztók lérvényes érdekeinek, illetve az üzleti tisztesség követelményeinek — megsértését állapította meg a Versenytanács, és egy esetben került sor a 3. § (1) bekezdésében foglalt versenyszabadság vállalkozó általi megsértésére: olyan kizárólagossági kikötést alkalmazott az erőfölényben is lévő elmarasztalt fél, hogy emiatt a sértettet méltányolható indok nélkül kizárta az adott piacról.

A generálklauzula alkalmazása során a 18 marasztaló határozatból 12 esetben 1 millió Ft vagy az alatti bírságot szabott ki a Versenytanács; az ügyek többsége tehát nem volt nagy horderejű, ugyanakkor a tisztességes üzleti normák kialakulása szempontjából mégis nagy a jelentőségük.

- 2.) A **fogyasztók megettévesztésének tilalma** körébe tartozó ügyek esetében a marasztaló határozatokkal zárult 14 ügy fele csomagküldő szolgáltatáshoz kapcsolódott (pl. Biotonic, Direct Shopping, Home Shopping, Top Trading stb.), s összesen 63,5 millió Ft bírságot kellett kiszabni. Két esetben megettévesztő nyereményakcióról volt szó, a többinél pedig elhallgatással vagy valótlanosságok állításával tévesztették meg a fogyasztókat, s okoztak kárt nekik, a tisztességes versenytársaknak és tágabb értelemben az egész csomagküldő kereskedelmi formának. A Versenytanács határozataiban rendszerint rámutatott mindhárom védett érdek fontosságára. A fogyasztó a csomagküldő szolgáltatásnál teljes mértékben kiszolgáltatott a reklám tartalmának, hiszen csak ebből szerezhet információt. Lehet, hogy némely fogyasztó csalódottságát megoldja a pénzvisszatérítés, de a versenyjog megsértését nem teszi meg nem valósulttá.

1993-ban évben csak egy olyan fogyasztómegettévesztési ügy volt, amelyben konkrét árukat hasonlítottak össze tisztességtelenül. Két másik esetben a "legjobb, legolcsóbb, leggyorsabb" minősítő szavakat jogtalanul használták.

A fogyasztómegettévesztés témájában a legnagyobb (100 millió Ft) bírsággal járt marasztalás az UNIQUE Transtrade ügyében született. A magyar piacon viszonylag rövid múltú autókereskedő cég elhallgatta vásárlói előtt, hogy az általa forgalomba hozott amerikai autók nem felelnek meg a magyar közlekedési hatósági előírásoknak. Ami az ügy még ennél is fontosabb vetületét jelentette: a legelső időket leszámítva annak ellenére ígért viszonylag rövid határidőket, hogy azokat tartósan nem tudta teljesíteni, s a versenyfelügyeleti vizsgálat megállapításai szerint nem is volt képes rá. A cég az áru kelendőségének fokozása érdekében a rövid határidőt megalapozatlanul reklámozta, s ezzel lehetetlenné tette azt a jogos elvárást, hogy a fogyasztó jól informált és döntéseiben szabad legyen.

- 3.) 1993. évben **kartell ügyben** csak egy marasztaló határozat született. A cukorkartell ügyben állapított meg a Versenytanács versenykorlátozó áregyeztető magatartást, amely jelentős készletfelhalmozás mellett is lehetővé tette, hogy az egyes vállalatok a piaci részarány csökkenésének kockázata nélkül, együttesen emelhessék az áraikat. A 11 vállalatra összesen 96 millió Ft bírságot szabtak ki.
- 4.) A **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** körében a Versenytanács elé került ügyek többségében a bepanaszolt fél helyi vagy regionális monopolhelyzetet élvezett. A 7 marasztaló határozat közül négy esetben az erőfölényben lévő fél — domináns pozícióját

kihhasználva — a szolgáltatás megtagadásával vagy annak kilátásba helyezésével igyekezett elérni, hogy a számára egyoldalúan előnyösebb árat elfogadtassa a kiszolgáltató helyzetben lévő partnerrel (pl. inotai gőzszolgáltatás, csóri tejfelvásárló, borsodnádasi energiellátó, kábeltelvíziósjel-megszüntető). Bizonyos esetekben a domináns fél az üzletfeleivel meglévő — akár más természetű — vitát is hajlamos erőfölényes helyzetével visszaélve eldönteni, vagy az őt ért sérelmet ezzel szankcionálni (lásd Magyar Rádió és VICO vitája), míg az esetek más részében a kiszolgáltatóbb fél akkor is erőfölénnyel való visszaélést feltételez, amikor csupán az történik, hogy a piaci helyzet rosszabbodását, az inflációs hatásokat vagy más — a monopolhelyzetű felet is sújtó — kedvezőtlen feltételváltozást kíván a partner elfogadtatni, részben továbbhárítani (pl. napraforgómag-felvásárlás, temetkezési ügyek, szemétkerakási díj megállapítása). A gyengébb fél ilyenkor a versenyjogot is igénybe kívánja venni a köztük lévő erőkülönbség csökkentésére, kiegyenlítésére, a törvény azonban nem pótolhatja a korrekt üzleti kapcsolatokat, mindkét fél mérlegelési, megegyezési készségét.

Az 1993. évi ügyek ismét ráirányították a figyelmet arra, hogy a helyi közszolgáltatások területén (temetkezés, szemétkerakás és -szállítás stb.), ahol a nem piaci és a piaci viszonyok együtt élnek, továbbra is sok a szabályozatlan, rendezetlen probléma, nem világos és sokszor egymásba folyik az egyes szereplők feladata, funkciója: egyszerre versenytárs és egyúttal monopolhelyzetű, kizárólagos jogot élvező, esetenként hatósági feladatokat is ellátó az egyik fél.

A hét marasztaló döntésben összesen 6,25 millió Ft bírságot szabott ki a Versenytanács. A legkisebb bírság 50 ezer Ft (tejfelvásárló egyéni vállalkozó), a legnagyobb 3 millió Ft (MATÁV), a jellemző összeg pedig 1 millió Ft körüli. A MATÁV esetében a telefonáthelyezésre várakozóknak adott a monopolhelyzetű vállalat hiányos és félrevezető tájékoztatást, és ezáltal indokolatlan egyoldalú előnyöket tudott érvényesíteni.

A GVH 1994. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1994. évben a Versenytanács 119 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 48 esetben került sor 627.465 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Generálklauzula (3.§)	9	10.200
Fogyasztók megtévesztése (11.§)	29	204.465
Összehangolt magatartás (14.§)	1	388.000
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	6	24.350
Bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügyek (47. § (2) bck.)	3	450
Összesen:	48	627.465

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A generálklauzula alapján jogsértőnek minősített piaci magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-6/94. Egyéb, nem besorolható tisztességtelenség	3. § (2)	Magyar Hitelbank Rt.	1.000
Vj-49/94. Jogszerűtlen működés	3- § (2)	ASZÚ Kft.	300
Vj-89/94. Fogyasztó megtévesztés, kelendőség fokozási célzat nélkül	3. § (2)	Új Tüker Bt. Dávid Bt.	200 300
Vj-106/94. Etikátlan magatartás	3- § (2)	MATÁV Rt.	200
Vj-130/94. Forgalmazási hiányosságok	3. § (2)	Akela Kft. Ambo Kft.	1.000 1.000
Vj-137/94. Célzatosság, szándékosság nélküli fogyasztó megtévesztés	3. § (2)	Fátum Ars Könyvkereskedelmi Kft.	100
Vj-140/94. Tisztességtelen reklám („legjobb”, „legfinomabb”)	3. § (2)	DANONE Kft.	5.000
Vj-151/94. Tisztességtelen üzleti gyakorlat	3. § (2)	MOL Rt.	1.000
Vj-152/94. Verseny szabadságát és tisztaságát sértő vertikális megállapodás	3.§	LINDAB Építőipari Kft.	100
Összesen: 9 határozat		Bírság:	10.200

A fogyasztók megtévesztése tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
1993. évről áthúzódó ügyek			
Vj-169/93. Megtévesztő tájékoztatás a távbeszélő szolgáltatás teljesítésének feltételeiről	11. § 11. § (2) a)	Kis-Duna Com Távközlési és Telekommunikációs Rt.	1.000
Vj-186/93. Megtévesztésre alkalmas, ill. valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás; engedély nélküli forgalmazás	11. § (1) 11. § (2) a) 11. § (2) c) 3. § (2)	Gyógyító Ásványok Geoprodukt Kft.	400
Vj-191/93. Pontatlan és valótlan közlést tartalmazó reklám közzététele	11. § (1) 11. § (2) a)	Belko Kft.	200
Vj-195/93. Megtévesztésre alkalmas, ill. valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás; engedély nélküli forgalmazás	11. § (1) 11. § (2) a) 3. § (2)	Dunavet Állatgyógyszer- és Állatgyógyászati Eszköz Kereskedelmi Bt.	300
Vj-219/93. Megtévesztésre alkalmas, az áru beszerzési helyére vonatkozó valótlan állítás	11. § (1) 11. § (2) a)	VICO Forgalmazó és Kiadó Rt.	200
Vj-227/93. Megtévesztésre alkalmas árujelző használata, a kérelmező üzletmenetének jogosulatlan felhasználása	11. § (1) 11. § (2) b) 3. § (2)	Budapest International Language School Ltd. Nyelviskola Kft.	600
Vj-233/93. Megtévesztő tájékoztatás vagyonvédelmi szolgáltatásról	11. § (2) a)	Védelem Biztonságtechnikai Szolgáltató Kft.	40
Vj-234/93. Megtévesztésre alkalmas, ill. valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás; engedély nélküli forgalmazás	11. § (1) 11. § (2) a) 11. § (2) c) 3. § (2)	Beauty Post Szépségápolási Csomagküldő Kft.	120.000

Vj-246/93. Megtévesztésre alkalmas, valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás vevőkör elhódítása céljából	11. § (1) 11. § (2) a) 3. § (2)	Kontúr Orvostechnikai Kft.	5.000

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-252/93. Megtévesztésre alkalmas áru összehasonlító reklám	11. § (1) 11. § (2) a) 11. § (2) b)	Procter & Gamble Magyarország Kft.	20.000
1994-ben indult ügyek			
Vj-13/94. Megtévesztésre alkalmas tájékoztatás, engedély nélküli forgalmazás	11. § (2) a) 3. § (2)	Vízöntő 2000 Bt.	500
Vj-29/94. Megtévesztésre alkalmas, valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás, egyes fertőtlenítők engedély megadása előtti forgalmazása	11. § (2) a) b) 3. § (2)	Röntgen és Kórháztechnikai Rt.	200
Vj-31/94. Megtévesztő tájékoztatás a terméktájékoztatón	11. § (1) 11. § (2) a)	C.C.Exkluzív Internationale Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	50
Vj-40/94. Megtévesztésre alkalmas, valótlan állítást tartalmazó reklám	11. § (1) 11. § (2) a)	Micro-C Bt.	100
Vj-45/94. Megtévesztő, valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás	11. § (1)	Duna Fűszért Rt.	500
Vj-46/94. Megtévesztő tájékoztatás, valótlan tény közlése és egy jelentős tény elhallgatása	11. § (1) 11. § (2) a)	Bayer Bútor Kft. Becker Bayer Kft.	300 300
Vj-57/94. Megtévesztésre alkalmas nyereményjátékok	11. § (1)	Euró Direct Service Kft. TOP TRADING Kft. BIOTONIC Kft.	8.000 2.000 4.000

Vj-64/94.	Megtévesztésre alkalmas tájékoztatás gépkocsik garanciális átvizsgálásáról	11. § (1)	Mit-Car Kft.	200
Vj-70/94.	Rendelkezésre nem álló áru reklámozása	11. § (2) e)	Interpower Építőipari és Kereskedelmi Kft.	100
Vj-76/94.	Megtévesztő, a tények közlését elmulasztó hiányos tájékoztatás	11. § (1) 11. § (2) a)	Axióma Kereskedelmi és Szolgáltató Közkereseti Társaság	1.000

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-81/94. Megtévesztésre alkalmas, valótlan állítást tartalmazó reklám	11. § (1) 11. § (2) a)	Colgate Palmolive Magyarország Kft.	30.000
Vj-95/94. Megtévesztésre alkalmas reklám	11. § (1) 11. § (2) a)	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt.	1.000
Vj-107/94. Megtévesztésre alkalmas reklámjáték	11. § (1)	Discount Kft.	5.000
Vj-117/94. Megtévesztésre alkalmas tájékoztatás, az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző magatartás	11. § (1) 3. § (2)	Techno-Comp Kft.	200
Vj-135/94. Megtévesztő tájékoztatás kedvezményes akcióról	11. § (1)	Délker Rt.	25
Vj-136/94. Megtévesztésre alkalmas idegenforgalmi tájékoztatás	11. § (2) a)	JLXXKft.	100
Vj-157/94. Megtévesztésre alkalmas csomagküldő tájékoztatás	11. § (1)	Bakker Holland Kft.	3.000
Vj-161/94. Megtévesztő tájékoztatás, rendelkezésre nem álló áru reklámozása	11. § (2) a) 11. § (2) e)	Kovács Bt. Lakatos Istvánné vállalkozó	25 25
Vj-171/94. Megtévesztő, hiányos tájékoztatás	11. § (1)	Borsodi Sörgyár Rt.	100
Összesen: 29 határozat		Bírság:	204.465

A versenykorlátozás tilalmába ütköző magatartások			
Vj-185/94. Termelői árakat összehangolt módon emelték 1994. június, augusztus és október hónapokban	14. § (1) 14. § (2)	Douwe Egberts Compack Rt. Eduscho Trade Kft. Jacobs Suchard Hungaria Kft. Tchibo Budapest Ipari és Kereskedelmi Kft. Nestlé Hungária Kft.	160.000 88.000 44.000 36.000 60.000
Összesen: 1 határozat		Bírság:	388.000

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
1993. évről áthúzódó ügy			
Vj-224/93. Versenytárs hátrányos piaci helyzetbe hozása	20. § c)	Kontavill Kontakta Rt.	20.000
1994-ben indult ügyek			
Vj-61/94. Szerződéskötés indokolatlan megtagadása	20. § b)	Somogy megyei Temetkezési Szolgáltató Kft.	100
Vj-114/94. Egyéb, nem típusos visszaélés: áremelés visszamenőleges érvényesítése	20. §	Magyar Posta Postabank és Takarékpénztár Rt.	1.000 1.000
Vj-162/94. Szerződéskötéstől indokolatlan elzárkózás	20. §	Magyar Mülencse Implantációs Társaság Magyar Szemorvos Társaság	25 25
Vj-163/94. Szerződéskötés indokolatlan megtagadása	20. § b)	Pharmaphontana Bp. Gyógyszerellátó Vállalat	200
Vj-177/94. Szerződéskötés indokolatlan megtagadása	20. § b)	ERECO kelet-európai Hulladékfeldolgozó és Környezetvédelmi Rt.	2.000
Összesen: 6 határozat	Bírság:		24.350

Bíróságtól bírság kiszabásra áttett ügyek				
Vj-80/94	Hírnévrontás, bojkottfelhívás	4. §, 6. §	VARIP Szövetkezet	300
Vj-96/94	Névhasználat utánzása	7. §	Tuti Tipp Fogadásszervező Koncessziós Rt.	100
Vj-124/94.	Verseny tárgyalás tisztaságának megsértése	10. §	Építéstervező és Ingatlanforgalmi Kft.	50
Összesen: 3 határozat			Bírság:	450
Mindösszesen: 48 határozat			Bírság:	627.465

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) 1994. évben a Versenytanács a **generálklauzula** megsértését 9 esetben állapította meg. Ebből **négy eset** tekinthető a generálklauzula hézagkitöltő szerepe megvalósulásának, amikor is – a törvény nevesített tényállásai közül egyik alá sem besorolható – tisztességtelenséget, etikátlan viselkedést, üzleti gyakorlatot tudott szankcionálni a Versenytanács. További **két esetben** olyan fogyasztói megtévesztés történt, ahol a 11. §-ban megfogalmazott kelendőség fokozási célzat, illetve szándékosság nélkül volt megtévesztő az üzleti gyakorlat. Másik **két esetben** pedig az eljárás alá vontak más jogszabályi előírások megsértésével szereztek maguknak jobb piaci pozíciókat olyan versenytársaikkal szemben, amelyek maradéktalanul eleget tettek az üzleti tevékenységükre vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

Volt **egy olyan eset is**, amikor a generálklauzula alkalmazására a kartellszabályok „kiegészítéseként” került sor. Az akkor szabályozásban nem tiltott vertikális megállapodás sértette a verseny szabadságát és tisztaságát, s tartalmazott olyan etikailag is kifogásolható elemeket, amelyek mind a fogyasztók, mind a versenytársak érdekeivel ellentétesek voltak.

A generálklauzulában foglalt általános tisztességtelenség-tilalom megsértése miatt kiszabott bírság összesen 10,2 millió Ft volt, a tipikus bírságösszeg 100- 300 ezer Ft közötti, a legnagyobb pedig 5 millió Ft.

- 2.) A **fogyasztók megtévesztése** tárgykörében az eljárások egyik általánosítható tapasztalata, hogy a piacra lépés jogi **előírásait** a vállalkozók egy része **nem tartja be**. Így az a vállalkozó, aki mindezeket elmulasztja, időt nyer, költséget takaríthat meg és extra nyereséghez juthat. A Versenytanács határozataiban megállapította, hogy az engedély nélküli forgalmazás mind a versenytársak, mind pedig a fogyasztók törvényes érdekeit sértő, tisztességtelen üzleti magatartás.

A versenytársak által indított ügyek mögött (17 ügy) a **piac újrafelosztásáért** folytatott harc húzódott meg. Így pl. a fogkrémek piacán több multinacionális cég is versenyez egymással a fogyasztók kegyeiért. A TV-ben sugárzott reklámfilm fogyasztót megtévesztő volta először a

Colgate-nek szűrt szemet, és kérelmet nyújtott be a Blend-a-med fogkrémet forgalmazó Procter & Gamble ellen. Majd röviddel ezután következett a kontra. A Versenytanács megállapította, hogy mindkét cég túlzó, s tudományosan nem bizonyított módon keltette azt a látszatot, hogy az ő terméke jobb, mint másoké. A Versenytanács a Colgate fogkrém forgalmazójára 30 millió Ft, a versenytársára 20 millió Ft bírságot szabott ki. A Colgate Palmolive Magyarország Kft a fogkrém- tévéreklámok további folytatása miatt másodízben kezdeményezett eljárást versenytársával szemben. A Versenytanács 1995. január közepén tartott tárgyalásán alkalmasnak ítélte a reklámokat a fogyasztók megtévesztésére, és 10 millió Ft bírság kiszabása mellett ismételten eltiltotta a Procter & Gamble-t a jogsértő magatartás folytatásától. A két versenytárs eddigi háborúskodása egyformán 30-30 millió Ft bírságfizetési kötelezettséggel járt.

Az ügyek döntő részében (a 29 jogsértésből 25 esetben) a **megtévesztés az árura**, annak valamely **lényeges tulajdonságára** irányult. A megtévesztő információ közléséhez a vállalkozók leggyakrabban a reklám eszközt vették igénybe, de kitüntetett szerepet kapott a csomagoláson, elnevezésben vagy szórólapon megjelent információ is.

A fogyasztók érdekeit kirívóan megsértő **Beauty Post Szépségápolási Csomagküldő Kft-**vel szemben 120 millió Ft bírságot szabott ki a Versenytanács. A vállalkozó a testsúlycsökkenést ígérő termékeket külföldről hozta be, és a csomagküldő kereskedelemben juttatta el a megrendelőkhöz. Az áruk lényeges tulajdonságairól, egészségre gyakorolt hatásáról, használatáról valótlan tényeket állított a reklámszövegekben, s nagymértékű és végleges fogyást ígért a korábbi életmód megváltoztatása nélkül. A meggyőzés érdekében ellenőrizhetetlen, fiktív fogyasztói vallomások és fotók alkalmazásával is megtévesztette a vevőket. A vállalkozó magatartása a versenytársaknak is hátrányt okozott, hiszen a fogyasztószerek piacán legálisan jelenlévő vállalkozóktól tisztességtelenül hódította el a vásárlók egy részét, illetve a kalóriaszegény élelmiszereket forgalmazó vállalkozók piacra lépéséhez szükséges vizsgálatok elvégzésével járó költségeket és időt megtakarította, a hatósági engedélyek beszerzését elmulasztotta.

Megtévesztő hirdetéssel bővítette vevőkörét a **Duna Fűszért Rt.** Az eltérő színvonalú és különböző kiszolgálási feltételeket nyújtó üzletek árúinak megtévesztő összehasonlításával valótlan tájékoztatást adott számos közfogyasztású árurol. A Versenytanács etikailag is kifogásolta a versenytársakról egyoldalú információt tartalmazó hirdetések megjelentetését.

A **nyereményjátékokhoz** kapcsolódó jogellenes magatartás marasztalására 4 esetben került sor. Az elmarasztalt vállalkozók újságokban közölt reklámmal vagy közvetlen megkereséssel nyerték meg a résztvevőket. A Versenytanácsban kialakított elvi állásfoglalás szerint, ha a vállalkozó és fogyasztó között az első kapcsolat félrevezetés útján jön létre, jogsérelem keletkezik akkor is, ha az igazat a későbbiekben valamilyen módon ismertették. Ugyanis a hamis benyomásokat, a részben sejtetett állításokat egy későbbi pontos információ már nem képes orvosolni.

A **pilótajátékokat** szervező vállalkozók kis összegű befektetésre számottevő jövedelmet értek.

A Versenytanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy amennyiben a szervezők nem tettek a fogyasztók megtévesztésére alkalmas konkrét ígéreteket, kijelentéseket, akkor a

versenyjogsértés nem állapítható meg - jóllehet a pilótajátéknak objektíve nagy számú vesztese van. Ennek megfelelő határozat született a NOVA-2000 Bt ellen folytatott eljárásban, amikor a kimerítő és pontos tájékoztatás miatt a fogyasztó megtévesztése nem volt bizonyítható. Ugyanezen szempontok alapján ugyanakkor 1995 januárjában a MIKROKER Kft. ellen 400 millió forint bírságot szabott ki a Versenytanács, hiszen a szervezés során olyan hamis, valótlan információkat adtak, amelyek megtévesztették a résztvevőket tényleges nyeresi esélyeiket illetően, emiatt egy átlagos - a matematikai törvényszerűségekben nem járatos - fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy a valódi kockázatokat mérlegelve tudjon döntést hozni.

A fogyasztók megtévesztése miatt a Versenytanács 29 marasztaló határozatában összesen 204,5 millió Ft bírságot szabott ki. A jogsértések különbözőségét jelzi, hogy míg a legkisebb bírság 25 ezer, addig a legnagyobb 120 millió Ft volt. (Az adatok csak 1994-re vonatkoznak, így nem tartalmazzák az 1995-ben, pilótajáték ügyben kiszabott 400 millió forint bírságot.)

- 3.) A **kartell tilalmi szabályok** érvényesülésének kivizsgálása körében indult eljárás a **kávékartellel** kapcsolatban, mert a piacon jelenlévő versenytársak az év során három alkalommal megközelítően azonos időben és nagyságrendben, egymással megegyező módon emelték a kávé termelői árát.

Mivel a közel azonos időpontban végrehajtott hasonló mértékű áremelések tényén túl más közvetlen bizonyíték az egyeztetett magatartásra nem volt, ezért azt kellett bizonyítani, hogy az egyes vállalatok nem egyszerűen a külső hatásokra (világpiaci áremelkedés, forintleértékelés stb.) reagáltak hasonlóan, hanem hogy ez a viselkedés csakis akkor ésszerű gazdaságilag, ha a versenytársak között megegyezés van.

A Versenytanács a **közvetett bizonyítékok** alapján a jogsértő magatartást megállapította, és az öt vállalatra összesen 388 millió Ft-os bírságot szabott ki.

- 4.) A **gazdasági erőfölénnyel való visszaélést** megállapító, 24.350 e Ft-ot kitevő határozat közül öt eset a szerződéses kapcsolat felvételétől, fenntartásától való **indokolatlan elzárkózásnak** minősült, egy bepanaszolt vállalkozó pedig egyoldalú feltételek vállalását próbálta **kikényszeríteni**.
- 5.) A **bíróságoktól bírság kiszabás** végett **áttett** ügyek közül a Versenytanács három esetben szabott ki bírságot 50, 100, illetve 300 e forintos összegben a jóhírnév megsértése (4. §), bojkottfelhívás (Vtv. 6. §) és a versenytárgyalás tisztaságát sértő (Vtv. 10. §) magatartás miatt.

A GVH 1995. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1995-ben a Versenytanács 157 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 42 esetben került sor 577.290 e Ft. összegben, a következők szerint:

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Generálklauzula (3.§)	7	30.300
Fogyasztók megtévesztése (11.§)	24	530.490
Összehangolt magatartás (14.§)	-	-
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	8	8.900
Bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügyek (47. § (2) bek.)	3	7.600
Összesen:	42	577.290

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A generálklauzula alapján jogsértőnek minősített piaci magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
1994. évről áthúzódó ügy			
Vj-240/94. Jogszerűtlen működés	3. § (2)	Tarr Építő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	1.000
1995-ben indult ügyek			
Vj-36/95. Üzleti tisztesség megsértése késedelmes tájékoztatással	3. § (2)	OTP	100
Vj-48/95. Üzleti tisztesség és fogyasztó érdekeinek megsértése a kamatfeltételek előzetes tájékoztatása nélküli megváltoztatásával	3- § (2)	Takarékszövetkezeti Bank Rt.	3.000
Vj-63/95. Kelendőség fokozási célzat nélküli megtévesztő reklám	3. § (2)	Pharmaphontana Budapest Gyógyszergyártó Vállalat	100
Vj-88/95. Jogosulatlanul felszámított vámpótlék visszafizetésének elmulasztása	3. § (2)	Opel Magyarország Autóforgalmazó Kft.	1.000
Vj-110/95. Kelendőség fokozási célzat nélküli fogyasztó megtévesztés	3. §	Magyar Hitelbank Rt.	25.000
Vj-114/95. Versenytárs törvényes érdekeit sértő megtévesztő magatartás	3. § (2)	HHVG Kft.	100
Összesen: 7 határozat		Bírság:	30.300

A fogyasztók megtévesztése tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-105/94. Megtévesztésre alkalmas piramis játék	11. §(2) a)	Boda és Társa Bt.	15.000
Vj-189/94. Megtévesztésre alkalmas áruösszehasonlító reklám	11. §(2) a)	Procter & Gamble Magyarország Kkt.	10.000
Vj-215/94. Megtévesztés különösen előnyös vásárlás látszatának keltésével	11. § (2) a)	Madrid Szolgáltató Kft.	200
Vj-217/94. Fogyasztók megtévesztésére alkalmas áruösszehasonlítás	11. §(1) b)	Autó-Filter Kft.	20
Vj-219/94. Megtévesztésre alkalmas ingatlan tulajdonszerzést ígérő hirdetés	11. § (1)	Argenta Top Bróker Értékpapír Forgalmazási és Befektetési Tanácsadó Rt.	1.000
Vj-226/94. Megtévesztésre alkalmas cement termékkel kapcsolatos hirdetés	11. § (1) a)	Dunai Cement és Mészmű Rt.	200
Vj-230/94. Megtévesztésre alkalmas információs hetilap hirdetés	11. § (2) a)	Techno-Comp Kft.	100
Vj-251/94. Megtévesztésre alkalmas tájékoztatás az áru környezetre gyakorolt hatása tekintetében	11. § (2) a)	PKL-Hungaria Csomagolórendszerek Kft.	100
Vj-4/95. Megtévesztésre alkalmas, a szolgáltatás valós természetét elhallgató, piramis elven alapuló szolgáltatás	11. §(2) a) d)	Mikroker Kft.	400.000

Vj-5/95.	Megtévesztésre alkalmas, valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás, az áru származási helyéről megtévesztő árjelzővel	11. § (2) a) d)	Diamark Hongrie Bt.	3.000

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt	
Vj-6/95.	Megtévesztésre alkalmas összehasonlító reklám	11. § (1) a) 11. § (2) b)	Kőbányai Sörgyár Rt.	2.000
Vj-30/95.	Megtévesztésre alkalmas nyereményjáték	11. § (1)	Euro Direct Service Kft. Top Trading Hungary Kft. Biotonic Kft.	60.000
Vj-33/95.	Megtévesztésre alkalmas, nyereményjáték, rendelkezésre nem álló áru reklámozása	11. § (1) 11. § (2) e)	UNISERV Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	5.000
Vj-55/95.	Hiányos tájékoztatás gyógyszer alapanyagát képező hatóanyagról	11. § (2) a)	Richter Gedcon Rt.	100
Vj-61/95.	Megtévesztő, valótlan közlést tartalmazó reklám a „Bonaqua” fantázia nevű termékről	11. §	Coca Cola Amatil Kft.	2.000
Vj-84/95.	Megtévesztésre alkalmas hirdetés az új Ford Escort típusú gépkocsiról	11. § (1)	King a Ford Márka kereskedés	100
Vj-93/95	Megtévesztésre alkalmas, hiányos tájékoztatás a Magyar Törvénytár CD lemez tartalmáról	11. § (2) a) b)	Unió Lap- és Könyvkiadó Kft.	100
Vj-97/95.	Megtévesztésre alkalmas reklám autó légkondicionáló berendezésének forgalmazásáról	11. § (2) a)	DIA VIA Klíma Ipari Centrum Rt.	1.000
Vj-108/95.	Megtévesztő, hiányos tájékoztatás a RAMA margarinról	11. § (1)	Unilever Élelmiszer és Mosószergyártó Rt.	30.000
Vj-109/95.	Megtévesztő tájékoztatás sorsolási feltételekről	11. § (1)	„FREE” Sport Ifjúsági és Sport Alapítvány	50

Vj-115/95. Megtévesztésre alkalmas, valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás	11. § (1) 11. § (2) a) d)	Relation Bt.	100
Vj-122/95. Megtévesztő tájékoztatás, felsőfokú jelzők túlzó módon történő használatával	11. § (2) a)	Márky Kereskedelmi Kft.	10

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-127/95. Megtévesztő tájékoztatás, felsőfokú jelzőhasználat	11. § (2) a)	Atlantic Kiadó	10
Vj-144/95. Megtévesztő, valótlan közlést tartalmazó tájékoztatás autó légkondicionáló berendezésről	11. § (1)	„SCORPIO” Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	400
Összesen: 24 határozat			530.490

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-188/94. Megítélt hitel folyósításának előzetesen nem közölt feltételhez kötése (indokolatlan, hátrányos feltételek elfogadásának kikényszerítése)	20. §	OTP	200
Vj-190/94. Indokolatlan elzárkózás a szerződéskötéstől	20. § b)	Douwe Egberts Compack Kereskedelmi Kft.	500
Vj-241/94. Közütemi szolgáltatási szerződés indokolatlan felmondása	20. §	ÉPÜZEM Kft.	100
Vj-24/95. Indokolatlan elzárkózás a szerződéskötéstől	20. § b)	Furomore Kereskedelmi Rt.	1.000
Vj-38/95. Indokolatlan egyoldalú előny érvényesítése	20. §	Budapesti Elektromos Művek Rt.	5.000

Vj-123/95. Indokolatlan elzárkózás a szerződéskötéstől	20. § b)	Magyar Rádió	100
Vj-134/95. Indokolatlanul hátrányos piaci helyzet teremtése versenytárs számára	20. § c)	Magyar PolyGram Hanglemezkiadó Kft.	1.000
Vj-135/95. Versenytárs piacra lépésének akadályozása	20. § d)	HIRKER Rt.	1.000
Összesen: 8 határozat			8.900
Bíróságtól bírság kiszabásra áttett ügyek			
Vj-2/95. Hírnévrontás, fogyasztómeztévesztő áruösszehasonlítás	4. §, 11. § (2) 12. §	ZOOM Kft.	1.000
Vj-105/95. Versenytársak érdekeinek megsértése áru hamis megjelölésével	7. §	Világgazdaság Szerkesztősége Kft.	6.500
Vj-129/95. Áremelés előtti áruvisszatartás	8. §	Hungaropharma Rt.	100
Összesen: 3 határozat			7.600
Összes bírság: 42 határozat			577.290

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) 1995. évben a Versenytanács a versenytörvény **generálklauzulája** alapján 50 ügyet vizsgált. Ebből kizárólag a generálklauzula esetleges megsértése miatt 24 ügyben folyt az eljárás, még további 26 ügyben a generálklauzula alkalmazhatósága csak másodlagosan vetődött fel. Ezekben az ügyekben azt vizsgálta a Versenytanács, hogy miután a magatartás konkrét versenytörvényi tilalomba nem ütközött, de a verseny tisztaságát sértette, a magatartás a generálklauzula alapján kifogásolható-e, vagy sem. A Versenytanács kizárólag a generálklauzula alapján csupán 7 esetben találta elmarasztalhatónak az eljárás alá vontakat, s mind a hét jogsértés a tisztességtelenség tilalmába ütközött.

Az általános tilalom akkor alkalmazható, ha a konkrét esetre vonatkozóan nincs specifikus tilalmi szabály, de a verseny tisztasága és zavartalansága sérül. A Versenytanács e szerepre 1995-ben a generálklauzulát 3 esetben alkalmazta, ebből két esetben információ közlését mulasztotta el a marasztalt fél, amivel a fogyasztó érdekét veszélyeztette, egy esetben pedig a

tévcsen felszámított vámpótléket még akkor is csak külön kérésre fizette vissza az eljárás alá vont a károsult fogyasztóknak, amikor már a tévedése nyilvánvalóvá vált.

A hatályos versenytörvény generálklauzula tilalmának tipikus alkalmazási területe volt az olyan fogyasztó megtévesztést credményező magatartás, ahol a megtévesztés kelendőség fokozási célzata nem volt bizonyítható. 1995-ben három ilyen ügy volt, amiből egy esetben a fogyasztói sérelem dominált, másik esetben pedig a versenytársi érdek sérült elsődlegesen, míg a harmadik esetenél a fogyasztói érdeksérelmen túl, más – nem versenytárs – piaci szereplő jó hírneve került veszélybe a kellő gondosság elmulasztása miatt.

Előfordult 1995-ben is, hogy a generálklauzula alkalmazására olyan esetben került sor, amikor elsődlegesen más jogszabályt sértett meg az eljárás alá vont. Az üzleti tisztesség fogalmába beleértendő, hogy valamely vállalkozás a mindenkor hatályos jogszabályokat betartva, az adott tevékenység folytatásához szükséges engedélyek birtokában, kellő körültekintéssel végezze tevékenységét. Versenyjogsértés csak akkor állapítható meg, ha a sérelmezett cselekménynek piaci relevanciája is van, azaz tényleges tisztességtelen versenylőnyt ér el vele a jogszabályt sértő.

1995-ben egy olyan eset volt, amikor a szükséges jogi előfeltételeknek nem tett eleget a vállalkozó, s ezzel a vele jóhiszeműen szerződő fogyasztók érdekeit veszélyeztette.

A marasztaló generálklauzulás esetek közül három esetben bank volt az elmarasztalt fél. A jogsértések súlya a kis mulasztástól (OTP 100 ezer Ft bírság), a súlyos érdeksérelmekhez vezető, a fogyasztók (betétesek) jogos érdekeit semmibe vevő döntésekig terjed (Takarékszövetkezeti Bank 3 millió Ft, MHB 25 millió Ft bírság).

A Versenytanács a generálklauzula alapján a hét esetben 30,3 millió forint bírságot szabott ki, a legkisebb bírság 100 ezer Ft (3 esetben), a közepes 1-3 millió Ft (3 esetben), a legmagasabb 25 millió Ft.

- 2.) A **fogyasztók megtévesztésének tilalmába** ütköző (Vtv. 11-13. §) magatartások körében a Versenytanács 24 jogsértést megállapító határozatot hozott. Ezek a szabályok védik a fogyasztó, a versenytárs érdekeit és a verseny tisztaságához fűződő közérdeket.

A **piramis (pilóta) típusú játékokat**, befektetési rendszereket érintően a Versenytanács elutasító és marasztaló határozatokat egyaránt hozott. E „játékok” lényegéhez tartozik, hogy a sor végén állók szükségképpen veszteségeket szenvednek, ez azonban önmagában – több esetben – nem bizonyult elegendőnek a versenyjogi jogsértés tényének megállapításához. A Versenytanács az e körben sérelmezett magatartásokat a hatályos jogi normákhoz és az üzleti tisztesség általános, az adott területen érvényesülő szabályaihoz mérte, és főként azt vizsgálta, hogy a fogyasztónak adott információ, beleértve a nyerési esélyekről és a részvételi szabályokról szóló ismertetést is, alkalmas volt-e félrevezetésre, megtévesztésre.

Az ügycsoporton belül a legmagasabb bírság kiszabás pilótajátékot érintően született. A Versenyhivatal eljárást indított a **Mikroker Kft.** ellen. A Versenytanács a játék törvényszerűségeiből következően – matematikai úton is bizonyíthatóan – a vállalkozó ígéreteit még elméletileg sem tartotta teljesíthetőnek. A fogyasztók további megtévesztéseként ítélte meg a rendszer leállása esetén garantált részvételi díj visszatérítését. Különös tekintettel a

jogsértés súlyosságára és a sérelmet szenvedett fogyasztók széles körére, a Versenytanács 400 millió Ft-ban állapította meg a bírságot.

A **vásárlási kedvet fokozó nyereményjátékok** szabályait változatlanul sokféle fogyasztót megtévesztő elem jellemezte, építve a fogyasztók hiszékenységre, meggazdagodási vágyára. Az áru kelendőségének fokozása érdekében indított akciók egy részét a Versenytanács alkalmasnak tartotta a vásárlási szándék, a fogyasztók döntésének tisztességtelen befolyásolására és a versenytörvényt – évek óta visszaesően – megsértő vállalkozókkal (Euro Direct Service Kft., Top Trading Hungary Kft., Biotonic Kft.) szemben 60 millió Ft-os bírságot szabott ki.

A reklámozott **áru lényeges tulajdonságát** érintően több esetben a **hiányos**, megtévesztésre alkalmas **tájékoztatás** volt a marasztalás oka. Az **UNILEVER Rt.** úgy hozta forgalomba és cserélte le egyidejűleg korábbi RÁMA termékeit, RÁMA margarin-krémre, hogy közben elhallgatta a termék összetételének marginálisnak nem nevezhető mértékű megváltoztatását (a korábbi 82 %-os zsírtartalmú RÁMA kocka zsírtartalmát 70 %-ra csökkentette).

A Versenytanács határozatban kötelezte az UNILEVER-t a tájékoztatási hiányosságok kijavítására és 30 millió Ft-os bírságot szabott ki.

Két ügyben a **felsőfokú jelzők** fogyasztó megtévesztő hatását minősítette jogellenesnek a Versenytanács. A felsőfokú jelző túlzó módon történő használata félrevezető azokban az esetekben, amelyek mögött nem áll az érintett piacra kiterjedő, a nyilvánosság által megismerhető szakszerűvizsgálat. A törvénysértés megállapításán túlmenően mindkét esetben jelképes összegű (10.000 Ft-os) bírság kiszabására került sor a számszerűsíthető okozott kár, illetve a keletkezett előny megállapíthatóságának hiányában.

- 3.) A versenytörvény **kartell tilalmi szabályai** alapján 1995-ben nem folyt eljárás a vállalkozások ellen versenytársak közötti megállapodás miatt.
- 4.) A **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** miatt 1995-ben a Versenytanács 8 jogsértést megállapító határozatot hozott.

A nyolc marasztaló döntésben a Versenytanács összesen 8,9 millió forint bírságot szabott ki, ezen belül legmagasabbat – 5 millió forintot – a Budapesti Elektromos Művekkel (ELMŰ) szemben. Az adott esetben az ELMŰ a sérelmezett magatartást (a díjhátralék miatt szüneteltetett áramszolgáltatás visszakapcsolásáért **aránytalanul magas díjat** számlázott, s a kikapcsolás előtt ezt nem közölte a fogyasztóval) ismétlődően tanúsította, ami gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek volt minősíthető.

Három ügyben a marasztalás oka **szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás** volt (italautomaták üzemeltetéséhez szükséges kávékivonat szállításának beszüntetése, NISSAN személygépkocsi garanciális javításához szükséges alkatrészecskék szállításának megtagadása, fizetett reklámszöveg Magyar Rádióban történő közzétételének megtagadása). Az első két ügyben a szerződéskötésből kizárt félnek kifejezett gazdasági hátránya származott a vitából.

A vertikális, kizárólagossági szerződés piacromboló hatású is lehet. Ezt mutatja a PolyGram Kft. és a HÍRKER esete, amelyekben az áruválasztékra vonatkozó kedvezmények adását vagy

kurrens áruk forgalmazását, olyan feltételek teljesítéséhez kötötték, amelyek nem egyszerűen a versenytársat hozták hátrányos piaci helyzetbe, hanem a versenyhez fűződő közérdeket, a végső fogyasztó érdekeit is sértették, a versenyjogsértés megállapítható volt.

A banki szolgáltatók közül A Versenytanács az **OTP-t** marasztalta el gazdasági erőfölényével való visszaélése miatt. A kérelmező Start-hitel kérelmének elfogadását követően – előzetesen nem közölt – további **indokolatlan feltételekhez** kötötte a bank a **hitel folyósítását**.

A GVH 1996. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1996-ban a Versenytanács 164 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 45 esetben került sor 111.483 e Ft. összegben, a következők szerint:

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Generálklauzula (3.§)	4	5.400
Fogyasztók megtévesztése (11.§)	26	40.236
Összehangolt magatartás (14.§)	6	3.240
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	8	62.507
Bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügy (47. § (2) bek.)	1	100
Összesen:	45	111.483

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A generálklauzula alapján jogsértőnek minősített piaci magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-240/95. Nem szabványos termék engedély nélküli forgalmazása	3. § (2)	Kakukkhegyi Termelő és Szolgáltató Kft.	200
Vj-39/96. Ügyvédi, jogtanácsosi tevékenység jogosulatlan végzése	3. §	KPMG Hungária Kft.	5.000
Vj-70/96. Fogyasztók törvényes érdekeit sérti egyéb tisztességtelen magatartás	3. §	Computer-Service Számítástechnikai Kft.	100
Vj-78/96. Kelendőség fokozási célzat nélküli fogyasztómegevesztés	3. § (2)	Kékkúti Ásványvíz Rt.	100
Összesen: 4 határozat		Bírság:	5.400

A fogyasztók megevesztése tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-152/95. Motorkerékpár akkumulátor megevesztő forgalmazása	11.§ (2) a)	HUNISA-2000 Kft.	100
Vj-160/95. Szennyvíztisztítóberendezés megevesztő forgalmazása	11.§ (2) a) c)	Háziforrás Plusz Kft.	100
Vj-173/95. Megevesztésre alkalmas lakásépítési konstrukció	11. § (2) a)	Pusztadomb-BIC-HÁÉV Lakásalap Rt.	2.000
Vj-176/95. Megevesztésre alkalmas csomagküldő szolgáltatás	11.§ (2) a) c)	Bakker Holland Kft.	1.000

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-199/95. Megtévesztésre alkalmas nem kellő választékú lakossági betét reklámozása	11. § (2) c)	EURÓPA Kereskedelmi Bank Rt.	100
Vj-215/95. Megtévesztésre alkalmas hirdetés	11. § (2) a)	Közlönykiadó és Terjesztő Kft. Hírtőzsde Kft.	100
Vj-220/95. Megtévesztésre alkalmas reklám	11. § (2) a)	SCHIEDEL Kéménygyár Kft.	100
Vj-233/95. Megtévesztésre alkalmas hirdetés	11. § (1)	Sasform Kft.	100
Vj-245/95. Megtévesztésre alkalmas reklám, felsőfokú jelzőhasználattal	11. § (1)	Fotex Records Kft. Fotex Rt.	500
Vj-247/95. Megtévesztésre alkalmas üdülőhasználati jog értékesítése	11. § (2) a)	Prorenta Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Marketon Kereskedelmi és Marketing Kft.	1.000
Vj-249/95. Megtévesztésre alkalmas számítógépes adatbank ajánlat	11. § (2) a)	JOBBER Kft. Balogh János	50 50
Vj-7/96. Megtévesztésre alkalmas szennyvíztisztító berendezés forgalmazása	11. § (2) a) c)	Háziforrás Kft Háziforrás/USA Kft.	200
Vj-8/96. Megtévesztésre alkalmas nyereményjátékok	11. § (1)	Top Trading Hungary Kft. Euro-Direct Service Kft.	10.000
Vj-10/96. Megtévesztésre alkalmas nyereményjátékok	11. § (1)	Top-Trading Hungary Kft.	5.000
Vj-14/96. Megtévesztésre alkalmas televízió készülékkel kapcsolatos reklám	11. § (2) a)	Samsung Rt.	5.000
Vj-21/96. Fogyasztók megtévesztésére alkalmas rendelkezésre nem álló faház reklámozása	11. § (2) e)	SZKM Építőanyagkereskedelmi Gmk.	1
Vj-60/96. Megtévesztésre alkalmas gyermekfotó pályázat	11. § (1)	Sooter's Hollywood Foto Kft.	35

Vj-68/96. Megtévesztésre alkalmas, valóságtól eltérő tájékoztatás nőnap virágvásárról	11. § (2) a)	Mecseki Marantha Kft.	100
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-85/96. Megtévesztésre alkalmas üvegyapot hiszigitelő anyagok reklámozása	11. § (2) a) d)	Salgótarjáni Üvegyapot Rt.	1.000
Vj-86/96. Megtévesztésre alkalmas egységár tájékoztató érprotézisről	11. § (2) a)	Vario-Med Bt.	200
Vj-102/96. Megtévesztő reklám felsőfokú jelzőhasználattal	11. §. (2) a)	Azúr Kereskedelmi Rt.	3.000
Vj-114/96. Megtévesztésre alkalmas hirdetés	11. § (2) a) b)	Masterschool Kft.	200
Vj-125/96. Megtévesztésre alkalmas hirdetés	11. § (2) a)	Magyar Hírlap Rt.	200
Vj-142/96. Rendelkezésre nem álló áru reklámozása	11. § (2) e)	EMJ Számítástechnikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	100
Vj-150/96. Megtévesztésre alkalmas nyereményjáték	11. § (1)	Coca-Cola Amatil Hungary Kft.	5.000
Vj-176/96. Megtévesztésre alkalmas nyereményjáték	11. § (1)	Royal Ambassador Kft.	5.000
Összesen: 26 határozat		Bírság: 40.236	

A versenykorlátozás tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-133/96. Továbbeladási ár megkötése, ami egyúttal horizontálisan is korlátozza az árversenyt	14.§ (3) 14.§ (1)	Budapesti Sört Értékesítő Kft. 23 továbbeladó (23x1000 Ft)	500 23
Vj-134/96. Továbbeladási ár megkötése, ami egyúttal horizontálisan is korlátozza az árversenyt	14. § (3) 14. § (1)	Észak-Dunántúli Sört Értékesítő Kft. Veszprém 52 továbbeladó (52x1000 Ft)	500 52
Vj-136/96. Továbbeladási ár megkötése, ami egyúttal horizontálisan is korlátozza az árversenyt	14.§ (3) 14.§ (1)	Brau Union Hungária 21 továbbeladó (21x1000 Ft)	500 21
Vj-137/96. Továbbeladási ár megkötése, ami egyúttal horizontálisan is korlátozza az árversenyt	14. § (3) 14. § (1)	Kelet-Magyarországi Sört Értékesítő Kft. Békéscsaba, 71 továbbeladó (71x1000 Ft)	500 71
Vj-139/96. Továbbeladási ár megkötése, ami egyúttal horizontálisan is korlátozza az árversenyt	14. § (3) 14. § (1)	Észak-Magyarországi Sört Értékesítő Kft. Miskolc, 32 továbbeladó (32x1000 Ft)	500 32
Vj-140/96. Továbbeladási ár megkötése, ami egyúttal horizontálisan is korlátozza az árversenyt	14. § (3) 14. § (1)	Dél-Magyarországi Sört Értékesítő Kft, Szeged, 41 továbbeladó (41x1000 Ft)	500 41
Összesen: 6 határozat			3.240

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-165/95 Fogyasztó számára hátrányos általános szerződési feltételek elfogadásának kikényszerítése	20. § a)	Kábeltel Budapest Kft.	2.000

Vj-12/96. Kezelési költség egyoldalú, visszamenőleges hatályú emelése a lakáscélú hiteleknel	20. § a)	OTP Rt.	3.000
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege cFt
Vj-40/96. Indokoltnál gyakoribb szolgáltatás nyújtása, ezzel együtt magasabb szolgáltatási	20. § a)	Fővárosi Közterület-Fenntartó Vállalat	7
Vj-63/96. Lakáscélú hitelezésben a kamat és kezelési költség változtatásával egyoldalú szerződésmódosítás kikötése, és olyan látszat keltése, hogy a saját biztosítóval kötendő szerződés a feltétele a hitelszerződés megkötésének	20. § a)	OTP Rt.	50.000
Vj-79/96. Lakáscélú támogatás igénybevételéhez szükséges együttműködési megállapodás megkötésétől való indokolatlan elzárkózás	20. § b)	OTP Rt.	1.000
Vj-87/96. Lakáscélú hiteleknel az állami támogatás – hitel felvevő számára hátrányos – helytelen számítási módszere	20. § a)	OTP Rt.	5.000
Vj-99/96. Szolgáltatási díj egyoldalú emelhetőségének kikötése	20. § a)	Kábeltel Budapest Kft.	500
Vj-112/96. Szerződéskötés olyan feltételhez kötése, mely hátrányos a fogyasztóra, s egyúttal más vállalkozók piacra lépését akadályozza	20. § d) e)	Debreceni Vízmű Rt.	1.000
Összesen: 8 határozat		Bírság:	62.507
Bíróságtól bírság kiszabásra áttett ügy			
Vj-80/96. Hírnévrontás, fogyasztómegegyeztető áruösszehasonlítás	7. §	Focus Kft.	100
Mindösszesen: 45 határozat		Bírság:	111.483

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) 1995. évben a Versenytanács a **generálklauzula** megsértése miatt 4 határozatot hozott és 5.400 e Ft. érdemi bírságot szabott ki. A határozatokból kétféle ügytípus tűnik különösen figyelemre méltónak.

Egyik esetben egy adott szerződéses jogvitán túlnöve, az elmarasztalt vállalkozás valamennyi szerződő partnerével szemben tanúsított magatartása tisztességtelennek minősült. Az ügy olyan piacok (számítástechnikai szoftver + folyamatosan frissítendő adatbázis) összekapcsolódására példa, amelyek közül az egyik piac a másik piacon hozott döntés következtében a fogyasztók számára beszűkül, akár monopol piaccá is alakulhat. Az ilyen piaci összekapcsolódás versenypolitikai problémákat is felvethet, egyes jelenségek versenyjogi beavatkozást is igényelhetnek.

A további két esetben — bár az elsődleges jogsértés nem versenyjogi természetű volt —, a magatartásoknak volt versenyjogi vetülete is. Ebből egyik, a nem szabványos, engedély nélküli termék gyártása, forgalmazása sértette a jogos érdekeket (a Kommers Bandy eset). Nem egyedi az ezen esetről is tapasztalt jelenség, hogy olyan ismert színekombinációval, betűtípussal, első ránézésre nem is észlelhető — egy-két betűs — elnevezésbeli, vagy külső megjelenésbeli eltéréssel tűnik fel a rosszabb minőségű — esetleg forgalombahozatali engedéllyel sem rendelkező — termék, ami éppen azzal ösztönzi a termékek megvásárlására a szegényebb fogyasztót, hogy a termék megjelenése hasonlít valamely ismert márkához. A márkacikk közismertségét, jó hírnevét használja ki az utánozó, a „potyautas”, aki más erőfeszítéseiből húz hasznot. Ezt az ügytípust csak a törvény generálklauzulája alapján lehet elmarasztalni.

Szintén más jogszabály — ügyvédségről szóló tvr. — megsértése volt az elsődleges jogsértés az egyik nagy könyvvizsgáló cég elmarasztalásakor is, amely annak ellenére vállalta fel a jogi szolgáltatási tevékenység elvégzését, hogy erre a tvr. értelmében kizárólag ügyvédnek vagy ügyvédi munkaközösségnek van joga. Ezzel kétségtelenül versenyelőnyt szerzett.

A marasztaló határozatoknál a jellemző bírság összeg 100-200 ezer forint volt, a könyvvizsgáló cég bírság összege tér el ettől: öt millió forint.

- 2.) A **fogyasztók megtévesztése** miatt a Versenytanács 26 marasztaló határozatot hozott és 40.200 e Ft. bírságot szabott ki. A legkisebb ezer forint, a legmagasabb tízmillió forint volt.

Marasztalással végződött 14 ügyben a **reklámmal**, illetve más **propaganda anyaggal** (szórólap, termékismertető stb.) történő megtévesztés dominált. Több esetben úgy került sor a termék reklámozására, hogy a vállalkozó nem rendelkezett még a forgalomba hozatalhoz szükséges engedélyekkel sem, vagy a valóságtól eltérő, hiányos tájékoztatást adott az áru lényeges tulajdonságairól, így jutva tisztességtelen előnyhöz versenytársaival szemben.

Ezen ügycsoportban három ügdtípus emelhető ki. A különösen érzékeny **lakásértékesítési piacon**, ahol az elmúlt években folyamatosan csökkent az új építkezések száma, egyedi konstrukcióval jelent meg a Pusztadomb BIC-IIÁÉV Lakásalap Rt..

Reklámtevékenységének beindításakor azonban sem a lakások megépítéséhez szükséges telekkel, sem az építéshez szükséges anyagi fedezettel nem rendelkezett. Ezt részben elhallgatta, illetve hiányos tájékoztatást adott a lakástámogatások feltételeiről. Utólag derült ki, hogy a konstrukcióhoz lakásépítési kedvezmény nem jár.

Az **időbeosztásos üdülőhasználat** (angol elnevezéssel **timeshare**), üdülési jog értékesítési eljárásával kapcsolatban több panasz érkezett a hivatalhoz. Az e tevékenységgel foglalkozó cégek erőszakos marketing módszereket alkalmazva toboroztak ügyfeleket, kihasználták az üdülési szokások megváltozásából adódó nagyobb lehetőségeket, valamint az új üdülési konstrukció ismeretlenségét, nehezen átlátható voltát. Az ügynevezett bemutató előadásokon próbálták megnyerni reménybeli vásárlóikat, hangsúlyozva, hogy a „kedvező” ajánlat, a nagy árengedmény lehetősége csak azonnali döntés esetén érvényes. Ezáltal a fogyasztónak nem volt ideje, módja az alapos mérlegelésre, átgondolásra, a különböző lehetőségek közötti összehasonlításra. A hazai viszonyok között külön sajátosság, hogy nem csupán az üdülőhasználati jog értékesítése történik, hanem kombinálódik tőkegyűjtéssel (részvény eladással) is. Ez olyan elem, ami a tőkepiacon járatlan vevőnek további, számára ismeretlen kockázatokat okoz.

Népszerűségnek örvendtek a **vásárláshoz kötött nyereményjátékok**, amelyek napjainkban már az eladási módszerek részévé váltak. Az okok között említendő a lakosság nyerési vágyán túl a vállalkozó cégek ötletessége is, amely azonban nem mindig párosul tisztességes magatartással. A Versenytanács a fogyasztót megtévesztő ügyek közül a legmagasabb bírságot — 10 millió Ft-ot — a Top-Trading Hungary Kft-vel szemben szabta ki.

Az olimpia évéhez kötődően szervezte a Coca-Cola Amatil Hungary Kft. a „Hajrá az Aranyért” és az „Aranyláz” nyereményjátékait. A Versenytanács a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartásnak minősítette az üdítőitalok lezárását szolgáló kupakok átvilágíthatóságát, és 5 millió Ft bírságot szabott ki.

A Holland Bakker Kft. **csomagküldő szolgáltatás** keretében értékesített szaporítóanyagokat, növényeket, amelyek nem feleltek meg a fajtaminősítési kritériumoknak, sőt hiányos és pontatlan kezelési útmutatókban adtak növényápolási szaktanácsokat. A vásárlói panaszokat hosszadalmasan intézték, diszkriminálva azokat a fogyasztókat, akik visszatérően éltek reklamációs jogukkal. A céget 1 millió forintra bírságolta a Versenytanács. A Fővárosi Bíróság a tényállás megítélését elfogadta, és a bírságot 700.000 Ft-ra mérsékelte.

- 3.) A **kartell tilalmi szabályok** alapján 1996-ban átfogó vizsgálat indult a **sörpiac** versenykorlátozó megállapodásával kapcsolatban. A söripari helyzet – a termék homogén, a piaci struktúra oligopol jellegű, a kereslet stagnáló, sőt csökkenő az import minimális – ösztönzi a versenykorlátozó megállapodások létrejöttét. Ezen ügycsoportban hozott 6 bírságot kiszabó versenytanácsai határozat mind a sörpiacot érintette. (3.240 e Ft.)

A konkrét ügyekben a közös tulajdonosi irányítás alá tartozó Kőbányai és Kanizsai Sörgyárak öt regionális kft.-ből álló közös forgalmazási hálózata, valamint a szintén azonos tulajdonos által irányított Soproni és Martfűi Sörgyárak közös nagykereskedője szerződés-kötési gyakorlatának feltárása volt a vizsgálat tárgya. A nagykereskedelmi tevékenységet végző kft.-k általános szerződési feltételek alapján állapodtak meg a velük szerződő további nagykereskedőkkel, illetőleg a nagyobb forgalmat bonyolító kiskereskedőkkel. E típusszerződéseknek azt a pontját, amely kimondja, hogy a sörgyárak értékesítési kft.-inek nagykereskedelmi árainál olcsóbban nem forgalmazzák a viszonteladók

a termékeket, a Versenytanács a kartell tilalomba ütköző megállapodásnak értékelte. A megállapodások a

formát tekintve a továbbeladási árak megkötését jelentették, tartalmilag azonban a nagykereskedők, mint versenytársak közötti árkartellnek is tekinthetők. A bírság meghatározásakor figyelembe vette a Versenytanács azt, hogy az ármegkötés tényleges versenykorlátozó hatása, az azonnali eljárás miatt, nem volt kihasználható és a verseny veszélyeztetése kismértékű maradt. Ezért mind a Kőbányai Sörgyár öt regionális értékesítési kft-jét, mind a másik két gyár kft-jét egyenként 500 ezer forint, míg az érintett továbbeladókat (összesen 240-et) egyenként jelképes 1000 Ft bírsággal sújtotta, így mindösszesen 3 millió 240 ezer forint büntetést szabott ki.

4.) A **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** miatt 8 esetben hozott a Versenytanács bírságot kiszabó határozatot. A Versenytanács négy esetben az OTP Rt. lakáshitelezéshez kapcsolódó magatartását minősítette jogsértőnek a következők miatt:

- a kezelési költség emeléséről annak hatálybalépése után, 3 hónappal később történt a tájékoztatás,
- a lakáscélú hitelnyújtás szerződéskötési folyamatában olyan látszatot keltett a cég, mintha az OTP-Garancia Biztosító Rt.-vel kötendő biztosítási szerződések a lakáshitel szerződések megkötésének feltételét jelentenék, valamint a lakáskölcsön általános szerződési feltételeiben a kamat és a kezelési költség egyoldalú, de jogos változtatása ellenőrizhetetlenül és nem objektív feltételhez kapcsoltan történt,
- a kiemelt törlesztési támogatású, hosszú lejáratú lakáscélú kölcsön állami támogatási összegét a fogyasztóra hátrányos számítási módszerrel határozták meg, mely csökkentette az adható támogatást,
- a lakásépítés állami támogatásának igénybevételét lehetővé tevő együttműködési megállapodás megkötésétől indokolatlanul elzárkóztak.

Két marasztaló határozat született a Kábeltel Budapest Kft-vel szemben az év során. Mindkettő a szolgáltató által alkalmazott általános szerződési feltételek egy-egy pontját találta jogellenesnek, és a fogyasztó számára sérelmesnek.

A Versenytanács marasztalta a Fővárosi Közterület-Fenntartó Vállalatot is. A cég a fővárosi szemétdíj bevezetésekor a szemétyűjtési rendszert nem alakította át kellő időben a fogyasztói igényeknek megfelelően, s a nem igényelt többletszolgáltatás díját ráterhelte a fogyasztókra. A kirótt bírság (7000 Ft.) jelképes volt, mégis hatással tudott lenni a vállalat magatartására.

A Versenytanács a Debreceni Vízmű Rt.-t azért marasztalta el, mert üzletpolitikai megfontolásból csak az általa meghatározott két típusú — a hatósági engedéllyel rendelkező kb. 80 típus közül — mellék vízóra beszereltetése esetén vállalta a mért fogyasztás alapján való számlázást. E magatartásával az általa nem preferált típusok forgalmazóit, gyártóit elfogadható indok nélkül kizárta a piacról.

A GVH 1997. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

A versenyszabályozás jogi háttere 1997-ben megváltozott. Az 1990. évi LXXXVI. sz. törvényt (ún. első versenytörvény) felváltotta az 1996. évi LVII. sz. törvény. A rendelkezések változása miatt a számok nem, vagy csak nehezen hasonlíthatóak össze.

A versenyfelügyeleti eljárások 1997-ben az 1996-ról áthúzódó ügyek tekintetében a korábbi – az ún. első – versenytörvény alapján folytak. Az 1997-ben indult ügyek elbírálása már az új versenytörvény alapján történt.

1997. évben a Versenytanács 170 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 39 esetben került sor 104.080 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Generálklauzula (3.§)	3	34.200
Fogyasztók megtévesztése (11.§)	26	52.060
Összehangolt magatartás (14.§)	-	-
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (20.§)	8	17.800
Bíróságtól bírság kiszabása végett áttett ügy (47. § (2) bek.)	2	20
Összesen:	39	104.080

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A generálklauzula alapján jogsértőnek minősített piaci magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-179/96. Viszonteladói szerződésekben diktált árak kikényszerítése	3. § (2)	Magyar Suzuki Rt.	30.000
Vj-223/96. Fólia utózsugorodás elhallgatása	3. § (2)	Dr-Pack II Kft.	600
Vj-276/96. Fólia utózsugorodás elhallgatása	3. § (2)	Róta Pakk Kft.	3.600
Összesen: 3 határozat			34.200

A fogyasztók megtévesztése tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-180/96. Jelíges hirdetésekre küldött levelek meg sem érkezhettek a hirdetés feladójához	11.§ (2) a)	Bakator Kereskedelmi és Termelő Szolgáltató Kft.	50
Vj-194/96. „Családi Ház” című kiadvány példányszámáról megtévesztő adatközlés	11.§ (2) a)	Családi Ház Építészeti Kft.	500
Vj-206/96. A vállalkozás ismertségének piaci lehetőségeinek szédelő feldicsérése a reklámanyagokban	11.§ (2) a)	Inter-Duna Kereskedelmi és Marketing Iroda Bt.	50
Vj-221/96. Értékpapír lehetséges hozamának megtévesztő reklámozása	11.§ (1)	Polgári Bank Rt.	1.000

Vj-237/96. Hirdetési újság ismertségére megtévesztésre alkalmas áruösszehasonlítás közzététele	11.§ (1) b)	Grátis Kft.	100
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-239/96. Bútorvásárlási „akció” félrevezető hirdetése	11.§ (2) a)	Ro La Bu Kft.	100
Vj-241/96. „Bútorvásár” félrevezető hirdetése	11.§ (2) a)	Kerzán Bútorszalon Kft.	100
Vj-274/96. „Árverések Mindenkinek” című lap félrevezető feldicsérése	11.§ (2) a)	NovaRico Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	10
Vj-275/96. „Garancia” vállalás megtévesztő hirdetése	11.§	Magyar Suzuki Rt Compact Auto Kft.	1.000 100
Vj-279/96. Régi szótárak, könyvek kiadása legújabb, modern kiadásként feltüntetve	11.§	Merényi Könyvkiadó Kft.	1.000
Vj-289/96. IQ energiatalként való hirdetés fogyasztó megtévesztő tartalmú	2.§ (2) 11.§ (1) (2) a)	WÉS Tejipari és Kereskedelmi Rt.	3.000
Vj-290/96. Műanyag bevásárló táskák környezetvédő termékként való megalapozatlan hirdetése	11.§ (2) a)	Plusz Élelmiszer Diszkont Kft.	1.000
Összesen: 12 határozat			8.010

A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartások 1997. évben indult ügyekben (az új versenytörvény alapján)			
Vj-3/97. A munkaerőpiacon értékes oklevelet biztosító tanfolyam hamis állítása	8.§	Európai Levelező Oktatás Kft.	100
Vj-4/97. Time-sharing üdülési jog értékesítése során különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltése	8.§ (2) d)	MARKETON Kereskedelmi Gazdasági és Szolgáltató Kft.	500

Vj-5/97. Fogyasztóknak közvetlenül küldött küldeményekben árurendelés esetére értékes nyereményekhez jutás látszatának keltése	8.§ (2) d)	Royal Ambassador Kft.	20.000

A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
Vj-12/97. Hamis állítás az újság olvasottságáról hirdetések megnyerése érdekében	8.§ (2)	Magyar Hírlap Könyv- és Lapkiadó Rt.	400
Vj-39/97. Ingatlan címközvetítésben többféle jogsértés	8.§, 10.§	Jókai Center Bt.	500
Vj-41/97. Felsőfokú jelzők megalapozatlan használata a hirdetésekben	8.§ (1), (2)	Lakáskassza Első Általános Lakástakarékpénztár Rt.	600
Vj-62/97. Felsőfokú jelzők megalapozatlan használata	8.§ (2)	Mészáros Tamás	50
Vj-65/97. Motorolajak származási helyéről hamis állítás	8.§ (2)	CASTROL Hungária Kereskedelmi Kft.	500
Vj-67/97. Környezetbarát jelző használatának megalapozottsága nem bizonyított	11.§ (1)-(2)	PKL Hungária Csomaglásrendszerek Kft.	100
Vj-79/97. Fogyasztóknak közvetlenül küldött küldeményekben árurendelés esetére értékes nyereményekhez jutás látszatának keltése	8.§ (2)	Royal Ambassador Kft.	20.000
Vj-81/97. Édesítőszer reklámozása során a versenytárs termékének hamis színben való feltüntetése alkalmas a fogyasztók megtévesztésére	8.§ (1), (2) a)	MONSANTO Kereskedelmi Kft.	1.000
Vj-85/97. Valótlan állítás a hirdetett termék beszerezhetőségéről	8.§ (1), (2) c)	ORBIT-SAT Kft.	300
Összesen: 12 határozat + 2 bírság nélkül			44.050

Erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások			
A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozó neve	A kiszabott bírság összege eFt
1996. évről áthúzódó ügyekben (a régi versenytörvény alapján)			
Vj-157/96. Indokolatlan előnyszerzés	20.§ e)	MATÁV Rt.	5.000
Vj-187/96. Piacra lépés megakadályozása	20.§ d)	RÁBA Magyar Vagon- és Gépgyár Rt.	600
Vj-235/96. Szerződéstől való indokolatlan elzárkózás	20.§ b)	Szentendre Városi Szolgáltató Rt.	200
Vj-242/96. Indokolatlan egyoldalú előny kikötése	20.§ a)	Hungária Biztosító Rt.	1.000
Összesen: 4 határozat			6.800
1997-ben indult ügyekben (az új versenytörvény alapján)			
Vj-7/97. Egyoldalú díjmódosítási jog ki kötése	21.§ a)	Kábeltel Bp. Kft.	3.000
Vj-15/97. Hátrányos feltételek elfogadásának kikényszerítése	21.§ a)	OTP Rt.	5.000
Vj-63/97. Tisztességtelen eladási ár megállapítása	21.§ a)	Humán Oltóanyag és Gyógyszer-gyártó Rt. és Humán Trade Gyógyszer- nagykereskedelmi Kft.	3.000

Összesen: 3 határozat (+1 határozat bírság nélkül)	11.000

Bíróságtól bírság kiszabásra áttett ügyek			
1997-ben áttett ügyek (a régi versenytörvény alapján)			
Vj-33/97. Kaparós sorsjegy szolgái utánzása	20.§ e)	MATÁV Rt.	10
Vj-93/97. Tisztességtelen névhasználat	20.§ d)	RÁBA Magyar Vagon- és Gépgyár Rt.	10
Összesen: 2 határozat			20
Összesen: 39 határozat			104.080

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) Az ún. új versenytörvény szerint 1997. évtől kezdve a GVII már nem indíthatott eljárást a **generálklauzulára** alapozottan. Ebben az évben 1996. évről áthúzódóan a Versenytanács még 3 lépésben hozott határozatot a generálklauzula alapján fogyasztói árak kikényszerítése, illetve minőségi feltételek elhallgatása miatt. A kiszabott bírság 34.200 e Ft volt.
- 2.) A **fogyasztók megtévesztésének tilalmába** ütköző magatartásokra vonatkozó versenyszabályok bővültek az új versenytörvény rendelkezései szerint. A fogyasztók megtévesztése mellett tiltásra került a fogyasztók döntésének tisztességtelen befolyásolása is. Ebben az ügycsoportban 1997-ben 24 bírság kiszabó határozat született 52.060 e Ft összegben.

A marasztalással zárult ügyek körében kiemelhetők azok a jelenségek, amelyek az **ingyenes hirdetési újságok** megjelenésével függnek össze. Ezek egy része maguk az újságok közötti, a hirdetőkért folyó, néha tisztességtelen eszközöket is felhasználó harc megnyilvánulásai, más részük pedig a hirdetők közötti verseny jelenségei. Az újságoknál többször is előfordult, hogy a példányszámukra, elterjedtségükre, versenytársakhoz viszonyított ismertségükre vonatkozóan közölnek túlzó állításokat, hogy a reklámozni szándékozók őket válasszák. A hirdetőknél tipikusnak tekinthető jogsértés, hogy különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltik azzal, hogy az egyébként esetleg valóban alacsony árakat úgy hirdetik, mintha egyedi,

alkalmi árengedményekről - „akció” „vásár”, „kiárusítás” - lenne szó, s ezzel a vevő becsalogató reklámozás megtévesztő elemekkel is párosul, ami már nem jogszerű.

Különösen durvának tekinthető az a félrevezetés, amelyet a **Merényi Könyvkiadó** (Vj-279/1996.) követett el, amikor különböző kurrens szótárakat (angol, német, szinonima, idegen szavak) a valóban legújabb kiadásokhoz hasonló külsővel és árákkal, legújabb kiadásúnak is feltüntetve, ugyanakkor század eleji- közepi tartalommal, s ezt a könyveken meg nem jelenítve jelentetett meg, s látszólag - a könyvön feltüntetett árakhoz képest - nagy árengedménnyel értékesítette, ezzel feltűnően kedvező vásárlás hamis látszatát keltette a fogyasztókban.

Többszörös jogsértést követett el a **WÉS Tejipari és Szolgáltató Rt.** (Vj-289/1996.) az „IQ energiatital” piacra való bevezetése során, amikor energiatalként **szakhatósági engedéllyel nem rendelkező terméket**, iskolákban diákok és tanárok részére közvetlen módon hirdetve, az

egészségre, az intelligenciára gyakorolt hatás tekintetében nem igazolt képzeteket keltve reklámoztak. Fontos, hogy az egészséges életmód fontosságára építő, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő vásárlói csoportokat (például: betegek, gyermekek) megcélzó reklámok esetén a megtévesztés törvényi tilalmán túl, az ennél szigorúbb reklám tilalmi, reklámetikai szabályok is betartásra kerüljenek. Ezekben az esetben a versenyhez fűződő közérdeken túli közérdekek is sérülnek.

Széles befektetői kört érintett a „Polgári jegy” reklámozása során a **Polgári Bank Rt.** (Vj-221/1996.) által annak **elhallgatása**, hogy **legmagasabb hozam elérésére** csak különleges körülmények együttes fennállása esetén van esély, s ez csak utólag derülhetett ki az ügyfél számára, azaz a reklám összességében nagyobb hozamot sejtetett, mint amit a befektető ténylegesen elérhetett.

Ez évben is visszatérő problémát jelentettek a **Royal Ambassador Kft.** (Vj-5/97, 79/1997.) **csomagküldő kereskedelemmel** foglalkozó vállalkozás ismétlődő fogyasztó megtévesztő akciói, mely minden alkalommal arra alapozva ér el sikereket, hogy látszólag nagy értékű ajándékokkal, nyereményekkel hitegeti a fogyasztók tömegeit, amennyiben azok tőle rendelnek. Az év folyamán két eljárás folyt a cég ellen, kétszer húsz millió forint bírság kiszabásával zárulva.

Terjedőben lévő jelenség az **ingatlan címközvetítők** megjelenése, szaporodása. A hirdetések útján lakást keresők közül sokan szívesen áldoznak arra, hogy a lakás kínálatról, keresletről az igényeiknek megfelelően leválogatott információt kapjanak. A fogyasztói tapasztalatokból, panaszokból azonban az derült ki, hogy ennek a szolgáltatásnak a kialakulása sok anomáliával terhelt. (Erre volt a példa a Jókai Center Bt. ügye (Vj-39/1997.) - 500 ezer forint bírság). Az erre vállalkozók némelyike alapvető piacra lépési feltételeket nem teljesített (cégjogilag, adójogilag nem is létezik a vállalkozás), azaz a feketegazdaság, az illegális piac résztvevője, emellett az általa nyújtott szolgáltatás is megbízhatatlan.

Több bejelentés érkezett az olyan reklámokra, amelyek valamilyen **felsőfokú jelzővel** illetik a reklámozott terméket, szolgáltatást vagy magát az eladót, szolgáltatót. Vannak szituációk, amikor a felsőfokú jelzőt használó kikiáltó típusú reklámok nem eredményezhetnek fogyasztó megtévesztést („nem mi találtuk fel a melegvizet, de mi értünk hozzá legjobban” - Quadriga Kft. vízmelegítő készülékeinek reklámja), más esetekben azonban az ilyen közlés mögött olyan tartalom lehet, ami a fogyasztói döntésekre érdemi befolyással bír, ezért ezekben az esetekben a felsőfok megalapozatlan használata már fogyasztó megtévesztést okozhat. A legnagyobb bírságot (600 ezer forint) ilyen reklám miatt a **Lakáskassza Első Általános Lakástakarékpénztár Rt.-re** (Vj-41/1997.) szabta ki a Versenytanács, ahol az új, a fogyasztók előtt még ismeretlen lakás-megtakarítási formára buzdító állításoknál a felsőfokú jelzők tartalmilag nem bizonyultak valósnak. Külön súlyosbító tényező volt az, hogy sokéves elkötelezéseket vállalnak e szerződések alapján a fogyasztók, ugyanakkor az alkalmazott konstrukciók összehasonlítása a laikusok számára szinte lehetetlen, ezért a pontos tájékoztatás különösen fontos.

Visszatérő problémát jelentenek a fogyasztóknak az **időmegosztásos üdülőhasználati jogok** („time sharing”) értékesítése és a vásárlói csoportok szervezése és működése során elszenvedett vélt vagy valós sérelmek, jogsértések. A versenyfelügyeleti eljárások során csak ritkán találni olyan bizonyítékot, ami egyértelművé teszi a fogyasztó megtévesztést, az alkalmazott módszer tisztességtelenségét. 1997 folyamán a **MARKETON Kereskedelmi Kft.** (Vj-4/1997.) time-share értékesítési gyakorlatáról bizonyosodott be, hogy különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltették a fogyasztókban az azonnali belépés esetére

kilatásba helyezett látszólag nagy árkedvezmény adásával. hiszen az alkalmazott módszer lényege volt, hogy valójában az eredeti áron soha senkinek nem adtak el üdülési jogot.

A **környezetvédelem** fontosságának felismerése is olyan tényező, amelyet a gyártók, a kereskedők igyekeznek kihasználni. Fontos érdek fűződik tehát a verseny szempontjából is ahhoz, hogy az e tulajdonságra vonatkozó állítások vitathatatlanok legyenek, s a megalapozottan hivatkozók felé áramoljon a fogyasztói kereslet (**Plusz Élelmiszer Diszkont Kft.** (Vj-290/1996.) műanyag bevásárló táskával, vagy a **PKL Hungária Csomagolórendszer Kft.** (Vj-67/1997.) egyszer használatos csomagoló dobozaival kapcsolatos marasztalások).

- 3.) A Versenytanács **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** miatt 7 bírságot kiszabó határozatot hozott, részint az első, részint a második versenytörvény alapján 17.800 e Ft összegben.

Az erőfölénnyel való visszaélés legjellemzőbb megnyilvánulása az indokolatlan egyoldalú előny kikötése és/vagy érvényesítése volt a fogyasztóval vagy az üzleti partnerrel szemben, függetlenül attól, hogy az 1996-ban még hatályban volt, vagy az 1997-ben hatályba lépett versenytörvény alapján bírálták el.

A **MATÁV Rt.** (Vj-157/1996.) magatartása tipikus esete volt a hálózattal és annak nyomvonalával rendelkező vertikálisan integrált szolgáltató erőfölényével való visszaéléseknak, amikor potenciális versenytársát igyekezett kiszorítani az érintett szolgáltatási (adatátviteli) piacról. Az adott ügyben egy kábeltelevíziós szolgáltató került volna abba a hátrányos helyzetbe, hogy a MATÁV alépitményében levő cső bérletéért olyan magas díjat kellett volna fizetnie, amely a MATÁV hálózatépítés beruházási költségeit egy hónap alatt megtérítette volna. A MATÁV ugyanis attól tette függővé a cső bérleti díját, hogy a kábeltelevíziós szolgáltató milyen szolgáltatást nyújt a saját hálózatán: a cső bérlete aránytalanul drágább lett volna, ha a műsorszélesztáson kívül a MATÁV számára konkurenciát jelentő adatátviteli szolgáltatás is bonyolódott volna az adott kábelben. Az igen súlyos versenyjogsérelem azért nem vont maga után az 5 millió Ft-nál sokszorta nagyobb bírságot, mert a MATÁV még a vizsgálat idején újabb, nem diszkrimináló ajánlatot tett a panaszosnak.

A **Rába Magyar Vagon- és Gépgyár** (Vj-187/1996.) csetében a bejelentő vállalkozás (Kovax Kft.) és az eljárás alá vont között sem fogyasztói, sem versenytársi kapcsolat nem volt, a Rába Rt. erőfölényét és erőfölénnyel való visszaélését mégis megállapította a Versenytanács. A két piacot (a diesel motor és a gázolaj adalékanyag gyártását, értékesítését) közös fogyasztói kötik össze. A Kovax Kft. sérelmezte a Rába Rt. fogyasztói tájékoztatását, miszerint a Kovax gázolaj adalékanyag használatát gyártmánya tekintetében garancia időben „nem engedélyezi”, azon túl pedig nem javasolja. A Rába Rt. nyilatkozata miatt fontos üzleti partnerek (Volán vállalatok) szüntették be az egyébként szabványnak megfelelő minőségű adalékanyag vásárlását, ami érzékenyen érintette a Kovax Kft.-t. A Versenytanács igazolva látta a piacra lépés akadályozásának tényállását, ezért a jogsértő magatartás folytatásától eltiltotta a Rába Rt.-t.

A Versenytanács a **Szentendre Városi Szolgáltató Rt.-t** (Vj-235/1996.) a pomázi hulladéklerakó telepre történő hulladék befogadására vonatkozó szerződéskötés indokolatlan

megtagadása miatt marasztalta el. Igazolást nyert, hogy a szerződési ajánlat visszautasításának sem jogszabályi, sem gazdasági indoka nem volt. Nem merült fel ugyanis semmilyen olyan körülmény, amely az ajánlat elfogadása esetén bármilyen hátrányt okozott volna a Városi Szolgáltató Rt.-nek.

A **Hungária Casco** ügyben (Vj-261/1996.) született marasztaló határozat megállapította, hogy a Hungária Biztosító (HB) erőfölényével visszaélt akkor, amikor szerződéskötési gyakorlatát nem igazította a fogyasztók érdekeihez ugyanis, a hónap első felében biztosított gépkocsik esetében a Casco biztosítási szerződés létrejötte előtti időtartamra a hónap első napjáig visszamenően is díjfizetést kért.

A Versenytanács megállapította, hogy a HB Rt. szerződéskötési gyakorlata a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egységét bontja meg, amivel a fogyasztók egy csoportjának a másik csoport előnyére többletköltséget okoz. A HB Rt. saját kényelmi szempontjait érvényesíti, ellentétben újonnan piacra lépő versenytársaival, akik igazságosabb díjfizetési rendszer kialakítása érdekében vállalták a többletköltségeket.

A **Kábeltel Budapest Kft.** (Vj-7/1997.) ellen a tárgyévet megelőzően már két esetben indult vizsgálat. Megállapítást nyert, hogy a vállalkozás a Versenytanács által már kifogásolt általános szerződési feltételeket változatlan tartalommal széleskörűen felhasználta azokon az új területeken is, ahol időközben megszerezte a szolgáltatási jogosultságot. A Versenytanács 3 millió Ft pénzbírsággal sújtotta az eljárás alá vont vállalkozást ismételt jogsértése miatt.

Az év folyamán az **OTP Rt.** (Vj-15/1997.) ellen is indult újabb vizsgálat, ezúttal a kisösszegű devizaszámlák kezelésénck hátrányosan változtatott feltételi miatt. A Versenytanács elismerte, hogy az alacsony összegű devizaszámlák megszüntetésére való ösztönzés gazdaságilag indokolt lehet, de ennek realizálása során hátrányos feltételek elfogadását nem lehet kikényszeríteni, hanem a számla eredeti feltételek szerinti megszüntetésével választási lehetőséget kell felajánlani az érintett fogyasztók számára.

Közös gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt született marasztaló határozat a **Humán Oltóanyagtermelő és Gyógyszergyártó Rt.**, valamint a **Humán Trade Gyógyszernagykereskedelmi Kft.** (Vj-63/1997.) ellen. A vizsgálat megállapította, hogy a Humán Gyógyszergyártó Rt. által gyártott és kiszerelt gyógyszereket a Humán Trade Kft-n kívüli nagykereskedők nem vásárolhatják meg termelői áron, miközben a Kft. nem képes az ország egész területére kiterjedően a kiskereskedők kiszolgálására.

A GVH 1998. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1998-ban a Versenytanács 180 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 32 esetben került sor 69.650 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpv. III. fejezet)	26	35.650
Versenykorlátozó megállapodás (Tpv. IV. fejezet)	2	5.000
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpv. V. fejezet)	4	29.000
Összesen:	32	69.650

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. III. fej.)				
Vj-120/97	Reklámozás során pénz visszafizetési garanciát tágabb körben hirdettek, mint amit a valóságban adtak	8. § (1), 8. § (2) c)	MAGNET-TV Shop Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	500
Vj-150/97	Ingyen cím közvetítés során valótlan információk értékesítése	8. § (2) c), 10. §	Adat és Infobank Kft.	200
Vj-151/97	Hirdetési újság példányszámáról valótlan adatok közzététele	8. §	TANGÓ Kft.	100
Vj-157/97	Álláskeresők megtévesztéssel való beszerzése vásárlói klubba	10. §	CAROL INVEST Bt.	100
Vj-160/97	Csomagküldő cég értékes nyercemények látszatát kelti	8. § (2) c)	SWISS CLINIQUE Kereskedelmi és Csomagküldő Kft.	10.000
Vj-1/98	Fogyasztó megtévesztő címke és árumegnevezés	8. § (2) a), b)	AVONMORE Kft.	1.000
Vj-2/98	Utazásszervező programfüzetben megtévesztő tájékoztatás	8. § (2)	UNITRAVEL Utazásszervező Bt.	100
Vj-6/98	Ismert média referenciaként való hamis hirdetése	8. §	Első Általános Barter Központ Kft.	500
Vj-11/98	Ingyen cím közvetítésben hamis információ adás, többszörös jogsértés	8. § (2) c), 10. §	RECORD HOME Bt.	500
Vj-22/98	Csomagküldő cég fogyasztóknak küldött közvetlen megkereséseiben különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltése	8. § (2) d)	SWISS CLINIQUE Kereskedelmi és Csomagküldő Kft.	500
Vj-24/98	Tankönyv terjesztés során felsőfokú jelzők megalapozatlan használata	8. § (2) a)	Dinasztia Ház Keres- kedelmi és Szolgáltató Rt.	100
Vj-26/98	Mobiltelefon reklámakcióban hirdetett újszerű tartozék valójában nem állt rendelkezésre	8. § (2) b)	NOKIA Telecommunications Kft.	500
Vj-29/98	Ékszer reklámban valós tények megtévesztésre alkalmas módja	8. § (2) a), d)	Baracco Gold Kft.	1.000

Vj-30/98	Csomagküldő cég a folyamatosan szervezett nyereményjátékaiban megtévesztő gyakorlatot folytatott	8.§ (1), 10.§	Shopping Center Kft.	5.000

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-35/98	Korábban már megjelent könyvek más címen való új kiadása	8. § (2) a)	HUNGALIBRI Könyvkiadó, Könyvterjesztő és Kereskedelmi Kft.	200
Vj-36/98	Ugyanazon könyv három különböző címen való kiadása és terjesztése	8. § (1)	S-KING Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	200
Vj-43/98	Napilap eladás ösztönzése nyereményjátékkal, félrevezető információk közzétételével	8. § (2) c)	P & B Médiaportfolió Kezelő Rt.	250
Vj-45/98	Time-sharing üdülési jog értékesítése különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltésével	8. § (2) d)	Kereknep Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Sol Oriens Gazdasági Szolgáltató Kft.	500 500
Vj-50/98	Értékpapír piacon vételi ajánlatban felsőfokú jelző megalapozatlan használata	8. § (2) c)	ARBITRAGE-2000 Kft. Budapest	1.000
Vj-55/98	Reklámkampány során felsőfokú jelzők megalapozatlan használata	8. § (1), 8. § (2) a)	WESTEL 900 GSM Rt.	5.000
Vj-109/98	Eladási akció során az áru tulajdonságáról valótlan állítás	8. § (2) a)	PANNON GSM Távközlési Rt. Budaörs	500
Vj-118/98	Gyógyhatású készítmény túlzó feldicsérése	8. § (1) 8. § (2) a)	NOVARTIS Hungária Egészségügyi és Mezőgazdasági Kft.	3.000
Vj-119/98	Reklámígéret hamis látszatot kelt egy adott kölcsönösszeg visszafizetési feltételeire	8. § (1) 8. § (2) a)	Citibank Rt.	3.000
Vj-120/98	Reklámújságban a szolgáltatás áráról félrevezető a tájékoztatás	8. § (1)	PORST Főfotó Kft. Budapest	1.000
Vj-121/98	Reklámozási lehetőség hirdetésében a rádió hallgatottságáról túlzó adatok közzététele	8. § (2) a)	Rádió Eger Kft.	100
Vj-135/98	A hirdetést csak akkor szabad rejtvényként értékelni, ha azt rejtvényként hirdetik meg	8. § (1)	Orbit-SAT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	300
Összesen: 26 határozat				35.650

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások (I. pvt. IV. fej.)				
Vj-117/97	A szerződő félre hátrányos feltétel elfogadásának kikényszerítése	21. § a)	Multi-Choice Magyarország Kft. Budapest	12.000
Vj-17/98	Egyoldalú díjmódosítási jog kikötése és erre alapozottan gazdaságilag nem indokolható díjemelés	21. § a)	Kaposkábel Kft.	2.000
Vj-87/98	Lakáscélú megtakarítási forma kamatának túlzottan alacsonyan történő megállapítása	21. § a)	OTP Bank Rt.	10.000
Vj-99/98	A csillagpontos rendszer előfizetési díjainak tisztességtelen megállapítása	21. § a)	Kábeltel Budapest Kft.	5.000
Összesen: 4 határozat				29.000

IX. A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos eljárások (I. pvt. V. fej.)

	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege ezer Ft
1. Hivatalból indult eljárások				
Vj-48/98	Nyomtatvány és Irodai Eszköz Ellátó Kft. Unió Lap- és Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft. Kabinet Kft. Cofinec Hungary Nyomda és Csomagolóipari Rt.	gyártás és forgalmazás (horizontális)	törvénybe ütköző állapot 30 napon belüli megszüntetése 11. § (1)	1.000 1.000 1.000 1.000
Összesen: 1 határozat				4.000
2. Kérelemre indult eljárások				
Vj-162/97	MADOF Rt. tagjai	a) közös ért. b) közös besz. (horizontális)	a) törvénysértés 11. § (2) c) és bírság, b) mentesítés 17. § (1)	10×100

Összesen: 1 határozat	1.000
Bírság összesen: 32 határozat	69.650

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) 1998-ban a **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása** miatt 72 döntés született. Jogsértés 30 esetben került megállapításra, de ebből 4 esetben a csekély mértékű jogsértésre tekintettel a Versenytanács nem szabott ki bírságot. Végül is e tárgykörben 26 bírság kiszabó határozat született 35.650 e Ft összegben.

Az egyik leggyakrabban kifogásolt gyakorlat a fogyasztót megtévesztő, illetve tisztességtelenül befolyásoló reklám. A különböző fogyasztók eltérő ismeretekkel, tapasztalatokkal és tájékozódási lehetőségekkel rendelkeznek, az információs aszimmetria pedig számos sérelem forrása lehet.

A fogyasztó megtévesztése, hiányos, lökéletlen vagy félrevezető tájékoztatása része lehet komplex reklámakcióknak, kampányoknak is. A **termékreklám** esetében gyakori a megalapozatlan tulajdonságokat sugalló, túlzó állítás, csetenként a felsőfokú jelzők indokolatlan alkalmazása. Új termékek bevezetésénél különösen fontos a fogyasztók pontos tájékoztatása, ezen túl pedig azoknál a termékeknél, szolgáltatásoknál van kiemelt jelentősége a tényszerű információnak, ahol az áru jellege (gyógyhatású termék, táplálék kiegészítő stb.), a fogyasztó sajátos helyzete (pl. betegség, szükséghelyzet) miatt, vagy más okból különleges elvárásokkal közelít a termékhez, ami a tisztánlátását, racionális gondolkodását eleve megnehezíti. Kétféle jogsértés tekinthető jellegzetesnek. Az egyik alapvetően a fogyasztó biztonságát befolyásolja, amennyiben a termék a forgalombahozatalhoz szükséges előírásoknak nem felel meg. Ez a jogsértés elsődlegesen a hatósági előírások be nem tartását jelenti és a szankcionálást is alapvetően a hatáskörrel rendelkező szakhatóságnak kell megtennie. A fogyasztó megtévesztő hatás ezeknél az eseteknél másodlagos. Amennyiben az elsődleges jogsértés kellő módon orvosolható, úgy elvész az a versenyelőny is, amely a szakhatósági előírás nem teljesítéséből származhat. A másik jellegzetes jogsértés az érintett termék tulajdonságainak megalapozatlan állítása, dicsérése. Ez tipikus megtévesztő magatartás, különösen amikor a termék valós tulajdonságai lényegesen eltérnek az állítottól vagy sugalltótól. A megvalósítás formái sokfélék lehetnek (pl. nem létező tulajdonságok, szolgáltatások – **MAGNET-TV** Shop Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Vj-120/1997), **UNITRAVEL** Utazásszervező Bt. (Vj-2/1998), **Baracco Gold** Kft. (Vj-29/1998), **PHARMAVIT** Rt. (Vj86/1998); megalapozatlan reklámígéret, állítások: **Citibank** (Vj-119/1998); felsőfokú jelzők megalapozatlan használata – **ARBITRAGE-2000** Kft. (Vj-50/1998), **HIPP Termelő és Kereskedelmi** Kft. (Vj-102/1998), **NOVARTIS Hungária** Egészségügyi és Mezőgazdasági Kft. (Vj-118/1998); félrevezető terméknév és csomagolás – **AVONMORE** Kft. (Vj-1/1998) stb.). Ez utóbbi ügyben a „Tejfölkrém” elnevezést, és a tejfölöknél szokásos csomagolás használatát a vizsgáló nem minősítette versenyben releváns fogyasztó megtévesztésnek, tekintettel a használati és érzékszervi tulajdonságok csekély különbségére. A Versenytanács ezzel szemben jogsértést állapított meg, mivel a termék nem

csak állati eredetű alapanyagból készült, s ezt lényeges, a fogyasztói döntést befolyásoló ténynek értékelte. A reklám egy sajátos formája az olyan hirdetés, amelyben a vállalkozás saját tevékenységéről tájékoztat, **cégreklám**. Ez szintén sértheti a gazdasági versenyt, ha valótlan vagy félrevezető információt közöl, hiszen bizonyos sajátos termék-, illetve szolgáltatás piacokon (pl. hirdetési, minőségtanúsítási vagy tervezési piacon stb.) a vállalat identitásáról, elismertségéről, referenciáiról, díjairól (a lap példányszáma, a média nézettsége, hallgatottsága; a cég korábbi megbízásai, referenciamunkái, díjai stb.) adott információ a fogyasztói döntés egyik legfontosabb szempontja (**Első Általános Barter Központ Kft.** (Vj-6/1998) – valótlan referencia megjelölése; **Rádió Eger Kft.** (Vj-121/1998) – rádió hallgatottságának eltúlzása **TANGÓ Kft.** (Vj-151/1997); – hirdetési újság példányszámáról túlzó adat közlése).

Ilyen, az eladás ösztönzés változatos módszereit alkalmazó eladási forma a csomagküldő kereskedelem. Folyamatosan visszatérő panaszok kapcsolódnak egyes csomagküldő kereskedelemmel foglalkozó vállalatok reklámakcióihoz (**SWISS CLINIQUE** Kereskedelmi és Csomagküldő Kft. (Vj-160/1997 és Vj-22/1998) - 10.000 eFt illetve 500 eFt bírság; **Shopping Center Budapest Kft.** (Vj-30/1998) - 5.000 eFt bírság).

Szintén sajátos terület az **időben megosztott üdülési jogok** (time sharing) árusítása, az ilyen befektetések szervezése is. A legnagyobb problémát ezekben a hazai fogyasztók előtt kevésbé ismert és konstrukciójukban is bonyolult befektetési formáknál az okozza, hogy az azonnali döntés meghozatala esetére ígért nagymértékű látszat árendedményekkel, csalogató ajándékokkal meggondolatlan, s szinte visszavonhatatlan döntésekre készítetik a fogyasztót (**Kereknep** Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. és **Sol Oriens** Gazdasági Szolgáltató Kft. (Vj-45/1998)).

Egyéb **sajátos piacok, tevékenységek** esetén is voltak még gyakori marasztalások. Visszatérő esetcsoport volt az **ingatlan címközvetítők** tevékenysége (két marasztalás: **Adat és Infobank Kft.** (Vj-150/1997) és **RECORD HOME Bt.** (Vj-11/1998). Ezek jellemzően ellenőrizetlen adatokat adnak el a lakást keresőknek. Működésük egy név alatt, egy címen rövid ideig tart, s ez idő alatt ugyanarra az adatbázisra építve több cégnéven és címen is adják a sok esetben nem is létező, vagy nem eladó lakások adatait.

Több eljárás sérelmezte egyes **könyvkiadók** fogyasztó megtévesztő gyakorlatát (**HUNGALIBRI Kft.** (Vj-35/1998); **S-KING Kft.** (Vj-36/1998)). Ezek a kiadók a népszerű, könnyű műfajba tartozó könyvek esetén alkalmaztak olyan módszereket, hogy korábban már kiadott (Agatha Christie, Stephen King) műveket adnak ki ismételtén más-más címen, esetenként még a fordítás is ugyanaz. A megtévesztésen túl egyes kiadók még a minimális szakhatósági, szerzői jogi előírásokat sem tartották be. Voltak olyan könyvek egyes üzletekben, amelyeken (pl. Shakespeare-fordítás) sem kiadó, sem kiadási sorszám, sem fordító nem volt feltüntetve.

Szintén éles verseny jellemzi a tankönyv piacot mind a kiadás, mind a terjesztés tekintetében. Itt azonban a terjesztők gyakorlatát kifogásoló bejelentések közül egy bizonyult megalapozottnak (**Dinasztia Ház Rt.** (Vj-24/1998)) a szórólapok nem megalapozott ígéretei miatt.

A verseny intenzitását jelzi a mobiltelefonia (szolgáltatások és készülékek) területén folytatott több (4 marasztaló döntés: **MOBILFON Kft.** (Vj-25/1998); **NOKIA** Telecommunications Kft. (Vj-26/1998); **WESTEL 900 GSM Rt.** (Vj-55/1998); **PANNON GSM Rt.** (Vj-109/1998). Ezekben az esetekben jellemzően az egyes reklámakciókban elhangzott túlzó, pontatlan állítások, ígérek miatt állapított meg jogsértést a Versenytanács.

- 2.) A **versenykorlátozó megállapodásokat tiltó** ügycsoportban az eljárások száma nőtt, de bírság kiszabására csak 2 esetben került sor. Több eljárásban az volt a tapasztalat, hogy nemcsak a piaci szereplők korlátozzák a versenyt, hanem valamilyen formában az állam szervezett versenykorlátozó megállapodást, vagy hozott létre azzal azonos hatású viszonyokat pl. Adónyomtatvány Vj-48/1998. számú ügy.

Az Adónyomtatványok (Vj-48/1998) ügyben a Versenytanács marasztalta azokat a nyomdákat, amelyek részesei voltak az APEH-hel kötött, versenykorlátozó elemeket is tartalmazó szerződésnek. A szóban forgó - és az adónyomtatványok gyártására és forgalmazására kiírt pályázat nyerteseivel kötött - szerződés szerint az APEH fenntartotta a gyártás és a forgalmazás ellenőrzési jogát, a nyomdák egyeztetett ajánlott nagykereskedelmi és fogyasztói árat írtak elő, valamint a nyomdák mind a gyártásban, mind a forgalmazásban

összehangolták tevékenységüket. Ezen kívül a pályázat nyertesei a gyártásra és forgalmazásra határozatlan időre kizárólagos jogot kaptak az ország egész területére. A megállapodás mentesítését a felek előzetesen nem kérték. A Versenytanács úgy találta, hogy az egyeztetett ajánlott nagykereskedelmi és fogyasztói ár alkalmazása egyéb, a viszonteladói árak tényleges megkötésére vonatkozó információk híján nem versenykorlátozó. Versenykorlátozónak ítélte viszont a Versenytanács a szerződésnek a gyártás és a forgalmazás összhangolására vonatkozó pontját. A kifogásolt pont tényleges alkalmazására nem került sor.

A **MADOF** (Vj-162/1997) ügyben a Versenytanács részben engedélyezte, részben viszont jogszerűtlennek minősítette azt a szindikátusi szerződést, amelyet 10 dohány-nagykereskedő vállalat kötött egymással beszerzésük és értékesítésük egyesítésére, illetve összhangolására. Az érintett nagykereskedők Magyar Dohányforgalmazó Rt. (MADOF) néven közös vállalatot hoztak létre beszerzési tevékenységük egyesítésére, és e vállalat működését, illetve a tulajdonosok egymáshoz való viszonyát határozza meg a szóban forgó szindikátusi szerződés. A közös beszerzési tevékenységre azért volt szükség, mert a dohánygyárak által életbe léptetett értékesítési feltételeknek e nagykereskedők külön-külön nem, csak beszerzéseiket egyesítve tudtak megfelelni. Ezt a tevékenységet a Versenytanács mentesítette. A szerződés azonban az értékesítéssel kapcsolatban is tartalmazott súlyosan versenyt korlátozó elemeket, úgy mint: az árendmények mértékének egyeztetését; annak vállalását, hogy a résztvevők egymás vevőinek nem kínálnak kedvezőbb értékesítési feltételeket; új üzlet létesítésének, országos hálózat létrehozásának a korlátozását. Ezeket a Versenytanács nem mentesítette - mivel nem kapcsolódnak hozzájuk olyan előnyök, amelyek a versenytörvény alapján megalapozhatnák a mentesítést -, hanem semmisnek nyilvánította, megfíltotta alkalmazásukat és bírságot szabott ki. Egyes kiegészítő rendelkezéseket (a munkaerő átcsábításának korlátozását, az üzleti információk egy részének megosztását és a MADOF által létrehozandó kereskedelmi egységek közös finanszírozását) a Versenytanács úgy értékelt, hogy azok a versenyt korlátozó kikötések hatásait erősítik, önmagukban azonban nem versenykorlátozóak.

- 3.) 1998-ban a **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** miatt 44 versenytanácsi határozat született. Jogsértés 5 esetben került megállapításra. A Versenytanács bírságot 4 eljárásban szabott ki 29.000 e Ft értékben.

A határozatok jelentős részében az árak tisztességtelen megállapítása volt a központi kérdés.

Az indokoltnál lényegesen nagyobb díjemelést hajtott végre 1998-ban a **Kaposkábel Kft.** (Vj-17/1998) és a **Kábeltel Budapest Kft.** (Vj-99/1998), ezt a Versenytanács túlzottan magasnak minősítette.

Törvénytörőnek minősült túlzottan alacsony mértékc miatt az **OTP Bank Rt.** (Vj-87/1998) által az „Új Otthon” lakáscélú megtakarításra megállapított kamatláb. E lakáscélú takarékbetét jellemzője, hogy a fogyasztó hosszú távú elkötelezettséget vállal, ha pedig számottevő veszteség - a lakáscélokhoz kapcsolt kedvezmények elvesztése - nélkül kívánja betétjét felhasználni, akkor tartania kell magát a szerződésben foglalt célokhoz és formákhoz. A szerződés megkötését követően tehát jelentős változás áll be a fogyasztó máshoz fordulási lehetőségében, mivel az vagy lehetetlenné teszi a szerződés céljának megvalósulását, vagy jelentősen megnehezül a cél elérése. A lakáscélú takarékbetét- szerződések országos piacán az OTP Bank Rt. részesedése mintegy 90%-os volt 1997. január 1-én. Ezt megelőzően ugyan az OTP Bank Rt. erőfölényének árnyékában, de az ilyen típusú megtakarítási formát szintén kínáló takarékszövetkezetek révén verseny folyt a fogyasztók megszerzéséért, s az 1997. január 1-ig terjedő időszakban a versengő piaci szereplők a kamatlábakat kiegyenlített szinten

tartották. A változás, a versenyhelyzet megszűnése azáltal állt be, hogy a fenti időpontot követően a konstrukció szerinti szerződéskötésre nem volt mód. Az így kialakuló piaci helyzetben az OTP Bank Rt.-nek nem irányult többé érdeke arra, hogy a kamatlábakat reális szinten tartsa, fogyasztóit fogva tarthatta, s ezt arra használta fel, hogy a tartósan lekötött betétre tisztességtelenül alacsony kamatot állapított meg.

A GVH 1999. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

1999 évben a Versenytanács 161 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 42 esetben került sor 44.100 e Ft. összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpv. III. fejezet)	31	21.400
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpv. V. fejezet)	3	13.500
Versenykorlátozó megállapodás (Tpv. IV. fejezet)	3	7.000
Vállalkozások összefonódása: kérelem elmulasztása (Tpv. VI. fejezet)	5	2.200
Összesen:	42	44.100

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába
ütköző magatartások (Tpvt. III. fej.)

Vj- szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság cFt
Vj-137/98	Ha az áru sorozat jellegű, akkor a tájékoztatásnak az ebből eredő sajátosságokra is fel kell hívni a figyelmet	8. § (2) c)	MESTER Kiadó Kft.	1.000
Vj-151/98	Az iskoláknak kerülni kell minden olyan jel- és szóhasználatot, amely szolgáltatásukat előnyösebb színben tünteti fel	8.§ (2) a)	KLIFHOLD Bt.	50
Vj-154/98	Nyelvoktatással kapcsolatban a valóságnak nem megfelelő adatok közlése alkalmas a fogyasztók megtévesztésére	10.§ (1)	„Ervin's ESL NET” Oktató, Tanácsadó, Szolg. és Keresk. Bt.	50
Vj-166/98	Államilag elismert diploma nyújtásának kilátásba helyezése a szükséges jogi feltételek nélkül alkalmas a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására	8. § (2) a)	Nemzetközi és Magyarországi Tudományos Parapszichológiai és Metafizikai Oktató-Kutató Intézet és Szövetség	100
Vj-168/98	Lakáshitelhez jutás biztos lehetőségének kilátásba helyezése életbiztosítási fedezet mellett anélkül, hogy az ehhez szükséges jogi háttér biztosított lett volna, alkalmas a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására	8. § (1) a) 8. § (2) a)	MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és Bizt.közv. Kft. AXA-Colonia Biztosító Rt.	3.000 3.000
Vj-174/98	Valótlan tényközlést tartalmazó reklám-kitétel a versenytörvénybe ütközik	8. § (2) a)	OTTHON Magyar-Osztrák Lakástakarekpenztár Rt.	1.000
Vj-181/98	A fogyasztó döntését befolyásoló lényeges körülménynek minősül valamely lap megjelenési példányszáma	8. § (2) c)	Egyesült Kiadói Holding Kft.	500
Vj-3/99	A reklám aszerint lehet fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas, hogy mit üzen a célzott megrendelői körnek	8. § (2) a)	Newawe Kereskedelmi és Médiaszolgáltató Kft.	100
Vj-9/99	A hirdetésben a „legnagyobb választék” kifejezés használata, noha a hirdető az új termék értékesítésére nem jogosult, alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8. § (2) a), c)	Körgyűrű M0 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	500
Vj-18/99	Ugyanazon könyv eltérő címekekkel történő kiadása alkalmas a fogyasztók megtévesztésére	8. § (2) a)	New Angel Kft.	500
Vj-20/99	Csomagküldő kereskedelemben a katalógusban közölt valótlan adat a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas	8. § (2) a)	OTTO Katalógusáruház Kft.	500

Vj-22/99	Devizaárfolyamoknak a sajtóban oly módon való közzététele, hogy a címzett nincs feltüntetve, megtévesztheti a fogyasztót	8.§ (2) a)	Citibank Rt.	100
Vj-28/99	Tanfolyamok államilag elismert szakképesítés megszerzhetőségének hamis látszatával történő szervezése fogyasztó megtévesztő lehet	8.§ (2) a)	Gutenberg Művelődési Otthon	100

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-38/99	Reklámban a TV3 referenciakénti feltüntetése alkalmas a fogyasztók megtévesztésére	8.§ (1)	Első Általános Barter Központ Kft.	500
Vj-52/99	Vásárlással egybekötött nyereményakcióról szóló tájékoztatás a határidő lejártá után alkalmas a megtévesztésre	8.§ (2) c)	Nestlé Hungária Kft.	1.000
Vj-73/99	Az árengedménybe vont áru téves megjelölése alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8.§ (2) c)	SPAR Magyarország Kft.	500
Vj-74/99	Szakképzést folytató intézményként való reklámozás, törvényes vizsga és oklevél ígérete alkalmas a megtévesztésre	8.§ (2) a)	Szivárvány Gépgyártó és Kereskedelmi Kft.	500
Vj-75/99	A hitelkamat futamidejének elhallgatása alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8.§ (2) a)	WO-LA-X Zálogházak Kft.	100
Vj-88/99	A jótállással rendelkező gépkocsik olajcseréjével kapcsolatos hiányos tájékoztatás a verseny- törvénybe ütközik	8.§ (2)	Globál-Autotech Műszergyártó és Forgalmazó Kft.	100
Vj-90/99	A folyószámlahitel felvételével kapcsolatos hiányos tájékoztatás a versenytörvénybe ütközik	8.§ (2) a)	CIB Középeurópai Nemzetközi Bank Rt.	1.000
Vj-93/99	Felsőfokú jelző használata, ha az nem igazolt, alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8.§ (2) a)	FŐTAXI Autóközlekedési és Szolgáltató Rt.	200
Vj-94/99	Vérnyomásmérők hitelesítése hiányának elhallgatása fogyasztó megtévesztő	8.§ (2) b)	Mikrolab Gazdasági Munkaközösség	1.000
Vj-95/99	Termékmismertető elküldése a fogyasztóhoz, a termék iránti érdeklődés felkeltésének eszközeként értékelendő	8.§ (2) a)	Biogál-Teva Pharma Gyógyszerforgalmazó Rt.	1.000
Vj-105/99	A GSM adapter alkalmazásával elérhető meg- takarításról szóló reklám alkalmas a fogyasztók megtévesztésére	8.§ (2) a)	KERN Communications Systems Kft.	600
Vj-130/99	Hirdetőtablán közölt, nem létező kedvezmény ígérete, alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8.§ (2) a)	D.K. Örökláng Ke- gyeleti Szolgáltató Bt.	100
Vj-131/99	Reklámfilmben sugárzott, az áru árával, illetve az engedmény tényével kapcsolatos információ alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8.§ (2) a)	Shop in TV Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	500
Vj-132/99	A devizabetétek kamatkondícióira vonatkozó közleményeknek valósnak és pontosnak kell lenniük	8.§ (2) a)	Polgári Kereskedelmi Bank Rt.	2.000
Vj-153/99	Befektetési jegyek hozamaira vonatkozó tájékoztatásnak pontosnak kell lennie	8.§ (1)-(2) a)	K&H Alapkezelő Kft.	1.000

Vj-155/99	Személy- és haszongépjármű nettó gyári áron való értékesítéséről szóló hirdetés alkalmas a fogyasztók megtévesztésére	8.§ (2) a)	AUTÓMÉRY Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	100
Vj-157/99	„Egyszerűen legjobb” kifejezés használata a reklámtevékenységben alkalmas a fogyasztó megtévesztésére	8.§ (2)	R + C Kft.	100
Vj-164/99	Tárgyilagos összehasonlítás nélkül a felsőfok alkalmazása a reklámban megtéveszti a fogyasztót	8.§ (2)	Masterschool Nyelvtanító Kft.	600
Összesen: 31 határozat				21.400

Az erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. V. fejt.)

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-161/98	Üzleti kapcsolatától elzárkózás alacsony értékesítési ár alkalmazása miatt	21.§ c)	INTERCOM Kft.	1.000
Vj-5/99	Díjsomag előfizetési díjainak indokolatlan mértékű emelése	21.§ b), f)	Kábelkom Nyiregyháza Kft.	500
Vj-10/99	Gáznyomás szabályozó és gázmérő óra felszerelési díjának gáztörvénybe ütköző alkalmazása	21.§ a)	DDGáz Rt, DDGáz Épszolg Kft., DDGáz Gázmű Kft., DDGáz Szerviz Kft.	3.000 3.000 3.000 3.000
Összesen: 3 határozat				13.500

A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos eljárások (Tpvt. IV. fejt.)

Vj szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege ezer Ft
1. Hivatalból indult eljárások				
Vj-148/98	Magyar Könyvvizsgálói Kamara	horizontális	törvénysértés megállapítása 11.§ (2) a)	5.000
Vj-1/99	Magyar Állatorvosi Kamara	horizontális	törvénysértés megállapítása 11.§ (2) a)	1.000
Vj-137/99	Magyar Orvosi Kamara	horizontális	törvénysértés megállapítása egyédi mentesítés 17.§ (1)	1.000
Összesen: 3 határozat				7.000

A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése (Tpvt. VI. fejtet)

	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa	A határozat	A bírság összege ezer Ft
Vj-171/98	Henkel Magyarország Termelési és Kereskedelmi Kft. Kemikál Építőanyagipari Rt. barcsi gyára	23.§(1) a) vállalkozás rész megszerzés (vertikális)	engedélykérési határidő elmulasztása bírság 300eFt; engedélyezve	300
Vj-178/98	Westpharma Gyógyszerkereskedelmi Rt. Prevenció Konszulting Gazdasági Tanácsadó Kft. Pharmaprevent Gyógyszerkereskedelmi Rt.	23.§(1) b) irányításszerzés csoporton belül (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás bírság 200 - 200 eFt; engedélyezve	400
Vj-180/98	Westpharma Gyógyszerkereskedelmi Rt. Coloniapharma Gyógyszerkereskedelmi Rt.	23.§(1) b) irányításszerzés csoporton belül (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztása bírság 400eFt; engedélyezve	400
Vj-12/99	Creditanstalt-IB Értékpapír Rt. HYPO-Securities Hungária Rt.	23.§(1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	hivatalból, engedélykérés elmulasztása bírság 100eFt; engedélyezve	100
Vj-96/99	Csemege-Julius Meinel Ipari és Kereskedelmi Rt. ALFA Kereskedelmi Kft. (Vf.É. 12/1999.)	23.§(1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélykérés elmulasztása bírság 1mFt; engedélyezve	1.000
Összesen: 5 határozat				2.200

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) 1999 évben a **fogyasztók döntésének tisztességtelen befolyásolása** ügycsoportban 65 versenytanácsi határozat született. Ebből 44 esetben került megállapításra jogsértés és 31 esetben pedig a Versenytanács bírságot szabott ki 21.400 e Ft összegben.

Sok eljárás érintette a pénzügyi szolgáltatások piacait. A folytatott versenyfelügyeleti eljárások többségében nem került sor marasztalásra. Ennek hátterében az áll, hogy a fogyasztói sérelem mögött nem mutatható ki a szolgáltató versenytörvényi szabályokba ütköző magatartása. Legmagasabb bírság kiszabására az **MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és Biztosításközvetítő Kft.** és az **AXA-Colonia Biztosító Rt.** elleni ügyben (Vj-168/1998) került sor (3-3.000 eFt). Az eljárás során a Versenytanács azt vizsgálta, hogy az AXA-Colonia „Lépcsőzetes szolgáltatású életbiztosítás”-ának értékesítése sérti-e a versenytörvényt. A két eljárás alá vont vállalkozás ügynöki- együttműködési megállapodást kötött az életbiztosítások közvetítésére. A Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont vállalkozások a fogyasztói döntés tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartást tanúsítottak azáltal, hogy prospektusaikban, illetve szóbeli tájékoztatásaikban a megkötendő életbiztosítás fedezete melletti lakáshitelhez jutási lehetőséget, többszörös állami támogatást és átlagon felüli hozamot ígértek a fogyasztóknak, holott ennek feltételei nem voltak biztosítva.

A **CIB Bank Rt.** a CIB XL magánszámla szolgáltatás csomagjával kapcsolatos tájékoztatásáról azt állapította meg a Versenytanács, hogy az eltér a tényleges jellemzőktől és feltételektől (Vj-90/1999). A **Polgári Kereskedelmi Bank Rt.** által egyes gazdasági napilapokban megjelentetett, a devizabetétek kamatfeltételeire vonatkozó közlemények sem voltak tényszerűek (Vj-132/1999). Sértette a versenytörvényt a **Citibank Rt.** azon magatartása (Vj-22/1999), hogy devizaárfolyamát - a sajtó útján - címzett megnevezése nélkül közölte a fogyasztókkal. Versenytörvénybe ütközik a valótlan tényközlést tartalmazó reklám-kitétel is, mint az **Otthon Lakástakarékpénztár Rt.** (Vj-174/1998) megtévesztő 40%-os hozamígérete, amelyre figyelem felkeltésként a „Mindenhol jó, de a legjobb otthon” közmondás különféle változatait használták.

Több eljárás folyt a nem iskolai rendszerű, piaci alapon működő **oktatási, képzési tevékenységet** végző vállalkozásokkal szemben, azok hirdetési, tájékoztatási gyakorlatával kapcsolatban. Visszatérő hiányosság az, hogy a képzési hely nem rendelkezik megfelelő feljogosítással, elismeréssel, akkreditációval, ennek ellenére olyan látszatot kelt, mintha elismert, minőségi oktatást tudna garantálni. A **Nemzetközi és Magyarországi Tudományos Parapszichológiai és Metafizikai Oktató-Kutató Intézet és Szövetség** (Vj-166/1998) azzal sértette meg a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmát, hogy a szükséges jogi feltételek megléte nélkül ígért államilag elismert diplomát. A Versenytanács hasonlóan elmarasztalta a **Gutenberg Művelődési Otthont** (Vj-28/1999), mert tanfolyamait a tényleges körülményektől eltérően államilag elismertnek szervezte, illetve hirdette meg.

A bírság összegét a művelődési otthon anyagi erejéhez mérten, valamint annak szakmai tevékenységét figyelembe véve szabta ki a Versenytanács. A **Klifhold' 90 Bt.** ellen indított eljárás (Vj-151/1998) során a Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont vállalkozás az Astoria Idegennyelvi Oktatási Központ fantáziánévvvel, a „javasolt és minősített nyelviskola” szóhasználatával, valamint a szórólapokon használt jelekkel tisztességtelenül befolyásolta a fogyasztókat, mivel az iskoláknak kerülniük kell minden olyan jel- és szóhasználatot, amely megalapozatlanul ruházza fel szolgáltatásukat előnyös tulajdonságokkal. Marasztalással zárult a **Szivárvány Gépgyártó és Kereskedelmi Rt.** ellen indított eljárás (Vj-74/1999) is, mivel belföldön szervezett tanfolyamainál idegen nyelvű elnevezését, illetve cégforma rövidítését használta, amely általában külföldi tulajdonosra enged következtetni, ami azonban az adott esetben nem volt igaz; magát a szakképesítési törvény alapján szakképzést folytató intézménynek titulálta, valamint e törvény alapján leteendő vizsgát és megszerzendő oklevelet ígért, holott ennek feltételei nem teljesültek.

Számos eljárás indult a megtévesztő, félrevezető **kiadói tevékenységgel, illetve lapterjesztéssel** kapcsolatos tájékoztatás miatt. Jellemző probléma a sajtótermékek vonatkozásában a példányszámokra vonatkozó túlzás, míg egyes kiadók gyakorlatában az újra kiadott művek címeivel való manipuláció. Elmarasztalta a Versenytanács az **Egyesült Kiadói Holding Kft.-t**, mert megállapította, hogy az eljárás alá vont által kiadott Otthon című folyóirat példányszámáról egy időszakos kiadványban kétszer megjelent valótlan adat alkalmas a fogyasztók tisztességtelen befolyásolására (Vj-181/1998), hiszen a hirdetőik számára lényeges, döntést befolyásoló körülménynek számít valamely lap megjelenési példányszáma. Valós adat is jelenhet meg azonban a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását célzó módon: a **Newawe Kereskedelmi és Médiaszolgáltató Kft.-t** azért marasztalták el (Vj-3/1999), mert az általa üzemeltetett rádióadó reklámjaiban a hallgatók létszámára vonatkozóan megyei adatokat használt fel városi szintű tevékenységére. A Versenytanács ebben az esetben

kimondta, hogy a reklám aszerint lehet fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas, hogy mit üzen a célzott megrendelői körnek, mire hívja fel a figyelmet.

Megtévesztő volt a **New Angel Kft.** azon magatartása, hogy ugyanazt az írásművet két különböző címmel is kiadta, és ezért a félrevezetésért a Versenytanács elmarasztalta a vállalkozást (Vj-18/1999).

Egyes piacokon a kínálat növekedésével erősödik az árverseny, ami gyakran **árengedményekben, akciókban, nyereményjátékokban, időszakos kedvezményekben** nyilvánul meg. A **GAMETECH Kft.** és a **GAME MASTER Kft.** ellen indított eljárásban (Vj-157/1998) a Versenytanács kimondta, hogy egy szolgáltatás, adott esetben egy játéktérlem szolgáltatása kedvező díjának közlése, majd annak nem minden esetben (azaz nem az összes érintett játékgépen) történő teljesítése alkalmas a fogyasztó megtévesztésére. A **GAMETECH Kft.** az általa szervezett „Egyet fizet kettőt kap” akció reklámjaiban meghirdetett kedvezményeket csak bizonyos esetekben, csak az átállítható számlálójú játékgépeknél alkalmazta. Megtévesztő lehet az árengedménybe vont áru téves megjelölése, mint a **SPAR Magyarország Kft.** (Vj-73/1999) által szervezett akció esetében, ahol a szórólapokon az akcióstól eltérő termék fényképe jelent meg. A fogyasztói döntésre hatással vannak a nyereményjátékok is, így a játékban való részvétel feltételeiről szóló tájékoztatás elmaradása, annak hiányos volta jogsértő lehet. A **Nestlé Hungária Kft.** szaloncukor vásárláshoz kötődő nyereményakciója során a részvételt biztosító szelvény visszaküldési határideje nem szerepelt a plakátokon és a csomagokon.

Az **Euroweb Rt.** internet honlapján a Net Fax szolgáltatását hirdelve elmulasztotta a helyi hívás költségére vonatkozó tájékoztatást. A Versenytanács határozata kimondta, hogy a szolgáltatás árával kapcsolatos lényeges információ elhallgatása is jogsértő (Vj-149/1998).

A vállalkozások értékesítési tevékenysége során használt reklámfogások, a termék jellemzése, a **megtévesztő szó- és jelhasználat, illetve a felsőfokú jelzők alaptalan használata** is tisztességtelenül befolyásolhatja a fogyasztót. A Versenytanács a felsőfokú jelzők használatát sajátos összehasonlító reklámként itéli meg, ebből következően főszabályként igényt tart azokra az adatokra, bizonyítékokra, amelyekkel e kijelentéseket igazolni tudják. A **Főtaxi Rt.** ellen indított eljárásban (Vj-93/1999) a Versenytanács megállapította, hogy az érintett vállalkozásnak a legnagyobb kocsiparkra, a legtöbb megrendelésre, a legolcsóbb rendelési lehetőségre vonatkozó szórólapon közölt állításai a beszerzett és egymással összevetett versenytársi adatok alapján nem voltak valóságosak. Ugyancsak megtévesztésre alkalmas a hirdetésben használt „legnagyobb választék” kifejezés, ha a hirdető az új termék értékesítésére nem is jogosult. A **Körgyűrű M0 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Vj-9/1999) hirdetési lapban közzétett reklámjaiban bizonyos autómárkák védjegyeire, illetve azok új típusainak értékesítésére, „speciális” kereskedésre és „legnagyobb” választékra utaló állításai nem támaszthatók alá.

A fogyasztók szakismeretének hiánya, az információs egyenlőtlenségek miatt különösen érzékeny területét jelenti a versenyfelügyeleti eljárásoknak az **egészségügyi szolgáltatásokkal, gyógyászati termékekkel** kapcsolatban indult ügyek köre. Ezen a területen – figyelemmel a fogyasztók fokozottabb kiszolgáltatottságára – különös jelentősége van a tényszerű, túlzásokat nélkülöző tájékoztatásoknak. A **Biogál-Teva Pharma Gyógyszerforgalmazó Rt.** azon

tájékoztatása, hogy az általa forgalmazott műanyagzsákos infúziók együtt kezelhetők a háztartási hulladékkal, a Versenytanács határozata szerint megtévesztésre alkalmas (Vj-95/1999). Az állítások valósága esetén sem lehet eltekinteni bizonyos jogi- és egészségügyi hulladékkezelési általános előírásoktól, amelyekről a termék ezen tájékoztatója elvonhatja a figyelmet. Hasonlóképpen megtévesztő hatása a termékekkel kapcsolatos lényeges információ elhallgatása: marasztalással zárult a **Mikrolab Gmk.** ellen indított eljárás (Vj-94/1999), mert a vállalkozás nem tudatta fogyasztóival, hogy az általa forgalmazott vérnyomásmérő nem rendelkezik hitelesítéssel.

2.) 1999 évben a **versenyt korlátozó megállapodások tilalmába** ütköző ügycsoportban a Versenytanács 15 ügyben hozott határozatot. A Versenytanács 3 esetben szabott ki bírságot 7.000 e Ft összegben. Az év folyamán több önszabályozó jogosítvánnyal rendelkező szervezet ellen indult eljárás.

A **Magyar Könyvvizsgálói Kamara** (Vj-148/1998) etikai szabályzatának egyes rendelkezései a kamara minimál díjaihoz képesti lényegesen alacsonyabb díjtételeken való ajánlattétel és megbízás vállalást megengedhetetlennek minősítették, ezen túl pedig különféle módokon (a rábeszélés, az összehasonlítás, az ügyféltoborzás, a gyorsaság és minőség feldicsérésének tilalma, a díjazásra vonatkozó információ adás, az újságokban, folyóiratokban való reklámozás tilalma stb.) korlátozták a tagok hirdetési lehetőségeit. A minimál árakkal kapcsolatosan a Versenytanács egyrészt megállapította, hogy ezek kiadására nincsen törvényes felhatalmazása a kamarának, s már ezek engedély nélküli közzététele is versenytörvényt sért, másrészt pedig egyértelműen versenykorlátozónak minősítette mind e rendelkezések célját, mind pedig hatását. A Versenytanács részletesen elemezte az egyes hirdetési szabályok verseny- és reklámtörvényhez való viszonyát, s ennek alapján a szabályok nagy részét (pl. díjak közzétételének tilalma) versenykorlátozónak minősítette, másokról pedig megállapította, hogy

azok összhangban vannak a törvényes rendelkezésekkel (pl. összeköttetésekre való hivatkozások, illetve túlzott várakozás ébresztésének tilalmai).

A **Magyar Állatorvosi Kamara** (Vj-1/1999) az etikai kódexében kimondta, hogy az állatorvos a kamara által jóváhagyott minimál díjknál alacsonyabb árért nem dolgozhat. Rendelkezett arról is, hogy bizonyos körülmények fennállása esetén a fizetési késedelem kötelező szankciója, hogy az állatorvosnak meg kell tagadnia a szerződéskötést. Ezen túl pedig a hirdetésekben a kedvezőbb árakra, valamint engedményekre való utalások elkerülését várja el. A Versenytanács az etikai szabályzat jelzett pontjairól megállapította, hogy azok a versenykorlátozás tilalmába ütköznek.

A **Magyar Orvosi Kamara** (Vj-137/1999) etikai szabályzatában is a minimál árak kikényszerítésére, valamint az orvosi reklám korlátozására vonatkozó szabályokat vizsgálta a GVH. A kamara - az Állatorvosi Kamarához hasonlóan - jogosult közzétenni ajánlott minimál díjakat, de ezen túlmenve etikai követelményként fogalmazta meg azt is, hogy az orvosok ennél olcsóbban ne vállaljanak munkát (bár ingyenes ellátást megenged). Részletes rendelkezéseket tartalmaz az etikai szabályzat az orvosi hirdetésekre és a reklámozásra. Míg részletesen körülírja azt, hogy mikor és hogyan, milyen formában engedhető meg a hirdetés, addig a reklámozást teljes egészében tiltja. A minimál árakra vonatkozó rendelkezéseket a Versenytanács a már korábbi esetekben jelzetteknek megfelelően bírálta el, azaz jogsértőnek találta.

3.) 1999 évben a **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés** tilalma ügycsoportban 35 versenytanácsi határozat született. A Versenytanács 3 esetben szabott ki bírságot 13.500 e Ft. összegben.

A KÁBELKOM Nyíregyháza Kft. (Vj-2/1999) által tanúsított piaci magatartás vizsgálata eredményeképpen a Versenytanács visszaélésnek minősítette az eljárás alá vont által alkalmazott szolgáltatási megállapodás egyik szerződési feltételét, miszerint „a havi szolgáltatási díjat a szolgáltató jogosult módosítani”, mindössze az előfizetőt kell tájékoztatnia a tervezett változtatást megelőzően 30 nappal. Az idézett szerződési feltétel - mint egyoldalú díjváltoztatási jog - indokolatlan előnyt biztosít a szolgáltatónak, mert a díjemelésnél figyelembe vevendő szempontok meghatározására egyoldalúan jogosítja fel az eljárás alá vont vállalkozást anélkül, hogy a szerződéses partnerek által kiszámítható lenne a mindenkori teljesítés időpontjában esedékes díj. A szolgáltatási megállapodás nem rendelkezett arról sem, hogy a megváltozott díj el nem fogadása esetén hogyan jön létre a szerződésmódosítás.

1999-ben a Versenytanács a legsúlyosabb erőfölénnyel való visszaélésnek a **Déldunántúli Gázszolgáltató Rt. és három leányvállalatának** törvénysértő magatartását ítélte, amit a viszonylag magas, összesen 12.000 eFt-os bírság is kifejez (Vj-10/1999).

Az eljárás alá vont vállalkozások a gázellátásba bekapcsolódó fogyasztóktól a gázszolgáltató tulajdonát képező mérőóra és nyomásszabályozó felszerelését - ami a szolgáltatás megkezdésének előfeltétele - 7500 Ft-os díj ellenében végezték. A Versenytanács szerint visszaélés történt akkor, amikor olyan munkafázisok elvégzéséért számítottak fel díjat, amelyek nélkülözhetetlenek a törvényben rögzített kizárólagos jogaik és az ezzel járó

kötelezettségeik teljesítéséhez. A számlában feltüntetett tevékenységek bármelyikének elhagyása ugyanis veszélyeztette volna a gázszolgáltatás biztonságát.

A jogi monopóliumot élvező vállalkozás olyan közérdekű tevékenységet lát el a fogyasztásmérő és a nyomásszabályozó beszerelésekor, amelyért díjat csak akkor és olyan mértékben számíthatna fel, ha és amire jogszabály kifejezetten feljogosítja, márpedig jogszabály a tevékenység egyes mozzanatairól ellenkezőleg rendelkezik, amennyiben díjmentes bekapcsolás előtti ellenőrzésről és nyomásszabályozó szerelésről intézkedik.

A Versenytanács tehát megállapította, hogy a közös erőfölényben levő eljárás alá vont vállalkozások olyan pótlólagos forrást biztosítottak maguknak, amelyet sem jogszabályi felhatalmazás, sem pedig szakmai indok nem támaszt alá. A jogok és kötelezettségek egyensúlyának indokolatlan megbontása pedig gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősül.

Az üzleti kapcsolattól való indokolatlan elzárkózás miatt mondta ki a jogsértést a Versenytanács az **INTERCOM Rt.** Budapest ellen (Vj-161/1998), és 1.000 eFt. bírság kiszabásával szankcionálta. A TESCO Áruház a „Titanic” című film video változatát a szállító INTERCOM által ajánlott árnál olcsóbban hirdette értékesíteni. Az INTERCOM ekkor megtagadta a filmek leszállítását, sőt minden más termék szállítását is felfüggesztette.

A Versenytanács határozatában rámutatott, hogy az ajánlott fogyasztói ár kikényszerítése különösen a kiskereskedelmi áruházláncok esetében alkalmas arra, hogy korlátozza a gazdasági versenyt. Ezen túl a kiszolgálás megtagadása közvetlen beavatkozást jelent egy független vállalkozás üzletvitelébe, amely magatartás önmagában is alkalmas a gazdasági verseny korlátozására. A magatartás versenyellenes azért is, mert alkalmas arra, hogy a műsoros videokazetta forgalmazást végző többi vállalkozót elriassza a versenytől, a piacra lépni szándékozókat pedig attól visszatartsa. Az üzleti kapcsolattól való elzárkózás gazdaságilag nem indokolható, mivel egyrészt az INTERCOM állításával szemben alkalmatlan a kalózkidások elleni küzdelemre, másrészt ellentétes a fogyasztók érdekeivel, és bizonyított a kikényszerített áruniformizálás piaci viszonyokat torzító hatása.

4.) Összefonódások ellenőrzése:

Ebben az ügycsoportban 5 esetben került sor bírság kiszabására az engedélykérési határidő elmulasztása miatt 2.200 e Ft összegben.

A GVH 2000. évi érdemi bírság kiszabási adatai

I.

2000 évben a Versenytanács 223 határozatot hozott. Ebből bírság kiszabására 50 esetben került sor 157.140 e Ft összegben.

Ügycsoportok szerinti bontás

	Határozat darabszám	Bírság (e Ft.)
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)	32	46.600
Versenykorlátozó megállapodás (Tpvt. IV. fejezet)	3	96.000
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)	5	11.800
Vállalkozások összefonódása: kérelem elmulasztása (Tpvt. VI. fejezet)	10	2.740
Összesen:	50	157.140

II.

Bírság kiszabó Vt. határozatok részletezése

A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. III. fejezet)

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-158/1999	A reklámban valamely áru értékének megjelölése, majd ennek áthúzása és mellette alacsonyabb eladási ár feltüntetése – különösen, ha az ebben rejlő üzenetet erősítő szöveg és képi környezet is megállapítható – alkalmas arra, hogy a fogyasztó számára különösen előnyös vásárlás látszatát keltse (VfÉ. 10/2000.)	8. §(2)d)	TV Shop Kft.	500
Vj-160/1999	Megtévesztésre alkalmas a tájékoztatás, ha az abban lévő tények, állítások valóságtartalma nem is valószínűsíthető (VfÉ. 4/2000.)	8. §(1) 8. §(2)a)	Karma Team Kft. és Smart Line Kft	1000
Vj-170/1999	Hitel nyújtására vonatkozó reklámban a „fedezet nélküliség” megjelölés olyan lényeges információ, ami hatással lehet a döntésre (VfÉ. 4/2000.)	8. §(2)a)	Budapest Hitel és Fejlesztési Bank	5000
Vj-172/1999	A kifejezéseknek a mindennapi életben használt jelentésétől eltérő használata alkalmas a fogyasztó megtévesztésére (VfÉ. 3/2000.)	8. §(1) 8. §(2)a)	Varius Kulturális Szervezési és Kereskedelmi Szövetkezet	100
Vj-182/1999	Valamely árura „örökgarancia” vállalása, miközben rögzített időbeli határa van, alkalmas a fogyasztó megtévesztésére (VfÉ. 3/2000.)	8. §(2)a)	Medicor Elektronikai Rt.	1000
Vj-190/1999	A fogyasztó megtévesztésre alkalmasság megállapítható azon az alapon is, hogy a reklám felkelti a vásárlási kedvet az akciós áru iránt, ami magával vonja a nem akciós áru iránti vásárlási kedv növekedését is (VfÉ. 4/2000.)	8. §(2)c)	Obi System Centrale Magyarország Kft.	500
Vj-193/1999	A hirdetéssel kapcsolatos jogsértés miatt kiszabott bírságot növelő tényező, ha az információ a fogyasztók nagyon széles köréhez jut el és a betegekben a gyógyulás alap nélküli reményét kelti (VfÉ. 6/2000.)	8. §(2)a)	On-Clinics International Hungary Egészségügyi Kft.	5000
Vj-200/1999	Vagyonbiztosítás esetén annak közlése, hogy milyen értéken térítik meg a kárt, a szolgáltatás lényeges eleme (VfÉ. 5/2000.)	8. §(2)a)	Generali-Providencia Biztosító Rt.	1000
Vj-1/2000	Az értékesítés során nyújtandó ajándékokról adott, a valósághoz képest túlzó tájékoztatás alkalmas a fogyasztó megtévesztésére (VfÉ. 7/2000.)	8. §(2)c)	Berma Profil Kft.	1000
Vj-2/2000	Az „eredeti” jelzöt valamely árura addig lehet jogszerűen használni, amíg a felhasznált alapanyag nem kerül megváltoztatásra (VfÉ. 5/2000.)	8. §(2)a)	Olympos Top Kft.	1000

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-3/2000	Valamely árujelző megtevesztésre alkalmasság megállapításának nem akadálya, ha az árujelző címke hátoldalán tüntetik fel az eligazító adatokat (VfÉ. 5/2000.)	8. §(2)a)	Sagál Szeszipari Termelő és Forgalmazó Dinasztia Rt. Black-Bulls Kereskedelmi és Vállalkozási Kft.	200 500
Vj-5/2000	A fogyasztó megtevesztésére alkalmas az olyan rendszer működtetése, amely nem képes biztosítani a reklámban foglaltak megvalósítását (VfÉ. 7/2000.)	8. §(2)a)	Mega Toys Bt.	1000
Vj-7/2000	Versenyjog sértés megállapítása esetén magasabb bírság kiszabására ad alapot, ha a jogsértést elkövető korábbi hasonló kifogásoló versenytanácsi határozat alapján nem változtatott a jogsértő magatartásán (VfÉ. 6/2000.)	8. §(2)a)	MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és Biztosításközvetítő Rt. Signál Biztosító Rt.	4000 2000
Vj-17/2000	Különböző helyeken (szórólap, Hírlevél) közzétett díjaknál magasabb díjak érvényesítése alkalmas a fogyasztó megtevesztésére (VfÉ. 6/2000.)	8. §(2)a) 8. §(2)b)	Matáv Rt.	500
Vj-28/2000	Valamely jogszabály értelmezésének megkönnyítésére készült körlevél, amennyiben a jogszabály ismerete nélkül nem ad kellő eligazítást a jogszabály alkalmazására, a fogyasztó megtevesztésére alkalmas (VfÉ. 7/2000.)	8. §(2)a)	Mivelle Orvostudományi és Informatikai Szolgáltató Kft.	100
Vj-30/2000	Az összehasonlító reklám sértheti a versenytársak érdekeit és emellett a fogyasztók megtevesztését tiltó rendelkezésbe is ütközhet (VfÉ. 7/2000.)	8. §(2)a)	Büki Üdítő Kft.	3000
Vj-34/2000	Az igénybevett hitel után járó kamatra és a havi törlesztő részletre vonatkozó pontatlan tájékoztatás alkalmas a fogyasztó megtevesztésére (VfÉ. 9/2000.)	8. §(2)a)	Raiffeisen Bank Rt.	1000
Vj-42/2000	Az árurol adott tájékoztatásnak már a tájékoztatás kézhezvételekor kell minden alapvető adatra vonatkozóan pontosnak lenni (VfÉ. 7/2000.)	8. §(2)a)	Metro Holding Hungary Kereskedelmi Kft.	500
Vj-44/2000	A szünetelés intézménye alkalmatlan a már hosszabb ideje tartó helytelen adatközlés utólagos jóvátételére (VfÉ. 9/2000.)	8. §(2)a)	Bank Austria Creditanstalt Rt.	3000
Vj-52/2000	A megtevesztő reklámnak a kampány ideje alatti kijavítása csak a bírság kiszabásánál vehető figyelembe, de a felelősség megállapításának nem képezi akadályát (VfÉ. 9/2000.)	8. §(2)c)	V.R.A.M. Távközlési Rt.	5000
Vj-53/2000	Valamely hirdetés akkor nem ütközik a versenyjogba, ha a hirdetés lényegét tekintve igaz, a részleteket tekintve pedig pontos (VfÉ. 7/2000.)	8. §(1)	Délmagyarország Könyv és Lapkiadó és Nyomdaipari Kft.	500
55/2000	A fogyasztók megtevesztésére alkalmas az olyan áru akciós árusításának reklámozása, amely nem áll rendelkezésre kellő mértékben (VfÉ. 7/2000.)	8. §(2)a)	BricoStore Hungaria Barkácsáruház Kft.	500

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-66/2000	A „legjobb árak” és a „legjobb áruválaszték” feltételnek a reklámozás teljes ideje alatt és minden üzleti percben igaznak kell lennie (VfÉ. 9/2000.)	8. §(2)a) 8. §(2)c)	Mistral Computer World Kft	500
Vj-68/2000	Változó kamatra vonatkozó szerződéses kikötés esetén a kamat változatlanul tartása alkalmas a fogyasztó döntések tisztességtelen befolyásolására (VfÉ. 9/2000.)	8. §(1)	Citibank Rt. Budapest	5000
Vj-95/2000	A tájékoztatás tartalmáért a tájékoztatást adó tartozik versenyjogi felelősséggel, függetlenül attól, hogy átvett és továbbadott, vagy eredetileg is tőle származó információról van szó (VfÉ. 10/2000.)	8. §(2)a)	Lázár Fix Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.	100
Vj-103/2000	A TT Family Betéti Társaság megtévesztő tájékoztatása az áru áráról (VfÉ. 12/2000.)	8. §(2)a)	TTT Family Bt.	500
Vj-107/2000	A tájékoztatás tartalmáért a tájékoztatást adó tartozik versenyjogi felelősséggel, függetlenül attól, hogy átvett és továbbadott, vagy eredetileg is tőle származó információról van szó (VfÉ. 10/2000.)	8. §(2)a)	Schnell und Fix Kft.	100
Vj-111/2000	A Brendon Kft. valótlan tájékoztatása az áru áráról (VfÉ. 11/2000.)	8. §(2)a)	Brendon Gyermekruházati Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	500
Vj-146/2000	Rossmann Mo. Kft üzleteiben a 9x13-as színeskép szolgáltatását a „legjobb, legolcsóbb, leggyorsabb”-ként hirdeti és ez nem felel meg a valóságnak (nincs közzétéve)	8. §(2)a)	Rossmann Magyarország Kft.	500
Vj-149/2000	A Raiffeisen Bank Rt megtévesztő tájékoztatása a szolgáltatás forgalomba hozásának (VfÉ. 12/2000.)	8. §(2)a)	Raiffeisen Bank Rt.	500
Vj-154/2000	A MATÁV Rt hiányos tájékoztatása a „Hív6” akciójáról (VfÉ. 1-2/2001.)	8. §(2)a)	Matáv Rt.	500
Vj-175/2000	Az Auchan Magyarország Kft akciós katalógusában a Bosch BSA porszívóról téves, — valószínűsíthetően fogyasztó megtévesztő — tájékoztató jelent meg (nincs közzétéve)	8. §(2)a)	Auchan Magyarország Kft.	500
Összesen: 32 határozat				
46 600				

Az erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. V. fejt.)

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság eFt
Vj-8/2000	Visszaélésszerű magatartásnak minősül, ha a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás alkatrészeket csak a márkaszervíz-hálózat tagjai részére értékesít (VfÉ. 9/2000.)	21. § c)	Philips Magyarország Kft.	4000
Vj-21/2000	Nem lehet az ügyletkötéstől indokoltan elzárkózni, ha a vállalkozás műszakilag képes szolgáltatni és jogi akadálya sincs a szolgáltatásnak (VfÉ. 9/2000.)	21. § c)	Matáv Rt.	5000

	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	A kiszabott bírság
Vj-57/2000	A szolgáltatás nyújtása piaci magatartás, függetlenül attól, hogy profitot eredményez-e vagy sem (VfÉ. 9/2000.)	21. § h)	Érd Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala	300
Vj-106/2000	A Budapesti Elektromos Művek Rt. jogsértő módon tett ajánlata a közüzemi szerződés módosítására (VfÉ. 11/2000.)	21. § a),c)	Budapesti Elektromos Művek Rt.	2000
Vj-119/2000	A GYÉPISZ Kft. árukapcsolás (VfÉ. 12/2000.)	21. § b),f)	GYÉPISZ Kft.	500

**A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok
2000-ben (Tptv. IV. fejezet)**

	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege e Ft
1. Hivatalból indult eljárások				
Vj-147/1999	EURO-Elzett Kft. Sopron	vertikális	törvénysértés megállapítása	5000
Vj-64/2000	METRO Holding Hungary Kft. SPAR Magyarország Kft. Délhús Rt. Debreceni Hús Rt. KOMETA Hungary Rt. Falcotrade Rt. Pápai Hús Rt. Ringa Húsipari Rt. Zalahús Rt. Gyulai Húskombinát Rt. ⁷² (VfÉ. 10/2000.)	vertikális és horizontális elemek	törvénysértés megállapítása	30000 20000 11000 4000 4000 3000 3000 2000 2000 1000
Vj-97/2000	Innovatív Gyógyszergyártók Egyesülete, Magyar Gyógyszergyártók Országos Szövetsége, Generikus Gyógyszergyártók és Forgalmazók Magyarországi Érdekvédelmi Egyesülete (VfÉ. 9/2000.)	horizontális árkartell	törvénysértés megállapítása	5000 5000 1000
Összesen: 3 határozat				96.000

A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése 2000-ben (Tpv. VI. fejezet)

	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa	A határozat
Vj-152/1999	MATÁV kábelTV Kft. (Marcibányi Téri Művelődési Központ) (VfÉ. 5/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 100e Ft engedélyezve
Vj-178/1999	MATÁV-kábelTV Kft. (Marcali Város Önkormányzat) (VfÉ. 5/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 100e Ft engedélyezve
Vj-188/1999	Bau Holding AG és ILBAU GmbH Deutschland (STRABAG Bau AG Köln) (VfÉ. 6/2000.)	23. § (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 1500e Ft, engedélyezve
Vj-189/1999	PHOENIX Pharma Gyógyszerkereskedelmi Rt (Westpharma Gyógyszernagy kereskedelmi Rt.) (VfÉ. 10/2000.)	23. § (1) b) irányításszerzés (vertikális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 190e Ft engedélyezve
Vj-207/1999	Csopak Szövetkezeti Rt. és a Győri Sütőipari Kft. (Miskolci Sütőipari Kft.) (VfÉ. 5/2000.)	23. § (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 100e Ft engedélyezve
Vj-71/2000	MATÁVkábelTV Kft (SAT-ELIT 2000 Kft) (VfÉ. 9/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	hivatalból, engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 200e Ft engedélyezve
Vj-72/2000	MATÁVkábelTV Kft (Esztergom Város Önkormányzata) (VfÉ. 9/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	hivatalból, engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 150e Ft engedélyezve
Vj-73/2000	MATÁVkábelTV Kft (Wirepress Kft) (VfÉ. 9/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 100e Ft engedélyezve
Vj-74/2000	MATÁVkábelTV Kft (Tele Elektronika Kft) (VfÉ. 11/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 200e Ft engedélyezve
Vj-78/2000	MATÁVkábelTV Kft (Délkábel Kft) (VfÉ. 9/2000.)	23. § (1) a) vállalkozás rész megszerzés (horizontális)	hivatalból, engedélykérési határidő elmulasztás, bírság 100e Ft engedélyezve
Összesen: 10 határozat			2.740 e Ft.

Mindösszesen: 50 határozat	157.140 e Ft.

III.

A Versenytanács határozataiból adódó néhány megállapítás

- 1.) 2000 évben 86 versenytanácsi határozat született a **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását** érintő rendelkezések alapján. Ebből 40 esetben került megállapításra jogsértés, melyek közül 32 esetben összesen 46.600 e Ft bírságot szabott ki a Versenytanács.

A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának terén a 2000. év nem hozott alapvető változást a korábbi években tapasztalható tendenciák tekintetében. Továbbra is kiemelten veszélyeztetett terület maradt a **pénzügyi szolgáltatások piaca**.

Visszatérő problémaként jelennek meg a bankok gyakorlatában a hitelfelvétellel kapcsolatos információanyagban közzétett kamatkikötések. Az egyes bankok fix vagy változó kamatozást kötnek ki, melyet speciális lehetőségként hirdetnek meg, s így az esetleges fogyasztók számára kínált előnyök között kerülnek felsorolásra. A **Citibank Rt.** (Vj-68/2000) változó kamatozása személyi kölcsönre vonatkozó tájékoztató tevékenységében a termékre vonatkozó lényeges információ nem szerepelt. A bank ugyanis egyrészt szerződésben vállalt kötelezettsége teljesítését kezdettől fogva olyan elhallgatott kritériumhoz kötötte mint a konstrukció jövedelmezősége, másrészt a változó kamatot jellemző kockázatot kizárólag a fogyasztóra hárította. A Versenytanács az ügyben a bírság összegének (5000 e Ft) megállapításakor figyelembe vette, hogy a jogsérelem számottevő, a piaczavaró hatás azonban nem bizonyult jelentősnek.

A **Raiffeisen Bank Rt.** (Vj-34/2000) által forgalmazott „Raiffeisen Személyi Kölcsön” elnevezésű termék esetében egyes hirdetések nem tartalmaztak minden feltétlenül szükséges adatot ahhoz, hogy a fogyasztók a hirdetés üzenetét egyértelműen fogják fel, reális képet kaphassanak a hirdetés által kínált szolgáltatásról, így elhallgatva a kamatváltozási lehetőséget, változatlan törlesztő részleteket ígért. Határozatában a Versenytanács utalt arra, hogy a marasztalt magatartás a reklámoknak csak kis hányadát érintette, ezért viszonylag alacsony összegű bírság (1000 e Ft) kiszabására került sor.

Az **MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és Biztosításközvetítő Kft.** valamint a **Signal Biztosító Rt.** (Vj-7/2000) együttesen kínált „MBI Otthonteremtés” elnevezésű, lakáshittel kombinált életbiztosításra vonatkozó prospektusaikban azon piaci helyzetet vették alapul, melyben az életbiztosítások piacát túlkínálat, a lakáshitel piacot túlkereslet jellemezte. A potenciális fogyasztók a prospektus alapján elsősorban arról szereztek tudomást, hogy lakáshoz vagy lakáskörülményeik javításához hitelhez juthatnak, így háttérbe szorult az a tény, hogy a termék lényege az életbiztosítás. A biztosító ezen túlmenően a fogyasztókkal való szerződés megkötésekor még nem rendelkezett olyan banki kapcsolatokkal, melyek alapján biztosítani tudta volna az évekkel később csedékes hitelnyújtást, csak hónapokkal később sikerült eredményes megegyezésre jutnia egy bankkal. Emellett a hirdetési anyagok lényeges tulajdonságként tüntették fel a hitelhez jutás biztos lehetőségét, holott a bank ugyanolyan szigorú bonitásvizsgálat alá kívánja vetni a biztosító ügyfeleit, mint azokat, akik más fedezetet kínálva közvetlenül a banktól vennék fel a kölcsönt. A tájékoztatás további pontatlan és félrevezető állításokat is tartalmazott, így például állami támogatásként tüntette fel azon adókedvezményt, mely minden életbiztosítási konstrukció esetén jár.

A Signal Biztosító Rt-vel szemben a Versenytanács 2000 e Ft bírságot szabott ki. Az elmúlt évben hasonló ügyben már elmarasztalt MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és

Biztosításközvetítő Kft ismételt marasztalására került sor. Tekintettel arra, hogy a korábbi döntés nem volt hatással e piaci szereplő magatartására, a Versenytanács az újabb eljárásban magasabb összegű bírság (4000 e Ft) kiszabását látta indokoltnak.

A **gyógyászati, természetgyógyászati termékek és szolgáltatásokkal** kapcsolatban lezajlott versenyfelügyeleti eljárások azoknak a fogyasztóknak a fokozott védelmére hívta fel a figyelmet, akik nem rendelkeznek kellő felkészültséggel ahhoz, hogy hirdetésekben megjelent tudományos minősítések valóságtartalmát megítéeljék.

Hirdetésben közre adott, megtévesztésre alkalmas tudományos jellegűnek feltüntetett eredmények, adatok miatt került sor marasztalásra az **On-Clinics International Hungary Egészségügyi Kft**-vel szemben az általa a férfiak szexuális működési zavarainak gyógyításával kapcsolatosan nyújtott szolgáltatásokhoz kapcsolódóan (Vj-193/1999). A különösen súlyos téves információ közlése miatt az ügyben a Versenytanács bírságot szabott ki (5000 e Ft).

A **Lázár Fix Bt**-vel és a **Schnell und Fix Kft**-vel szemben az általuk forgalmazott optikai segédeszközökhöz kapcsolódóan (Vj-95/2000 ill. Vj-107/2000) indult eljárás, melynek lezárásakor jelképes összegű (100-100 e Ft) bírság kiszabására került sor. A hirdetésekben hivatkozott orvosi szakvéleményeket illetően a Versenytanács megállapította, hogy a tájékoztatás tartalmáért a tájékoztatást adó tartozik versenyjogi felelősséggel, függetlenül attól, hogy átvett és továbbadott vagy eredetileg is tőle származó információról van-e szó.

Több eljárás indult a **kereskedelmi hálózatok időszakos akcióihoz** kapcsolódóan, amikor is az akciós reklámkiadványok téves információt tartalmaztak.

A Versenytanács a hiba szándékosságától függetlenül versenysértőnek ítélte a **Metro Holding Hungary Kft.** (Vj-42/2000) akciós katalógusában hiányos és pontatlan tájékoztatást adott a 'Trinát lakk és egy „átfesthető tapéta” tekintetében. A Versenytanács álláspontja szerint a fogyasztónak a hiányos és pontatlan tájékoztatást követően további tájékozódási kötelezettsége nem áll fenn. A versenyjogilag releváns jogsértés akkor vizsgálendő, amikor a fogyasztó a tájékoztatást kézhez kapja – a tájékoztatásnak a lényegét tekintve igaznak, a részleteket illetően pontosnak kell lennie. (5000 e Ft bírság)

Az **Auchan Magyarország Kft.** (Vj-175/2000) akciós prospektusában meghirdetett Bosch BSA porszívó helyett a valóságban egy hasonló gyártmányú, azonban alacsonyabb teljesítményű és kedvezőtlenebb műszaki paraméterekkel rendelkező porszívót lehetett akciós áron kapni. (5000 e Ft bírság)

Az akciós tájékoztatással kapcsolatosan döntő szempont, hogy a hirdetési anyagból a fogyasztó a döntéséhez szükséges kellő adatokat megszerezhesse, ezért a nagyméretű kiskereskedelmi láncok akciós hirdetéseiben előforduló tévedések azok szándékosságától függetlenül a fogyasztó gazdasági érdekeinek sérelmére vezethetnek.

Közvetlenül megvalósuló sérelemnek tekinthető, ha a megtévesztően hirdetett akciós termék beszerzése érdekében keresi fel az áruházat a fogyasztó, és a kiválasztott termék nem a reklámanyagban megadott termékjellemzőkkel rendelkezik.

További, közvetett fogyasztói sérelem is kialakulhat azáltal, hogy az áruházak által az akciók során alkalmazott, impulzív vásárlást serkentő marketing eszközök hatására a fogyasztó olyan árukat is megvásárol, melyeket eredendően egyáltalán nem, vagy nem az adott áruházban állt szándékában beszerezni. Az **OBI System Centrale Magyarország Kft.** ellen indult ügyhöz (Vj-190/1999) kapcsolódóan a Versenytanács utalt arra, hogy a megjelentetett képpel és rendkívül alacsony árral tévesen jelölt termékismertetés szerepet játszhat abban,

hogy felkeltse a fogyasztók vásárlási kedvét nemcsak az akciós, hanem az azon kívül eső árucikkek iránt is, a fogyasztók és a versenytársak hátrányára. (5000 e Ft bírság).

- 3.) 2000 évben a **versenyt korlátozó megállapodások tilalma** ügycsoportban a Versenytanács 17 érdemi határozatot hozott. Ebből 9 esetben állapított meg jogsértést és 3 esetben szabott ki bírságot 96.000 e Ft összegben.

Hivatalból indult eljárás a hazai piacon gyógyszergyártással és forgalmazással foglalkozó vállalkozások három szövetsége (az **Innovatív Gyógyszergyártók Egyesülete**, a **Magyar Gyógyszergyártók Országos Szövetsége** és a **Generikus Gyógyszergyártók és Forgalmazók Magyarországi Érdekvédelmi Egyesülete**) ellen (Vj-97/2000). E szövetségek közös döntést hoztak arról, hogy tagjaiknak a támogatott gyógyszerek fogyasztói árának 8,5 %-os növelését ajánlják július 1-i bevezetéssel, s ennek nyomán 67 vállalat juttatott el – döntő részben egységesen 8,5 %-os mértékű – áremelési bejelentést az Egészségügyi Minisztériumhoz és az Országos Egészségbiztosítási Pénztárhoz, valamint a nagykereskedőkhöz és a patikák számítógépes rendszereit kezelő rendszergazdákhöz. A vizsgálat kezdeti szakaszában valószínűsíthető volt, hogy az áremelés egységes mértékében való megállapodás versenytörvénysértést jelent, s az áremelés közeli időpontja olyan fokú veszélyt jelent, melynek megakadályozása indokolt, ezért ideiglenes intézkedés elrendelésére került sor, melyet az eljárás alá vontak megtámadtak, de a bíróság helyben hagyott. A Versenytanács a jogsértést az eljárást lezáró határozatában megállapította, s bár a jogsértés jellege (árkartell) a legkeményebb versenyjogsértésnek minősíthető, s a jogsértő áremelés következtében fél év alatt is 10 milliárdos nagyságrendű árbevételi többletet realizálhatott volna az ágazat, a kiszabott bírság – tekintettel az enyhítő körülményekre – csupán figyelmeztető jellegű, jelképes összegű lett (összesen 11.000 e Ft). Enyhítő körülményként vette figyelembe a bírság kiszabásakor a Versenytanács azt, hogy a szövetségek elsődleges szándéka a támogatott gyógyszereknél a támogatás alapjául elfogadott árak megállapításában érintett hatóságok (EüM, OEP stb.) – a korábbi kormányhatározatoknak és ígéreteknak megfelelő, de hónapok óta halogatott – ártárgyalásokra készítése volt, továbbá hogy az ideiglenes intézkedés nyomán azonnal visszavonták ajánlásukat, s az eljárás folyamán együttműködtek a GVH-val.

A **METRO** és a **SPAR** által a húsiipari vállalatokkal (**Délhús és társai**) a húsvéti sonkavásárra kötött közös megegyezősnek (Vj-64/2000.) azt a kikötését találta a Versenytanács versenytörvénybe ütközőnek, amely szerint a húsiipari vállalatok vállalták, hogy a METRO és a SPAR részére alkalmazott – a megállapodásban meghatározott – eladási árakhoz képest legalább 5 %-kal magasabb árakon értékesítenek csak más eladóknak. Ez a megállapodás alapvetően tehát – nagy piaci részesedésű kereskedelmi vállalatok és nagyszámú, nagy piaci részesedésű termelő vállalkozás – vertikális jellegű megállapodása volt. Fő hatása a kereskedelmi vállalatok közötti verseny korlátozása, hiszen a kifogásolt árklauzula a megállapodásban részt nem vevő más kereskedelmi vállalatokat hozta

versenyhátrányba. Ugyanakkor horizontális elemei is voltak, hiszen a megállapodás része volt az ajánlott beszállítói árakban való megegyezés is, ami centrumárként működve a húsipari vállalatok közötti árversenyt is korlátozta. Tekintettel arra, hogy a kifogásolt kikötés elsősorban a két kereskedelmi vállalatot védte az árversenyben, hiszen közvetett módon a megállapodás meghatározta a más kereskedők felé alkalmazható minimális gyártói árakat, ezért a kiszabott – összesen 80.000 e Ft-os – bírság meghatározó részét (30.000 e Ft-ot illetve 20.000 e Ft-ot) nekik kell megfizetni, s ennél kisebb összeget (összesen 30.000 e Ft-ot) fizet a nyolc húsipari vállalat.

Az épületzárak egy fajtáját a bevéső zárat előállító **EURO-Elzett Kft. Sopron** nagyszámú nagykereskedővel kötött – azonos tartalmú – kereskedelmi szerződéseinek, valamint a márkakereskedőivel kötött márka-nagykereskedelmi megállapodásainak versenykorlátozó

kikötése (a beszerzési ár alatti áron való eladás tilalma) bizonyult verseny törvénybe ütközőnek (Vj-147/1999.). A vállalat kérte, hogy a kikötést mentesítse a Versenytanács a versenykorlátozási tilalom alól. Nem tudta azonban bizonyítani, hogy ennek a kikötésnek az alkalmazása esetén a törvényben meghatározott mentesítési feltételek teljesülnek, s a fogyasztók számára előnyt jelentene, ezért a negatív piaci hatások (a márkán belüli nagykereskedők közötti árverseny megszűnik, megkönnyíti a nagykereskedők közötti árösszehangolást, garantálja a viszonteladók számára a minimális profitot, korlátozza a fogyasztók felé alkalmazható árengedmények mértékét) egyértelműsége miatt a jogsértést a Versenytanács megállapította, a kikötés további alkalmazásától eltiltotta, s 5.000 e Ft bírsággal is sújtotta.

- 3.) 2000 évben **gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába** ütköző magatartás miatt indult eljárásokban a Versenytanács 56 határozatot hozott. Ebből 19 ügyben volt megállapítható a visszaélésszerű magatartás: 15 volt kizsákmányoló típusú, 4 pedig korlátozó típusú. A Versenytanács 7 eljárásban állapított meg súlyos jogsértést, amelyek közül 5 esetben szabott ki bírságot 11.800 e Ft összegben.

A fogyasztók a kábeltelevíziós szolgáltatók programcsomagjainak tartalmát, díjváltoztatásuk közlésének módját, havi előfizetési díjaik túlzott emelését kifogásolták. A programcsomagok tartalmával kapcsolatban gyakran panaszkodtak, hogy a magyar nyelvű kereskedelmi műsorok csak a drágább programcsomagra való előfizetéssel hozzáférhetőek. E magatartás észleléskor a Versenytanács az eljárás legfeljebb hat hónapos szünetelését rendelte el azzal a feltétellel, hogy a szolgáltató vállalja a kifogásolt magatartás további folytatásától való tartózkodást, konkrétan például a programcsomagok módosítását. Olyan eset is előfordult például a tiszakécskei kábeltelevíziós ügyben (Vj-119/2000), hogy a szolgáltató **GYÉPISZ Kft.** a népszerű műsorok vételét az HBO mozicsatorna igénybevételehez kötötte, ezzel árukapcsolást valósított meg, mellyel a fogyasztók választási lehetőségét is korlátozta. (5000 e Ft bírság)

2000-ben a Versenytanács a legsúlyosabb erőfölénnyel való visszaélésnek a **MATÁV Rt.** azon magatartását találta, amikor a monopol helyzetű szolgáltató az Internet Protokoll alapú hálózaton történő, nagykereskedelmi jellegű nemzetközi beszéd és fax átvitelt (VoIP) kizárólag a koncessziós előnyre. Az erőfölénnyel való visszaélés, mint tényállás bizonyításának kulcsa az érintett piac meghatározása volt. Az eljárás alá vont az Internet

Protokoll alapon továbbított nemzetközi telefon szolgáltatást a kapcsolt távbeszélő szolgáltatással egy piacon levőnek tekintette. A Versenytanács nem osztotta ezt az érvelést, hangsúlyozta, hogy a VoIP szolgáltatás olyan nagykereskedelmi jellegű távközlési szolgáltatás, melyet ésszerűen nem helyettesít más szolgáltatás. A MATÁV Rt. piaci helyzeténél fogva, támaszkodva a közcélú távbeszélő szolgáltatásban élvezett kiváltságaira, hosszabb távon olyan árat tud kínálni, amely versenytársainál jelentősen alacsonyabb, erőfölényét könnyen kiterjesztheti a kapcsolt piacra. A Versenytanács megállapította, hogy a MATÁV indokolatlanul zárkózott el a szerződéskötéstől.

A közvéleményt foglalkoztató téma volt a **Budapesti Elektromos Művek Rt.** új számlázási rendszere (Vj-106/2000). A versenytanácsi határozat bizonyítottan találta az eljárás alá vont szolgáltató erőfölénnyel való visszaélését azon fogyasztóival szemben, akik különböző megfontolásokból a fogyasztásmérő havi leolvasása és a ténylegesen mért fogyasztás szerinti díjfizetés mellett döntöttek. A Versenytanács jogsértőnek minősítette az ELMŰ új számlázási rendszerének azon elemeit, melyek az átállással kapcsolatos költségeket a fogyasztóra terhelték (pld. a fogyasztásmérő állásának saját költségen való postai továbbítása.) A Versenytanács a rendszer bevezetése során gyakorolt hibajavítást együtt értékelve a

hatékonyságot növelő új rendszer piaci szükségességével, a bírságot az eljárás alá vont piaci súlyához viszonyítva jelképes összegben (2000 e Ft- ban) szabta ki.

A **Philips Magyarország Kft.** (Vj-8/2000) ügyben a verseny-felügyeleti eljárás feltárta, hogy az eljárás alá vont vállalkozás csak szervízhálózatának tagjai számára értékesített Philips márkájú alkatrészeket, és ezzel a jótállás alá tartozó tartós fogyasztási cikkek szervizelésében élvezett erőfölényét fokozatosan kiterjesztette az ellenszolgáltatás fejében végzett karbantartó, javító szolgáltatásra is. A Versenytanács határozatában a végső fogyasztó érdekeit szem előtt tartva és nem vonva kétségbe a márkavédelem jelentőségét, kifejtette, hogy a fogyasztó elvárhatja készülékének Philips alkatrésszel való megbízható javítását hálózaton kívüli szervizben is, hiszen nincs ok annak feltételezésére, hogy más szervizek silány munkát végeznének. A Versenytanács a kifogásolt magatartás – a szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás – jogellenességét megállapította, és rendelkezett a magatartás további folytatásának megtiltásáról. Ennek alapján a Kft. az alkatrésszel való kiszolgálást nem tagadhatja meg, ugyanakkor lehetősége van meghatározni azokat a diszkriminációmentes feltételeket, amelyekkel az árubeszerzés a vevők számára megoldható. A Versenytanács a vállalkozás forgalmi adataihoz igazodóan, figyelemmel a Kft. piaci szerepére 4000 e Ft összegű bírságot állapított meg.

Érdekes versenyjogi problémát vetett fel **Érd város Polgármesteri Hivatala** által kiadott helyi közéleti lap az „Érdi Újság” körül kialakult vita (Vj-57/2000/24). Az eljárás alá vont a versenytárs piacról való kiszorítására alkalmas módon (önkormányzati támogatást is felhasználva) ingyenesen hozta forgalomba a hetente megjelenő lapot. A Polgármesteri Hivatal a tájékoztatási kötelezettségére hivatkozott: a lapban közlik az önkormányzati testület rendeleteit, a bizottsági ülésekről szóló beszámolókat, a helyi eseményekről való tájékoztatásokat. Az újság a hivatalos információkon kívül viszont tárcákat, jegyzeteket is publikált, valamint reklámokat is közzé tett. A versenytársként piacra lépett Érdi Tükör közéleti havilap a Versenytanács megállapítása szerint hatékony gazdálkodással behozhatatlan versenyhátrányba került a közpénzből fenntartott ingyenes önkormányzati lappal szemben. Lényeges hangsúlyozni, hogy nem önmagában az ingyenesség jogsértő, hanem ha az együtt jár a versenytársak kiszorítására való alkalmassággal. Az adott esetben ez utóbbi feltétel azáltal teljesült, hogy az önkormányzati lap jellege, tartalma alapján piaci alapon való

kiadásra is alkalmas lett volna. A Versenytanács határozatában kimondta, hogy a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése során szabadon dönthet tájékoztatási feladatainak ellátása során a választott megoldásról, azt azonban mindenkor figyelembe kell vennie, hogy eljárása jogszabályt – adott esetben versenytörvényt – nem sérthet. A Versenytanács marasztaló határozatában 300 e Ft bírsággal sújtotta az eljárás alá vont polgármesteri hivatalt. Az ingyenesség nem önmagában jogsértő, hanem csak akkor lehet az (de ekkor sem feltétlenül az), ha a lap egyértelmű piaci jellegével párosul. Másrészt a határozatból az is következik, hogy ingyenes lapban reklám közzététele nem jogsértő, sőt, ha az elégséges a költségek fedezésére, akkor az ingyenesség még piaci jellegű tartalom esetén sem jelent versenyjogi értelemben „túlzottan alacsony árat”.

4.) **Összefonódások ellenőrzése:**

Ebben az ügycsoportban 10 esetben került sor bírság kiszabására az engedélykérési határidő elmulasztása miatt, 2.740 e Ft. összegben.

B.) FEJEZET

Néhány versenytanácsi határozatban foglalt bírság indoklása

I. A Vtv. alkalmazási körében

A Vtv. 48. § (1) – (2) bek. rendelkezik a bírság megállapításának elveiről rendszeréről. Ezek a szabályok rendkívül általánosak, széles körű mérlegelésre adnak lehetőséget és alig nyújtanak segítséget a konkrét számszerűség meghatározásához.

„48. § (1) A bírság összegét úgy kell megállapítani, hogy az legalább harminc százalékkal meghaladja a jogsértő magatartással elért anyagi előnyt vagy a fogyasztóknak és a versenytársaknak okozott kár összegét, de annak legfeljebb kétszeres lehet. Különös méltánylást érdemlő esetben a bírság a harminc százalékos mérték alatt is megállapítható.

(2) Jogosulatlan anyagi előny vagy kár hiányában a bírság összegét az eset körülményeire – különösen a versenyhez fűződő érdek veszélyeztetésének mértékére – tekintettel kell megállapítani.”

Az első öt évben a bírság kiszabás fő módszerévé a – versenytörvény által csak másodlagos „kisegítő” jellegű szabálynak tekintett – „mérlegeléssel” történő bírságolás vált.

A következőkben ismertetünk néhány versenytanácsi határozat indokolási részletet, amely a bírság kiszabásának alapját képezte:

Vj-49/91: Húsipari Vállalatok magatartása a Vtv. 14.§ (1) bekezdésébe ütközik. Ezért a Versenytanács összesen 4.780.000.- Ft. bírságot szabott ki.

Az eljárás alá vontak gazdasági versenyt korlátozó magatartásával a fogyasztóknak és a versenytársaknak okozott kár konkrét összege nem volt megállapítható. Adódott ez abból, hogy az 1991. I. félévi piaci helyzetben a megállapodás konkrét haszna a résztvevők számára az árcsökkenés optimalizálásának lehetőségében jelentkezett. Ez magasabb ár elérésére adott lehetőséget, mint amennyi versenyhelyzetben kialakuló ár lett volna. Az eltérés konkrét mértéke azonban még megközelítően sem számszerűsíthető. Ezért a bírságot a Versenytanács a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján az eset összes körülményeire tekintettel állapította meg.

A bírság összegét a Versenytanács az 1991. évi I. félévi, a Budapesti Húsnagykereskedelmi Közös Vállalaton keresztül lebonyolított tökehús forgalomtól függően, vállalatonként differenciáltan, 10 ezer és 1100 ezer forint között állapította meg.

A bírság megállapításánál a Versenytanács enyhítő körülményként értékelte, hogy az eljárás alá vontak között létrejött gazdasági versenyt korlátozó megállapodás jelentős részben egy, a korábbi gazdaságirányítás feltételei között kialakult intézményrendszer továbbéléséből adódott, melynek meghaladására – a lefolytatott vizsgálat és a Versenytanács által tartott tárgyalás tapasztalatai alapján – az eljárás alá vontak is törekedtek.

Vj-23/91: A Miskolci Postaigazgatóság magatartása a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősült. A Versenytanács 403.400.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a bírságalap meghatározásánál az 1991. január 1-jétől augusztus 31-ig terjedő időt vette figyelembe. Ezen időszak kiesett árbevételéből indult ki az összegszerűség

meghatározásánál. A kiesett árbevétel 838.500.- Ft. amelyből – a Sasliók kialakult, piaci helyzetének megingása előtti időszak, az 1991. I – IV. havi fedezeti hányad 37%-os mértékével kiszámítva – levonta a tevékenység megszűnése miatt fel nem merült közvetlen költségek összegét, 528.255.- Ft-ot. Az így megmaradt fix költségek összege és a kiesett nyereséget, az ún. fedezeti összeget figyelembe véve a bírságalap tehát 310.255.- Ft. Miután a bírság összegét a Vtv. 48. § (1) bekezdés alapján úgy kell megállapítani, hogy az legalább 30%-kal meghaladja a jogsértő magatartással a versenytársnak okozott kár összegét, ezért 30%-kal emelt bírság összege kerekítve 403.400.- Ft.

Vj-132/91: A Versenytanács megállapította, hogy a Full Product Kft. és a Gráf Ker. Kft. jogsértést követett el, mert a FOGYI tablettá reklámozása során valós tény fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon állított. A Versenytanács egyenként. 3.000.000.- Ft. bírságot szabott ki.

Az adott esetben a törvénysértéssel okozott kár, illetve az azáltal szerzett jogosulatlan előny – mint bírságalap – konkrét megállapítására nem volt mód, mert megállapíthatatlan volt, hogy a megtévesztésre alkalmas reklámozással miként van okozati összefüggésben a tablettá forgalma. Ezért a Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján az eset összes körülményekre figyelemmel állapította meg. Ennek során tekintettel volt az eljárás alá vontak által üzleti titokként kezelni kért egyes adatokra (a FOGYI tablettá forgalmazásával elért bevételre, illetve a reklámkampányra fordított összegre) is.

Vj-93/95: Az Unió Lap- és Könyvkiadó Kft. fogyasztó megtévesztő magatartást tanúsított. A Versenytanács 100.000.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a kiszabott bírság összegét kimutatható anyagi előny, illetve kár hiányában a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján határozta meg a verseny tisztaságához fűződő érdekek veszélyeztetettségének mértékére figyelemmel.

Vj-97/95: A Versenytanács megállapította, hogy a DIAVIA Klíma Ipari Centrum Rt. a fogyasztók megtévesztésére alkalmas hirdetést tett közzé. A Versenytanács 1.000.000.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a bírság összegének megállapítása során a Vtv. 48. § (2) bekezdése szerint figyelemmel volt a kérelmezett éves forgalmára, a jogsértés durva voltára és arra, hogy a szolgáltatás magas költségeire tekintettel a jogsérelem anyagiakban ugyan tehető, de kevés szám fogyasztói réteget érintett.

Vj-108/95: Az UNILEVER Élelmiszer és Mosószergyártó Rt. a Rama margarin forgalomba hozatala során elhallgatta, hogy a termék összetétele a használatra kihatóan megváltozott. A Versenytanács 30.000.000.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdése rendelkezésének megfelelően mérlegeléssel állapította meg, amelynél figyelembe vette a kérelmezett cég nagyságát, forgalmi adatait, valamint a jogsértés körülményeit, a jogsértés súlyát.

Vj-110/95: A Magyar Hitel Bank Rt. magatartása az üzleti tisztességbe ütközött, mert a „Lánchíd” értékjegy kibocsátásának 1993. május 13-i megszüntetése és 1995. február 25-e között – miközben az említett időszakban a lakossági megtakarítások után fizetett kamatok folyamatosan emelkedtek – nem változtatott a „Lánchíd” értékjegy kamatán, jöllehet magán a

„Lánchíd” értékjegyen és annak reklámanyagain is olyan tájékoztatást adott, hogy a kamat mértéke a pénzüpiaci kamatláb változásával együtt mozoghat.

A jogsértő magatartással elért jogosulatlan előny, illetve okozott kár nem volt kimutatható, minek hiányában a Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján 25.000.000.- Ft-ban határozta meg az eset körülményeire tekintettel mindenekelőtt arra, hogy az MHB Rt. az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző magatartást hosszú időn keresztül és a fogyasztók széles körét érintően folytatta.

Vj-134/95: A Magyar PolyGram Hanglemezkiaadó Kft. jogsértést követett el, amikor a teljes hanghordozó áruváltékára vonatkozó kedvezmények nyújtását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy szerződő partnere a szerzői jogi védelem alá már nem tartozó kiadványait kizárólag tőle vásárolja.

A Versenytanács a Vtv. 43. § (1) bekezdés f.) pontja alapján bírságot szabott ki a PolyGram Kft.-vel szemben, amelyet – számszerűsíthető kár illetve jogosulatlan előny hiányában – a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján mérlegeléssel 1.000.000.- Ft-ban határozott meg. Ennek során figyelembe vette, hogy a PolyGram magatartása – különösen annak elterjedése esetén – az adott érintett piacon súlyosan veszélyezteti a verseny fennmaradásához fűződő érdeket. Másoldalról viszont tekintettel volt arra, hogy a PolyGram jogsértő magatartása a kérelmezőt egyelőre csak egy kiadványára nézve érintette hátrányosan.

Vj-165/95: A Kábeltel Budapest Kft. jogsértést valósított meg azzal, hogy általános szerződési feltételek elfogadását igyekezett kikényszeríteni. A Versenytanács 2.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte a Kft-t.

A Versenytanács a Vtv. 43. § (1) bekezdés f.) pontja alapján, figyelemmel a Vtv. 48. § (2) bekezdésében foglaltakra, kimutatható anyagi előny vagy kár hiányában a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján állapította meg, tekintetbe véve azt, hogy a jogsértő magatartás viszonylag nagyszámú fogyasztót érintett.

Vj-176/95: A Bakker Holland Kft. növénytermesztés céljára szaporítóanyagokat forgalmazott. A Kft. a forgalmazott árut lényeges tulajdonságaira valótlán vagy hiányos tájékoztatást adott, illetve esetenként elhallgatta, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak.

A Vtv. megsértése kötelezően bírság kiszabással jár (Vtv. 47. § (1) bekezdés), amelynek összegét a Versenytanács számszerűsíthető anyagi előny és kár hiányában mérlegeléssel állapította meg 1.000.000.- Ft. összegben. Figyelembe vette, hogy az ismert reklamációs hányad a forgalomhoz képest jelentéktelen, nem követhető nyomon a megrendelők saját hibája, amellyel saját természetési adottságaikat, szaktudásukat figyelmen kívül hagyva a szállított növény gondozásába, ápolásába kezdtek.

Vj-63/96: Az OTP Rt. jogsértést valósított meg azzal, hogy a lakáscélú hitelnyújtás szerződéskötési folyamatában azt a látszatot keltette, miszerint az OTP-Garancia Biztosító Részvénytársasággal kötendő biztosítási szerződések a lakáshitel szerződés megkötésének feltétele, továbbá azzal, hogy a lakáskölcsön felvételét szolgáló általános szerződési feltételi 3. pontjában a kamat és a kezelési költség változtatására irányuló egyoldalú szerződésmódosítást „a mindenkori pénzüpiaci helyzet változásától tette függővé”.

A Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdés alapján számszerűsíthető anyagi előny és kár hiányában mérlegeléssel határozta meg 50.000.000.- Ft. összegben, amelynek során figyelembe vette az Rt. pénzügyi súlyát, a halmozott, folyamatos módon, nagyszámú ügyfél terhére történő elkövetést.

Vj-179/96: A Versenytanács megállapította, hogy a Magyar Suzuki Rt. vállalkozó jogsértést követett el, amikor a viszonteladóival való szerződés fenntartását az általa diktált fogyasztói árak alkalmazásához kötötte, majd az 1996. november 14-én kelt körlevelében az ettől való eltérés esetén kikötötte magának az egyoldalú szerződésmódosítás jogát. Az Rt. 30.000.000.- Ft. bírságot köteles fizetni.

A Versenytanács a bírság megállapításánál figyelembe vette, hogy a jogsértés jelentős, széles fogyasztói réteget érint és mérlegelte az elért forgalom nagyságát is. Mindezek alapján az Rt. a Vtv. 48. § (2) bek. szerinti bírságot köteles fizetni.

Vj-234/93: A Versenytanács megállapította, hogy Beauty Post Szépségápolási Csomagküldő Kft. vállalkozó a MINUSKA módszer, a MINCIVITE és BODYLIGHT termékek reklámozásakor jogsértést követett el azzal, hogy azok használata, illetve egészségre gyakorolt hatása tekintetében megtévesztésre alkalmas valótlan, hiányos tájékoztatást adott és egyben elhallgatta, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, illetve azzal, hogy a későbbiekben a MINCIVITE, BODYLIGHT, VITALIGHT, Express 1-2-3 fogyasztó szereknél az áru mibenlétére, használatára megtévesztésre alkalmas, hiányos tájékoztatást adott, továbbá a NEW FORM fogyasztó módszer tekintetében azzal, hogy az áru használatára az egészségre gyakorolt hatására is kiterjedő megtévesztő közlést tett.

A Versenytanács 120.000.000.- Ft. bírságot szabott ki. Ennek összegét pontosan kimutatható anyagi előny, illetve kár hiányában a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján határozta meg. A Versenytanács mérlegeléssel kiszabott bírság összegét az eljárás alá vont által azon árukból lebonyolított forgalom összegéhez közelállóan állapította meg, amely áruk forgalmazása során többirányúan (jogszerűtlen működéssel, a fogyasztók megtévesztésével) is szembekerült a versenyhez, annak tisztaságához fűződő érdekekkel.

Vj-185/94: A Versenytanács megállapította, hogy a Douwe Egberts Compack Kft., az Eduscho Trade Kft., a Kraft Jacobs Suchard Hungaria Kft., a Tchibo Budapest Ipari és Kereskedelmi Kft., és a Nestlé Hungaria Kft. jogsértést követtek el azért, hogy 1994. június, augusztus és október hónapban összehangolt módon emelték termelői áraikat. Sorrendben a következő összegű bírság fizetésére lettek kötelezve: 160.000.000.- Ft., 88.000.000.- Ft., 44.000.000.- Ft., 36.000.000.- Ft., 60.000.000.- Ft.

A Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdésére figyelemmel akként állapította meg, hogy az 1994. év 10. hónapjáig rendelkezésre álló adatok alapján az eljárás alá vontak által megszerzett teljes árbevétel időarányos részének az iparág átlagos jövedelmi szintje alapján számított összegét osztotta fel a piaci részesedésük arányában.

II.

A Tpv. alkalmazási körében

Az **1996. évi LVII. törvény** (a továbbiakban: **Tpv.**) igyekezett finomítani és más alapokra helyezni a bírság megállapításának szabályait. Megjegyzendő ez sem könnyítette meg lényegesen a bírság számszerűsítését.

„78. § (1) Az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság többszörös törvénysértés esetén halmozottan is kiszabható.

(2) A bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

(3) A műsorszolgáltatóval szemben kiszabott bírságot a Műsorszolgáltatási Alapba kell befizetni.

79. § A bírság összege a 24. § szerinti engedély iránti kérelem előterjesztésének elmulasztása esetén legfeljebb napi tízezer forint.”

A következőkben ismertetünk néhány versenytanácsi határozati indoklást arról, hogy miként került a versenytörvényben szabályozott bírság kiszabásra.

Vj-5/97: A Versenytanács megállapította, hogy a Royal Ambassador Kft. több nyereményjátékban jogsértést valósított meg azzal, hogy a fogyasztóknak közvetlenül megküldött küldeményében azt a látszatot keltette, miszerint a fogyasztó, áru rendelése esetén értékes nyereményhez jut. A Versenytanács a Kft-t 20.000.000.- Ft. bírsággal sújtotta.

A Versenytanács az eljárás alá vonttal szemben a többszörös törvénysértésre tekintettel a bírságot a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján halmozottan szabta ki. Figyelembe vette a (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően az eset összes körülményeit, azt, hogy a jogsértő állapot folyamatosan fennáll, hogy a törvénybe ütköző magatartást megalakulása óta, 5 éve tanúsítja az eljárás alá vont. A bírság kiszabásánál nem vette enyhítő körülményként figyelembe, hogy az eljárás alá vont az időközben meghozott Versenytanácsi határozatok alapján módosított módszerén és az egyes döntések alapján változtatott a részvételi szabályzat szövegén.

Vj-160/97: A Versenytanács megállapította, hogy a Swiss Clinique Kft. a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartást tanúsított az '1997/A nagy nyereményjáték' elnevezésű akcióban azzal, hogy a nyereségi esély, a nyeremény értéke, annak mibenléte vonatkozásában megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott a fogyasztóknak. A Versenytanács 10.000.000.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a bírságot a Tpv. 78. § (1) bekezdés alapján szabta ki, figyelembe véve a többszörös törvénysértés tényét is. A bírság összegének meghatározásánál a jogsérelem súlyára, ezen belül a gazdasági verseny veszélyeztetettségének fokára, a fogyasztói érdekek sérelmének kiterjedtségére, valamint a jogsértő állapot időtartamára volt figyelemmel.

Vj-87/98: A Versenytanács megállapította, hogy az OTP Bank Rt. visszaélt gazdasági erőfölényével, amikor az 1997. január 1.- 1998. április 15-e közötti időszakban az „Új Otthon” takarékbetét, mint lakáscélú megtakarítási forma kamatát túlzottan alacsonyan állapította meg, ezért 10.000.000.- Ft. bírságot szabott ki. Az összeg megállapításánál figyelemmel volt a sérelmet szenvedett fogyasztók jelentős számára és arra, hogy bár a kamatsökkenés mértéke túlzott volt, de tendenciája elfogadható.

Vj-99/98: A Versenytanács megállapította, hogy a Kábeltel Budapest Kft. a csillagpontos rendszer 1998. évi havi előfizetési díjait tisztességtelenül állapította meg és ezért 5.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács a bírságot a Tptv. 78. § (1) bekezdése alapján szabta ki. A bírság összegét a Tptv. (2) bekezdésében foglalt szempontok mérlegelésével határozta meg, melynek során tekintettel volt arra is, hogy a Kábeltel már több ízben tanúsított törvénybe ütköző magatartást (99/1996/23. és 7/1997/36. számú határozat).

Vj-168/98: A Versenytanács megállapította, hogy MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és Biztosításközvetítő Kft. és AXA-Colonia Biztosító Rt. a fogyasztói döntés tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartást tanúsítottak. Ezért egyenként 3.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezték a nevezetteket.

A Tptv. 78. § (1) bekezdése alapján a Versenytanács az eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben bírságot szabott ki, melynek összegét a jogsértő állapot hosszú időtartamára, a jogsérelem súlyára, így a gazdasági verseny veszélyeztetettségének fokára, az érintett fogyasztói kör nagyságára, valamint a Biztosító viszonylag alacsony piaci részesedésére figyelemmel határozta meg.

Vj-10/99: A Versenytanács megállapította, hogy a Déldunántúli Gázszolgáltató Rt, a DDGáz Épszolg Kft., a DDGáz Gázmű Kft. és a DDGáz Szerviz Kft. jogsértést követett el, amikor a gázmérő és a nyomásszabályozó felszereléséhez nélkülözhetetlen munkálatok fejében díjat számítottak fel. Ezért a Versenytanács a vállalkozásokat egyenként 3.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte.

A jogsértés miatt kiszabott bírság összege igazodik az eljárás alá vont vállalkozások közös felelősségéhez, az indokolatlanul beszedett díjakhoz és annak figyelembevételével szabta ki a Versenytanács, hogy a jogi helyzet tisztázatlanságát és az erre épülő elfogadhatatlanul tarka gyakorlatot a szakmai ellenőrző és irányító szervek figyelmen kívül hagyása is bátorította.

Vj-132/99: A Versenytanács megállapította, hogy a Polgári Kereskedelmi Bank Rt. által a Világ gazdaság és a Napi Gazdaság című napilapokban 1999. január és szeptember hó között a devizabetétek kamatkondícióira vonatkozóan megjelentetett közlemények alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére. Ezért 2.000.000.- Ft. bírság került kiszabásra.

A Versenytanács a bírságot alacsony összegben állapította meg, mert bár a közlemény hosszú időn keresztül jelent meg, a lapok példányszámából következően nem túl széles körben (inkább szakmai fogyasztók) előtt vált ismertté és nem minden fogyasztó szerzi csakis innen az információt. A Polgári Kereskedelmi Bank Rt. devizabetét állományának összegéből pedig ugyancsak arra lehet következtetni, hogy nem lehet azoknak a fogyasztóknak a száma, akik esetében tényleges befolyást gyakorolt a hirdetés.

Vj-170/99: A Versenytanács megállapította, hogy a Budapest Hitel és Fejlesztési Bank Rt. a „Privát kölcsön” 1998. júliusától indult reklámkampánya során tett azon állítása, hogy a hitel fedezet nélkül nyújtja, illetve, hogy a teljes futamidőre azonos összegű törlesztő részleteket tüntet fel, alkalmas a fogyasztók megtévesztésére. Ezért a Versenytanács 5.000.000.- Ft. bírságot szabott ki a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján. A 78. § (2) bekezdésére tekintettel az összeg megállapításánál arra volt elsősorban figyelemmel, hogy a szerződések számából és összegéből következően nagyszámú fogyasztót érintett; ehhez képest azonban a fedezet tekintetében megtévesztettek aránya nem magas, mert az engedményezést csak az 1999. júniusától kötött szerződésekben alkalmazta. A jogsértés súlyát az is csökkenti, hogy a törlesztő részlet módosulása a jelenlegi kamattendenciák mellett a fogyasztókra nem jelent hátrányos változást.

Vj-30/2000: A Versenytanács megállapította, hogy a Büki Üdítő Kft. 2000. január 15. és február 28. között óriásplakáton megjelent, a „Bomba energiatitalra” vonatkozó hirdetése alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére. Ezért a Versenytanács 3.000.000.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a bírság összegénél értékelte azt, hogy ténylegesen a reklám milyen hatást érhetett el. Hat hétig volt kint a hirdetés, amelyre 24.000.000.- Ft-ot fordított az eljárás alá vont. Azt nem látta a Versenytanács igazoltnak, hogy a hirdetés a piacon jelentős zavart okozva csökkentette más energiatitalok fogyasztását, hiszen január 15-én jelent meg, tehát január végén kezdett tudatosodni üzenete a fogyasztókban. Így a Jump, X Energy Drink, Fever tekintetében – akik év végén léptek piacra – nincs is viszonyítási alap a forgalomcsökkenésre, ismertségük januárban még nem lehetett olyan általános, hogy a törött üvegekből ezekre asszociáljon a fogyasztó. A Detonátor év eleji forgalomcsökkenése nem jelentős a korábbi, négy és fél hónap alatt eladott mennyiséghez képest, ugyanez a forgalomcsökkenés a Bomba esetében is jelentkezett, amelynek az az oka, hogy az ünnepek alatt és szilveszterkor a fogyasztás kiemelkedő; tehát a reklámnak az eladott mennyiségre gyakorolt negatív hatása nem bizonyított. Tekintettel az érintett szűk fogyasztói körre és a kampányra fordított összeghez is arányosítva, a Versenytanács a bírság összegét a jelzett összegben állapította meg.

Vj-97/2000: A Versenytanács megállapította, hogy a Gyógyszergyártók Egyesülete Budapest, a Magyar Gyógyszergyártók Országos Szövetsége és a Generikus Gyógyszergyártók és Forgalmazók Magyarországi Érdekvédelmi Szövetsége döntése és megállapodásuk, hogy ajánlják tagvállalataik számára a támogatott gyógyszerek termelői árának azonos mértékű emelését, alkalmas a gazdasági verseny korlátozására. Ezért nevezetteket bírság fizetésére kötelezte: Gyógyszergyártók Egyesülete Budapest 5.000.000.- Ft, Magyar Gyógyszergyártók Országos Szövetsége 5.000.000.- Ft, Generikus Gyógyszergyártók és Forgalmazók Magyarországi Érdekvédelmi Szövetsége 1.000.000.- Ft.

A Tpv. nem tartalmaz előírást a kiszabható bírság alsó és felső határára; a 78. § (2) bekezdése az eset összes körülményeire alapozott mérlegelést tesz lehetővé.

A mérlegelés fő szempontjai:

- a jogsértés típusa,
- a jogsértés súlyossága,
- a jogsértés tartóssága,
- míg a határozatnak az arányosság és a felelősség követelményeinek is meg kell felelnie. A bírság megtorló természete miatt az eljárás alá vont szubjektív akarati tényezői sem hagyhatók figyelmen kívül.

Az eljárás alá vontak társadalmi szervezetek, vagyonuk nem azonos tagjaik vagyónával, az egész gazdaság szempontjából jelentős árut előállító tagjaik legális érdekképviseletének ellátására alakultak.

A Versenytanács az eset összes körülményeire tekintettel elfogadta védekezésüket abban a tekintetben, hogy szándékuk elsődlegesen a másik tárgyaló félnek a korábbi időszakban kialakítottól eltérő magatartása miatt tárgyalási pozíciójának feltárására való ösztökélést, nem pedig az árverseny korlátozását célozta. Alkalmat teremtett arra, hogy a tagvállalatok a legalitás álarcában tegyenek kísérletet összehangolt árpolitika kialakítására és végrehajtására.

A döntés és megállapodás azonban következményeiben súlyos versenysérelem, az árverseny korlátozásának lehetőségét hordozta magában, vagyis nem tekinthető olyannak, amely ésszerűen viszonylik az elérni kívánt célhoz.

A jogsértés súlyos volta egymagában indokolja a bírság kiszabását. A jogsértés azonban nem volt tartós, az eljárás alá vontak szándéka elsődlegesen nem irányult annak elérésére és fenntartására.

A Versenytanács a jogsértést gerjesztő tényezőket mint

- a jogsértés megismétlése,
- a jogsértés fennmaradása,
- a jogsértés titokban tartására irányuló aktív magatartás, nem talált.

A jogsértést enyhítő körülményként értékelte:

- a kétségtelenül téves helyzetmegítélést,
- a jogsértés gyors befejezését,
- a versenyfelügyelettel való tényleges együttműködést.

Mindezek mellett a bírság összege meghatározásánál figyelemmel volt az eljárás alá vontak anyagi helyzetére, a jogsértésben játszott szerepükre, az adott piacon elismert tekintélyükre.

Vj-217/2000: A Versenytanács megállapította, hogy a Tesco Global Áruházak Rt. szórólapjain és reklámtábláin közzétett hirdetések alkalmasak a fogyasztó megtévesztésére. Ezért a Versenytanács 10.000.000.- Ft. bírságot szabott ki.

A Versenytanács a bírság kiszabásánál a Tpv. 78. §-ban írt összes körülményt (forgalmi adatok, példányszám, stb.) értékelte, súlyosítónak vette azonban figyelembe a kifogásolt magatartások háttéréből eredő verseny veszélyeztetettségét.

C.) fejezet

A versenytanácsi határozatok bírói felülvizsgálata

I.

Összeállítás a Versenytanács által kirótt néhány bírságról és azok bírósági felülvizsgálatáról

A mellékletben **csatolt kimutatás** néhány ügyben a folyamatot mutatja be (hangsúlyozottan nem teljes körű), hogy a bíróságok miként fogadták a Versenytanács bírság megállapítását és annak indokolását az egyes ügyekben. A kép rendkívül vegyes. Minden variáció előfordult. A bíróságok részint helyben hagyták, részint megváltoztatták a bírság összegét. Ez szinte 99%-ban a bírság csökkentését jelentette, vagy teljes törlését, de ez akkor következett be, ha a jogalap is változott, illetve a bíróság nem állapított meg jogsértést. Előfordult az is, hogy a II. fokú bíróság megváltoztatta az I. fokú bíróság bírság ítéletét. Arra is volt példa, hogy a II. fokú bíróság visszaállította a Versenytanács által kiszabott bírság összegszerűségét.

II.

Néhány általános megállapítás

Főleg az első néhány évben a Fővárosi Bíróság gyakorlatilag minden harmadik, a Legfelsőbb Bíróság pedig minden második ítéletében a Versenytanács által kiszabott bírságot mérsékelte, jellemzően és átlagosan az eredeti bírság mintegy kétharmadára. Egy alkalommal a Fővárosi Bíróság nem megváltoztatta a Versenytanács által kiszabott bírságot, hanem az összeg meghatározás indoklásának hiányát eljárási hibaként értékelve, újbóli meghatározás céljából visszaadta az ügyet a GVH-nak.

A bírság összegszerűségének megállapítása a versenytörvény alkalmazásának egyik legnehezebben kezelhető kérdése. Bár a szabályozás némileg változott a Tpv-t-ben a Vtv-hez képest, de a probléma lényege megmaradt. Olyan fogalmi elemeket kell forintosítani, ami szinte lehetetlen: jogsérelem súlya, jogsértéssel elért előny (esetleg nincs is), felek piaci helyzete, stb.

Ahhoz, hogy a jelzett tényezők egzakt módon forintosíthatóak legyenek, olyan programok kidolgozására lenne szükség, aminek költség és időigénye nem biztos, hogy megéri.

A Vtv. 48. § (1) bekezdése szerinti alapelvek (okozott kár, jogosulatlan előny) a versenyfelügyeleti bírság kiszabása során alig került alkalmazásra. A kezdeti „kísérletek” után ilyen jogcímen gyakorlatilag csak a tiltott reklámüggyekben került sor bírság kiszabásra, amikor is a közvéteví média vagy reklámüggyenökség reklámból származó jövedelmét lehetett – mint jogosulatlan előnyt – bírságalapnak tekinteni.

Néhány esetben a bíróság a Vtv. 48. § (1) bekezdésről áttért a Vtv. 48. § (2) bekezdés alkalmazására, azaz mérlegeléssel határozta meg a bírságot, mégpedig az eredetinel alacsonyabb összegben.

Megállapítható, hogy az ügyek nagyobb hányadában a bírság kiszabás alap módszere a „mérlegeléssel” történő bírságolás lett.

A Fővárosi Bíróság érezve a probléma súlyát, a Vj-132/91. sz. Fogyi ügy bírósági tárgyalásán készült jegyzőkönyvben rögzítette azokat a szempontokat – amelyekkel a GVH is egyetértett – amelyeket a bírságolás során mérlegelni kell:

- forgalmi adatok
- a cselekmény súlya
- a jogsértés mértéke
- a magatartás intenzitása
- azok a piaci viszonyok, amelyek között a magatartás megvalósult.

A probléma ezzel azonban nem oldódott meg. A szempontok egyike sem tekinthető ugyanis olyannak, amely alapján objektív módon akár csak hozzávetőlegesen számszerűsíthető kapcsolatot lehetne találni a szempont és a bírság mértéke között, s ilyen szempont valószínűleg a jövőben sem lesz található majd.

A bíróság az eddigiek során akkor változtatta meg a bírságot, ha talált olyan körülményt, amelyet – álláspontja szerint – a GVH nem, vagy nem kellőképpen értékelt a bírság megállapításakor.

A jogerős ítéletek közül például a Fővárosi Bíróság a PANNON Kiadó megtévesztő hirdetéscs ügyében (Vj-84/92.) arra hivatkozva mérsékelte felére a bírságot, hogy a hirdetés csak egy országos napilapban volt olvasható. A Legfelsőbb Bíróság egy kiállítás megtévesztő hirdetésekor (Vj-33/92.) a jogsértést elkövető jóhiszemű, kárenyhítő magatartására tekintettel mérsékelte a bírságot.

A bíróság a Vj-24/92. számú ügyben a bírságmérték részletes indoklásának hiányát olyan lényeges eljárási szabálysértésnek minősítette, amelyet a bírósági szakaszban orvosolni nem lehet, s ezért a bírság meghatározása szempontjából új eljárásra utasította a hivatalt.

III.

Egyes ügyekben a folyamat áttekintése a versenytanácsi határozattól a bírósági ítéletig

A következőkben áttekintünk néhány bírság kiszabási ügyet a versenytanácsi határozatoktól a bírósági ítéletig (I. fok, II. fok, felülvizsgálat).

A **Versenytanács Vj-23/91.** számú határozatában megállapította, hogy a Miskolci Postaigazgatóság jogsértést követett el, mert a Sasfiók BT szerződéses üzletfelei részére olyan díjkedvezményt érvényesített, amellyel a versenytárs Sasfiók BT számára indokolatlan hátrányos piaci helyzetet teremtett. A Versenytanács a Miskolci Postaigazgatóságot 403.400 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács megállapította, hogy a Miskolci Postaigazgatóság az érintett piacon gazdasági erőfölényben van. Nevezett versenyt sértő magatartást tanúsított akkor, amikor

olyan postai díjszabást ajánlott, amely alkalmas volt a Sasfiók BT piaci helyzetének a megingatására. A postai ajánlat kézhezvétele után a Sasfiók BT ügyfeleinek jelentős része átpártolt a postához.

A kedvező ajánlatot a posta kizárólag abban a körben tette meg, amely a Sasfiók BT üzletfeleit jelentette. Emellett ugyancsak jogsértő magatartást tanúsított azzal, hogy az egyik megrendelőre nézve hátrányt helyezett kilátásba az OTP pénzkezelését illetően arra az esetre, ha nem tér vissza a posta ügyfelei közé.

A Versenytanács a posta által megvalósított magatartásokat olyannak értékelte, amelyek alkalmasak a Vtv. 20. § e) pontja szerinti gazdasági erőfölénnyel való visszaélés megállapítására.

A Miskolci Postaigazgatóság a versenytanácsi határozat felülvizsgálatát kérte a Fővárosi Bíróságtól. A **Fővárosi Bíróság 2.K.36034/92. számú ítéletében** a bíróság mértékét 310.000.- Ft-ra mérsékelte a következő indoklással:

A Vtv. 48. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság összegét úgy kell megállapítani, hogy az legalább 30%-kal meghaladja a jogsértő magatartással elért anyagi előnyt, vagy a fogyasztóknak és a versenytársaknak okozott kár összegét, de annak legfeljebb kétszerese lehet. Ezen rendelkezés lehetővé teszi, hogy különös méltánylást érdemlő esetben a bíróság a 30%-os mérték alatt is megállapításra kerüljön. Azt, hogy mi minősíthető különös méltánylást érdemlő esetnek, a jogszabály részletesen nem határozza meg. Miután pedig a törvényhez fűzött miniszteri indoklás az okozott kár megtérítését mint az egyik lehetséges körülményt említi meg, a bíróság nem értett egyet az I. r. alperes azon érvelésével, hogy a különös méltánylást érdemlő eset fennállásának megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha a kár megtérítése már megtörtént. Ennek következtében a bíróság vizsgálta, hogy a felperes esetében van-e mód a kár összegével azonos mértékű bírság meghatározására. A bíróság megítélése szerint a felperest terhelő alapellátási kötelezettség fennállása az elkövetett jogsértés alóli mentesüléshez nem vezethet, arra ellenben a magatartás súlyának értékelése körében ez a tény módot ad, hogy különös méltánylást érdemlő esetként értékelésre kerüljön. Ennek keretében a bíróság figyelembe vette, hogy a felperesi magatartás hátterében a nem nyereséges alapellátási kötelezettség teljesítésének kényszere is szerepet játszott.

Erre figyelemmel a bíróság a bírság mértékét az okozott kár összegével azonos összegre, kerekítetten 310 000 Ft-ra szállította le.

Mindezen indoklás alapján a bíróság az I. r. alperes határozatát a Vtv. 49. § (1) bekezdése alkalmazásával részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó kereseti igényt elutasította.

A **Versenytanács Vj-132/91. számú határozatában** megállapította, hogy a Full Product Kft. és a Gráf Kereskedelmi Kft. jogsértést követtek el azzal, hogy a FOGYI elnevezésű fogyókúra tabletta reklámozása során valós tényként fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon állították. A Versenytanács ezért egyenként 3.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte a két Kft-t.

A Vtv. 47. § (1) bekezdése kötelezően írja elő törvénysértés esetén bírság kiszabását. Az adott esetben a törvénysértéssel okozott kár, illetve az azáltal szerzett jogosulatlan előny – mint bírság alap – konkrét megállapítására nem volt mód, mert megállapíthatatlan volt, hogy megtévesztésre alkalmas reklámozással miként van okozati összefüggésben a tabletta fogalma. Ezért a Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján az eset

összes körülményeire figyelemmel állapította meg. Ennek során tekintettel volt a két Kft. által üzleti titokként kezelni kért egyes adatokra (a FOGYI tableta forgalmazásával elért bevételre, illetve a reklámkampányra fordított összegre) is.

A Versenytanács a Kft-eket azonos mértékben bírságozta, mert a reklámkampány általuk sem vitatottan közös munkájuk volt, – harmadik személyek részvételével – amelyben közreműködésük mértéke nem volt megállapítható már csak azért sem, mert az eljárás során védekezésük irányát módosították. Amennyiben bármelyikük harmadik személy önállóan értékelhető részvételét sérelmezi a fogyasztók megtévesztésében, erre irányuló kérelem előterjesztése útján eljárás lefolytatását kérheti.

Az előterjesztett felülvizsgálati kérelem eredményeként a **Fővárosi Bíróság 2.K.32.521/92. sz. ítéletével** a versenytanácsi határozatot megváltoztatta és a bírság összegét egyenként 2.000.000.- Ft. – 2.000.000.- Ft-ra mérsékelte.

A Fővárosi Bíróság a Versenytanács által megállapított tényállást elfogadta. Figyelembe vette azonban azokat a tényeket is, amelyek szerint a reklámkampány részeként az árusítóhelyeken elhelyezett szórólapokból, illetőleg a megvásárolt termék használati utasításából már pontos információt kaphatott a termék természetéről és használati módjáról a fogyasztó, ezért a bírság összegét a Fővárosi Bíróság fejenként 1.000.000.- Ft-tal csökkentette, mivel úgy ítélte meg, hogy a reklámkampány része volt olyan információk nyújtása is, amely biztosította a teljes körű és pontos felvilágosítást. Ez azonban korántsem volt olyan intenzitású és olyan hatású, mint a rádió és TV-reklámok során kifejtett intenzitás, így nem volt arra alkalmas, hogy a fogyasztók megtévesztését a reklám során kiküszöbölje.

A Fővárosi Bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezés a **Legfelsőbb Bíróság Kf.II.25.357/93. sz. ítélete** szerint nem alapos. A Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróság jogi okfejtését osztja a tekintetben, hogy a két Kft. a teljes reklámkampány folyamatát figyelembe véve a vásárlónak a vásárlást megelőző pontos informáltságát a szórólapok útján elősegítette. Ez azonban nem volt olyan súlyú, hogy ellensúlyozta volna az intenzív reklámkampánnyal megvalósított és a vásárlók megtévesztésére alkalmas előzetes információ-közlést. Azt a tényt, hogy a vásárlók még a vásárlás konkrét megvalósítása előtt igen alapos körtekintés esetén teljes körű információhoz juthattak, az elsőfokú bíróság helyes jogi következményekkel értékelte akkor, amikor a Versenytanács által megállapított bírság összegét 1.000.000.- – 1.000.000.- Ft-tal csökkentette.

A Legfelsőbb Bíróság leszögezi továbbá, hogy mint ahogy a Versenytanács határozatában kiszabott büntetésnek nem célja az elrettentés, ugyanúgy a bírság mérséklése során sem veheti az eljáró bíróság figyelembe a magyarországi reklámhelyzet szélsőséges megnyilvánulásait és nem az egyéb reklámhordozók színvonalához és tartalmához, hanem a versenytörvény előírásaihoz képest kell a felperesek által megvalósított reklám jogsértését értékelni.

A **Versenytanács Vj-7/92.** számú határozatában megállapította, hogy a Novotron Informatikai Kft. jogsértést követett el azzal a magatartásával, hogy gazdasági erőfölényével visszaélve egyoldalúan a szerződésben vállalt szolgáltatás megszüntetését helyezte kilátásba arra az esetre, ha az általa közölt feltételeket nem veszik tudomásul. A Versenytanács ezért 100.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács megállapította azt is, hogy a Major '88 Kábeltelevíziós GMK. jogsértést követett el azzal a magatartásával, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésében vállalt

változatlan feltételek mellett történő átruházást a Novotron Informatikai Kft-vel kötött szerződésében nem biztosította. A Versenytanács ezért 100.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte.

Az eljárás alá vontak sérelmezett – és a Versenytanács által jogsértőnek minősített – magatartásával összefüggésben kár, illetve jogosulatlan előny nem volt megállapítható, mert az I. r. eljárás alá vont fenyegetése ellenére nem szüntette meg szolgáltatását. Ennek hiányában az általuk fizetett bírságot a Versenytanács a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján – az eset összes körülményeinek mérlegelésével – állapította meg.

A versenytanácsi határozat felülvizsgálatának eredményeként a **Fővárosi Bíróság 2.K.32.529/92. számú ítéletével** a versenytanácsi határozatot nem változtatta meg. Az első fokú bíróság jogi álláspontja szerint amennyiben a Versenyhivatal eljárása során a versenyjogsértést megállapítja, a Vtv. 43. § (1) bekezdés f.) pontja alapján az eljáró szervnek a bírságot a jogsértőkkel szemben ki kell szabnia. Az első fokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a széleskörű fogyasztói érdekek veszélyeztetettsége miatt az eset összes körülményeinek mérlegelésével az I. r. alperes helyes mértékben határozta meg a Vtv. 48. § (2) bekezdésén alapuló bírság összegét.

A Fővárosi Bíróság ítéletével szemben benyújtott fellebbezés eredményeként a **Legfelsőbb Bíróság Kf.II.25.708/93. számú ítéletével** a bírság összegét mérsékelte.

A bírság összegével kapcsolatos fellebbezés elbírálása során a Legfelsőbb Bíróság figyelemmel volt arra, hogy a Novotron Informatikai Kft-t és a Major '88 Kábeltelevíziós GMK-t a szolgáltatások teljesítésének szándéka vezette és eljárásuk során nem az anyagi előnyszerzés, nem a szerződő felek helyzetével való visszaélés, hanem a műszaki és gazdasági feltételek megváltozása vezette. A Legfelsőbb Bíróság figyelembe vette a Vtv. 48. § (2) bekezdés alapján a megemelt díjtételek alacsony mértékét, a felperesek részéről a jogosulatlan anyagi előny, illetőleg kár hiányát, a vállalkozóknak a jogsértést előidéző és motiváló szándékait, valamint azt a tény, hogy a szolgáltatást folyamatosan és magas színvonalon biztosították, annak ellenére, hogy a fogyasztókkal történő tájékoztatásban kilátásba helyezték annak megszüntetését. Ezért a kiszabott bírság összegét a Major '88 Kábeltelevíziós GMK tekintetében 5.000.- Ft-ra, a Novotron Informatikai Kft. tekintetében pedig 10.000.- Ft-ra mérsékelte a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdésén alapuló részben megváltoztató ítéletével.

A **Versenytanács Vj-224/92. számú határozatával** megállapította, hogy az I – X. r. eljárás alá vont azzal, hogy 1992. nyarán, valamint az I – XI. r. eljárás alá vont azzal, hogy 1992. októberében a kristálycukor lényegében egységes ajánlati árára, továbbá az utóbbi 1992. november 16-i bevezetési időpontjára irányulóan összehangolta magatartását, jogsértést követett el.

Ezért az eljárás alá vontakkal szemben a következő forint összegű bírságot szabta ki:

I. r.	Mátra Cukor Rt.	15.000.000 (tizenötmillió)
II. r.	Szerencsi Cukorgyár Rt.	9.000.000 (kilencmillió)
III. r.	Szolnoki Cukorgyár Rt.	11.000.000 (tizencgymillió)
IV. r.	Petőházi Cukoripari Rt.	9.000.000 (kilencmillió)
V. r.	Kaposvári Cukoripari Rt.	7.000.000 (hétmillió)
VI. r.	Kabai Cukorgyár Rt.	14.000.000 (tizennégymillió)

VII. r. Ácsi Cukoripari Rt.	5.000.000 (ötmillió)
VIII. r. Sarkadi Cukorgyár Rt.	8.000.000 (nyolcmillió)
IX. r. Sárvári Cukorgyár Rt.	7.000.000 (hétmillió)
X. r. Mezőhegyesi Cukorgyár Rt.	9.000.000 (kilencmillió)
XI. r. Ercsi Cukorgyár Rt.	2.000.000 (kétmillió)

Összesen: 96.000.000.- Ft.

A Vtv. 47. § (1) bekezdése értelmében azzal szemben, aki a Vtv. rendelkezéseit megsérti, bírságot kell kiszabni. Konkrétan számszerűsíthető anyagi előny vagy kár hiányában a Versenytanács a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján, az eset összes körülményeire tekintettel, mérlegeléssel állapította meg a kiszabott bírságot.

Az eljárás alá vontakra együttesen kirótt bírság nagyságrendjének megállapításakor tekintettel volt a jogsértés súlyára: arra, hogy a gazdasági versenyt korlátozó összehangolt magatartás a versenyhez fűződő érdeket jelentősen veszélyezteti. Figyelembe vette, hogy az eljárás alá vontak jogsértő magatartásukat a magyar piac egészére kiterjedően, hosszabb időn keresztül folytatták, és annak hatása túlterjed a vizsgált időszakon. Figyelembe vette ugyanakkor azt is, hogy az eljárás alá vontak összehangolt magatartása az árközlésre (az ajánlati árakra) vonatkozott, a tényleges eladási árakra nézve az áralku lehetősége megmaradt, s így a versenyt csak korlátozták, de nem zárták ki.

Az egyes eljárás alá vontakra nézve konkrétan megállapított bírság összegeknél tekintettel volt arra is, hogy jogsértő magatartásuk következményei elsősorban piaci részesedésük arányában jelentkeznek. Figyelembe vette továbbá, hogy a XI. r. eljárás alá vontra nézve csak a novemberi áremeléssel kapcsolatosan állapította meg a jogsértést.

A marasztalt cukorgyárak a Versenytanács határozatának felülvizsgálatát kérték a Fővárosi Bíróságtól. A **Fővárosi Bíróság 2.K.30.668/93. számú ítéletében** csak a kiszabott bírságot mérsékelte I. II. IV. V. VI. és VII. r. marasztaltak esetében, aminek következtében a 96.000.000.- Ft-os összbírság 74.000.000.- Ft-ra csökkent.

A cukorgyárak másodlagos kereseti kérelmét – amely a bírság összegének csökkentésére irányult – részben azért találta az elsőfokú bíróság megalapozottnak, mert bár az alperes a bírságot a Vtv. 48. § (2) bekezdése alapján – az eset összes körülményeire, különösen a versenyhez fűződő érdek veszélyeztetésének mértékére tekintettel – szabta ki, döntően mégis a felperesek piaci részesedésére volt figyelemmel. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban a felperesek közös fellépéssel huzamosabb időn át a legsúlyosabb versenyjogi sérelmet valószínűsítették meg, ezért magatartásuk eredményeként velük szemben a bírság összegénél ebből kell kiindulni és ezért a bírságnak mindegyiküket azonos összegben kellene terhelni. A bírság összegének módosításánál a bíróság súlyozottan értékelte a felperesek piaci részesedését, de nem kizárólagosan és a közel azonos nagyságrendű piaci részesedés utáni bírságösszegeket arányosította.

Az elsőfokú ítélet ellen a cukorgyárak fellebbezést nyújtottak be és másodlagos kereseti kérelmükben a kiszabott bírság mérséklését kérték.

A **Legfelsőbb Bíróság Kf.I.27.142/96. számú ítéletében** megállapította, hogy a Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdését alkalmazva szabta ki,

figyelemmel arra, hogy a jogosulatlan anyagi előny vagy kár konkrét összege nem volt megállapítható. A bírság összegét a Versenytanács kizárólag a piaci részesedés alapján, az elsőfokú bíróság túlnyomó részt a piaci részesedés egyébként pedig a felek magatartására figyelemmel határozta meg, illetve módosította a kiszabott bírság összegét, melynek megváltoztatására a felperesek fellebbezésében foglaltakra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság kellő indokot nem talált.

A **Versenytanács Vj-6/94.** számú határozatában megállapította, hogy a Magyar Hitelbank Rt. a zálogjoga érvényesítése során az üzleti tisztesség követelményeit sértette, amikor a kérelmező lefoglalt ingóságai becsértékének megállapításával a kérelmező versenytársát bízta meg. Ezért a Versenytanács az Rt-t 1.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte.

A Versenytanács a jogsértés megállapítása esetén kötelezően kiszabandó bírságot a Vtv. 48. § (2) bekezdése szerint arra tekintettel szabta ki, hogy a jogsértés nagyrészt hasonló végrehajtások terén való szabályozatlanság és tapasztalatlanság következménye is, továbbá széles körű kedvezőtlen piaci hatást nem fejtett ki.

A Magyar Hitelbank Rt. keresetében azt kérte, hogy a Fővárosi Bíróság mentesítse a bírság fizetési kötelezettség alól.

A **Fővárosi Bíróság 2.K.37.253/94. számú ítéletében** a bírság összegét 300.000.- Ft-ra mérsékelte. Az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy az I. r. alperes a bírság összegét a cselekmény súlyához mérten magas tételben határozza meg, ezért azt mivel a felperes magatartását nem a tudatos szembehelyezkedés motiválta 300.000.- Ft-ra csökkentette.

A Magyar Hitelbank Rt. fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a versenytanácsi határozat hatályon kívül helyezését.

A **Legfelsőbb Bíróság Kf.II.27.924/95 számú ítéletében** az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

A Vtv. 48. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy jogosulatlan anyagi előny vagy kár hiányában a bírság összegét az eset összes körülményeire különösen a versenyhez fűződő érdek veszélyeztetésének mértékére tekintettel kell megállapítani. A Versenytanács erre tekintettel határozta meg az Rt-vel szemben kiszabott bírság összegét. Az Rt. a keresetében kérte a bírság alóli mentesítését.

Nem terjesztett elő azonban másodlagos kereseti kérelmet a vele szemben kiszabott bírság mérséklése iránt. Erre figyelemmel pedig az elsőfokú bíróság a Pp. 215. §-ában foglaltakat megsértve hozta meg határozatát, amikor is erre irányuló kereseti kérelem hiányában mérsékelte a kiszabott bírság összegét.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a kiszabott bírság mérséklését kimondó részében megváltoztatta, a mérséklés mellőzését rendelte el, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A **Versenytanács Vj-196/93.** számú határozatában megállapította, hogy a Magyar Rádió jogsértést követett el azzal, miszerint a VICO Rt., valamint a VICO Rt. érdekeltségi körébe tartozó VICO-PRESS Rt. és Trade Union Kft-vel szemben indokolatlanul elzárkózott a rádió

és televízió részletes heti műsorleírások értékesítésére vonatkozó szerződéskötéstől. Ezért a Versenytanács 1.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte a Magyar Rádiót.

Kimutatható vagyoni előny, vagy illetve okozott kár hiányában a Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bek. alapján a versenyhez fűződő érdek veszélyeztetettségének mértékére tekintettel határozta meg. Az összeg nagyságának megállapításánál tekintetbe vette, hogy a szerződéskötéstől való elzárkózással érintett lapok igen nagy példányszámúak, melyek közül a Magyar Nők Lapjában két héten keresztül nem jelent meg az olvasók által elvárt műsorleírás, illetve az eljárás alá vont vállalkozó magatartása lehetetlenné tette kérelmező lapjának jogszerű megjelenését, aminek piaci morált zavaró, vagyis a verseny tisztaságát sértő hatása is mérlegelésre került. A magatartás a verseny szabadságát is veszélyezteti azáltal, hogy az eljárás alá vont vállalkozó a kérelmezőre, sőt érdekeltiségi körébe tartozó lapok tekintetében is diszkriminatív alkalmazott, az ajánlatot tevő más vállalkozókhoz képest, mégpedig egy olyan sajátos áru tekintetében, amely a közszolgálati médiumok műsorait ismerteti meg széles fogyasztó közönséggel.

A Magyar Rádió a Fővárosi Bíróságon keresetet terjesztett elő és kérte a versenytanácsi határozat felülvizsgálatát. Többek között kérte a bírság mérséklését arra tekintettel, hogy végül a VICO Rt. hozzájutott mind a részletes, mind a szűkített programhoz.

A Fővárosi Bíróság 2.K.30.421/94/5 sz. ítélete a Versenytanács határozatát akként változtatta meg, hogy a Magyar Rádióval szemben kiszabott bírságot 700.000.- Ft-ra mérsékelte. Az indoklás értelmében a Magyar Rádió nem véglegesen, hanem a VICO Rt-vel fennálló jogvita rendezéséig zárkózott el a szerződéskötéstől, így gazdasági erőfölényét felhasználva olyan kényszert alkalmazott, amely más polgári jogviszonyok esetében sem tekinthető helyes eljárásnak. Az elsőfokú bíróság egyetértett a Versenytanács határozatában részletezett azon szempontokkal is, amelyeket a bírság meghatározásakor értékelt, a jogsértés súlyát figyelembe véve azonban úgy ítélte meg, hogy a bírság mérséklése indokolt.

Az elsőfokú ítélet ellen a Magyar Rádió fellebbezett és másodlagosan kérte, hogy a **Legfelsőbb Bíróság** a bírság összegét tovább mérsékelje. A Legfelsőbb Bíróság a bírság összege tekintetében nem értett maradéktalanul egyet az elsőfokú bíróság ítéletében megfogalmazott érvekkel. A Vtv. 48. § (2) bekezdése szerint a jogosulatlan anyagi előny vagy kár hiányában a bírság összegét az eset összes körülményeire – különösen a versenyhez fűződő érdek veszélyeztetésének mértékére – tekintettel kell megállapítani. A bírság összegének meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a VICO Rt. hozzájutott mind a részletes, mind a szűkített programokhoz, a Nők Lapja esetében maga döntött úgy, hogy a műsorinformációkat nem közli, és a lap ezen oldalait üresen hagyta. Tekintetbe kell azt is venni, hogy a Magyar Rádió nem véglegesen, hanem a VICO Rt-vel fennálló jogvita rendezéséig zárkózott el a szerződéskötéstől. A Magyar Rádió a döntés meghozatalakor abból indult ki, hogy álláspontja szerint a VICO Rt. több ponton is megsértette a kiadói szerződést, nem tett eleget elszámolási kötelezettségének, a lap árát egyoldalúan megemelte, sőt az újságot meg sem jelentette. A Magyar Rádió tehát a szerződéskötéstől való elzárkózást jogos ellenlépésnek tekintette, noha a fent kifejtettek alapján intézkedése jogellenes volt. A Legfelsőbb Bíróság az eset összes körülményeit, jogsértés súlyát és következményeit figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság által már mérsékelt bírság összege is túlságosan magas, ezért a felperessel szemben kiszabott bírság összegét 350.000.- Ft-ra leszállította.

A **Versenytanács Vj-63/96.** számú határozatában megállapította, miszerint az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. jogsértést valósított meg azzal, hogy a lakáscélú hitelnyújtás szerződéskötési folyamatában azt a látszatot keltette, hogy az OTP-Garancia Biztosító Részvénytársasággal kötendő biztosítási szerződések a lakáshitel szerződés megkötésének feltétele, továbbá azzal, hogy a lakáskölcsön felvételét szolgáló általános szerződési feltételei 3. pontjában a kamat és a kezelési költség változtatására irányuló egyoldalú szerződésmódosítást „a mindenkorai pénzügyi helyzet változásától tette függővé”. Ezért a Versenytanács 50.000.000.- Ft. bírság megfizetésére kötelezte az Rt-t.

A Vtv. megsértése kötelezően bírságkiszabással jár (Vtv. 47. § (1) bek.). A Versenytanács a bírság összegét a Vtv. 48. § (2) bekezdés alapján számszerűsíthető anyagi előny és kár hiányában mérlegeléssel határozta meg, amelynek során figyelembe vette az Rt. pénzügyi súlyát, a halmozott, folyamatos módon, nagyszámú ügyfél terhére történő elkövetést.

Az OTP keresetében a Fővárosi Bíróságon a Versenytanács határozatának megváltoztatását kérte. A **Fővárosi Bíróság 2.K.31.515/1996/20. számú ítéletével** az OTP-vel szemben kiszabott bírságot 10.000.00.- Ft-ra mérsékelte.

A Fővárosi Bíróság egyetértett azokkal a szempontokkal, amelyeket a Versenytanács a bírság kiszabásánál értékelendőnek tartott, de úgy ítélte meg, hogy a vizsgált magatartás súlya csekélyebb, hiszen a jogsértőnek minősülő pénzügyi helyzettől függő változtatás esetén nem volt kimutatható a tényleges visszaélés bekövetkezése. Az a figyelemfelhívás pedig, amelyet a Versenytanács határozata célul tűzött ki, a bíróság megítélése szerint a határozatban szereplő bírságot nem tette indokolttá. Ezért az elsőfokú bíróság mindkét jogsértést mérlegre téve a bírság összegét 10 millió forintra mérsékelte.

Az elsőfokú ítélet ellen az OTP fellebbezett és kérte az ítélet megváltoztatását. A **Legfelsőbb Bíróság Kf.I.27.591/1998. számú ítéletével** megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos. A Legfelsőbb Bíróság hivatkozott arra, hogy a Tptv. 48. § (2) bekezdése alapján a bírság összegét az eset összes körülményeire tekintettel kell megállapítani.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az I. r. alperes által kiszabott bírság összegét jelentős mértékben csökkentette. A Legfelsőbb Bíróság egyet értett azokkal a szempontokkal, amelyet az elsőfokú bíróság a jogsértés súlyának megítélésénél figyelembe vett és amelynek alapján a bírság összegét mérsékelte. Ehhez képest a Legfelsőbb Bíróság nem tárt fel olyan újabb még figyelembe nem vett körülményt, amely alapján a bírság összegének további mérséklésére lenne lehetőség.

MELLÉKLET

1991. évi ügyek						
Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
23	Miskolci Postahivatal	403	310			310
27	Plaket Kft.	34422	3000			3000
29	Henkel Kft.	10	0	0		0
49	Komárom m. ÁHV	160	0	160		160
58	Csivker Kft. és tsai	2000	0	0		0
64	Duna-Tisza Állatforg.	7036	3000			3000
80	City Taxi	1900	0	0		0
127	Szolnoki Cukorgyár	500	300			300
132	Full Product Kft.	3000	2000	2000		2000
132	Gráf Kft.	3000	2000	2000		2000
170	Fővárosi Temetkezési Intézet	200	200	0		0

Összeállítás

**a versenytanács által kirótt néhány bírságról és azok bírósági felülvizsgálatáról
(2011. augusztus 24-i állapot)**

1992. évi ügyek						
Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
7	Major 88 Kft.	100	100	5		5
7	Novotron Kft.	100	100	10		10
26	UNILEVER	2000	0	0		0

33	Nyomdász Sz. Szöv.	300	300	150		150

Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (c Ft)	Bírság I. fok	Bírság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
80	Signal Diszkont	400				400
84	Pannon Kiadó	100	50			50
116	Creditreform	100	100	25		25
144	MÁV Rt.	500	100			100
147	Leo Burnett Bp. Kft.	2000	2000	1000		1000
163	Bátmetál Kft.	700	500			500
167	Hungarocamion	1000	750			750
167	Pannonsped	1000	500			500
194	Esti Hírlap Rt.	700	200	200		200
200	Biotonic Kft.	50000	10000	10000		10000
211	MÁV Rt.	50	0	0		0
224	Magyar Cukoripari Rt. és társai	96000	74000	74000		74000

1993. évi ügyek						
Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (c Ft)	Bírság I. fok	Bírság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
20	Interreklám Kft.	300	100	100		100
34	Bakker Holland Kft.	2000	1500			1500
45	Bakonyi Erőmű	1000	500	0		0
50	Tóth Sándorné vállalkozó	50	5			5
55	MÁV Rt.	1000	400	400		400

55	Resti Rt.	1000	400	400		400
67	Image Imports Kft.	300	200	200		200
94	CATV Kft.	300	300	150		150
Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
114	Haas és Singer Alap.	100	100	0		0
157	Kovács Rt.	800	400	400		400
186	Geoproduct Kft.	400	100			100
196	Magyar Rádió	1000	700	350		350
224	Kontavill Rt.	20000	5000	5000		5000
227	Bp. Int. Language S. Ltd.	600	400	400		400
246	Kontur Orvostech. Kft.	5000	2000	0		0
252	Procter & Gamble	20000	10000			10000

1994. évi ügyek						
Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
6	Magyar Hitelbank Rt.	1000	300	1000		1000
49	ASZÚ Kft.	300	0	0		0
81	Colgate-Palmolive	30000	20000			20000
105	Vitalitás (Boda és tsai.)	15000	10000	10000		10000
114	Magyar Posta I. r.	1000	0	0		0
114	Postabank Rt. II. r.	1000	1000			1000
130	Akela Kft.	1000	700	700		700
130	Ambó Kft.	1000	700	700		700

140	Danone Kft.	5000	3000			3000
162	Mülencse Implantác.	25	0	0		0
185	Douwe-Egberts Rt.	160000	110000	110000	0	0
185	Eduscho Kft.	88000	60000	60000	0	0
Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíró- ság I. fok	Bíró- ság II. fok	Felül- vizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
185	Kraft-Jacobs Suchard	44000	30000	30000	0	0
185	Nestlé	60000	40000	40000	0	0
185	Tchibo	36000	20000	20000	0	0
188	Lenti OTP	200	200	0		0
226	Dunai Cementművek	200	200	0		0
240	Tarr Kft.	1000	500	500		500
241	Épüzem Kft.	100	50			50
251	PKI. Hungaria Kft.	100	100	0		0

1995. évi ügyek						
Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíró- ság I. fok	Bíró- ság II. fok	Felül- vizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
24	Euromore Trading Rt.	1000	1000	0		0
36	OTP Bank Rt.	100	100	0		0
38	ELMŰ Rt.	5000	3000	3000		3000
97	Diavia Rt.	1000	800			800
123	Magyar Rádió	100	0	0		0
134	Polygram Kft.	1000	1000	0		0
135	Bp. Hírlapkeresk. Rt.	1000	1000	300		300

165	Kábeltel Budapest Kft.	2000	0	0		0
176	Bakker Holland Kft.	1000	700			700
247	Prorenta Kft.	1000	800			800

1996. évi ügyek						
Vj- szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
12	OTP Rt.	3000	3000	0		0
39	KPMG Hungária Kft.	5000	5000	0		0
40	Föv. Közterületfennt. V.	7	0	0		0
63	OTP Bank Rt.	50000	10000	10000		10000
68	Marantha Virágkeresk.	100	50			50
70	ComSer Kft.	100	0	0		0
79	OTP Rt.	1000	300	300		300
87	OTP Bank Rt.	5000	0	0		0
99	Kábeltel Budapest Kft.	500	0	0		0
102	AZUR Kereskedelmi Rt.	3000	1500			1500
133	21 db eljárás alá vont	21				21
157	MATÁV Rt.	5000	0			0
179	Magyar Suzuki Rt.	30000	20000	20000		20000
187	Rába Magy. Vagon Ggy.	600	0	0		0
235	Szentend. Városi Sz. Rt.	200	200	0		0
276	Dr. Paack Kft.	3600	0	0		0

1997. évi ügyek						
Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
41	Lakáskassza Rt.	600	0			0
81	Monsanto Kft.	1000	0	0		0
85	Orbit-Sat Kft.	3000	0	0		0
1998. évi ügyek						
Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
6	Ált. Barter Központ Kft.	500	0			0
36	S-King Kft.	200	150			150
45	Kereknep Kft.	500	300			300
45	Sol Oriens Kft.	500	300			300
48	Nyomt. Ellátó Kft.	1000	0	0		0
48	Unió Lapkiadó Kft.	1000	0	0		0
48	Kabinet Kft.	1000	0	0		0
48	Cofinec Hungary Kft.	1000	0	0		0
50	Arbitrage 2000 Kft.	1000	0	0		0
55	Westel 900 GSM Rt.	5000	0	0		0
148	Könyvvizsg. Kamara	5000	2000	2000		2000
168	MBI	3000	500	500		500
168	Colonia Biztosító Rt.	3000	500	500		500

1999. évi ügyek

Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
1	Magy. Állatorvos Kamara	1000	1000	200		200
10	DD Gáz Rt.	3000	0	0		0
10	DD Gáz Szerviz	3000	0	0		0
10	DD Gázmű	3000	0	0		0
10	Épszolg. Kft.	3000	0	0		0
12	Creditanstalt Rt.	100	0	0		0
Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
38	Ált. Barter Központ Kft.	500	100			100
74	Regenbogen GmbH	500	500	300		300
137	Magyar Orvosi Kamara	1000	1000	200		200

2000. évi ügyek						
Vj-szám	Kötelezett neve	Bírság összege (e Ft)	Bíróság I. fok	Bíróság II. fok	Felülvizsg. kérelem	Végrehajtható bírság
5	Mega Toys Bt.	1000	300	300		300
21	MATÁV Rt.	5000	3000	0		0
30	Büki Üdítő Kft.	3000	2000	2000		2000
57	Érd Város Önkorm.	300	0	0		0
106	ELMŰ	2000	2000	1000		1000
119	GYÉPISZ Kft.	500	100			100
211	Széchenyi terv Programiroda	500	300			300